

HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM

SZABADSZÁLLÁS VÁROS ÖNKORMÁNYZATA

2016

Helyi Esélyegyenlőségi Program (röviden HEP)

A hátrányos helyzetű társadalmi csoportok életkörülményeinek javítását szolgáló helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) 31. §-a írja elő a települési önkormányzatok számára.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló (2003. évi CXXV.) törvény értelmében minden települési önkormányzatnak rendelkeznie kell 5 évre szóló helyi esélyegyenlőségi programmal (HEP), amely HEP-eket két évente felül kell vizsgálni. Elkészítésének szempontjait, az esélyegyenlőségi területeket és a HEP célcsoportjait a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet (továbbiakban: 321/2011. (XII. 27.) Korm. rend.) tartalmazza.

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet (továbbiakban: 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet) 1. és 2. számú melléklete rögzíti azokat a statisztikai mutatókat, adatokat és tartalmi elemeket, amelyek HEP elkészítésének alapját képezik.

Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (röviden HEP IT)

A HEP IT a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket tartalmazza az Ebktv. 31. §-ának (2) bekezdése szerint. Az intézkedéseket a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rend. 5. §-ában foglalt célok figyelembe vételével kell meghatározni. A HEP IT-t a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet 3. számú mellékletében található forma szerint kell elkészíteni.

Helyi Esélyegyenlőségi Programért felelős Fórum (röviden HEP Fórum)

A HEP-t a települési önkormányzati köztisztviselők vagy közalkalmazottak készítik el az Ebktv. 31. § (5) bekezdésének előírása alapján. A programalkotás során törekedni kell a települési önkormányzat egyéb fejlesztési terveinek, koncepcióival történő összhangra.

Mindezekre és a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet 2. számú mellékletének 9. pontjára figyelemmel javasolt, hogy a HEP elkészítése széleskörű szakmai egyeztetés mellett történjék.(HEF)

A Helyi Esélyegyenlőségi Program célcsoportjai

A 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésének előírása értelmében a HEP célcsoportjai a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, különösen a

- mélyszegénységben élők,
- romák,
- gyermekek,

- nők,
- idősek,
- fogyatékkal élők és
- halmozottan hátrányos helyzetűek.

Az esélyegyenlőség javítása, az egyenlő bánásmód érvényesítése szempontjából releváns, a társadalom különböző csoportjainak együttélésére vonatkozó különösen az alábbi stratégiák:

- **„Legyen jobb a Gyerekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)**
A Legyen Jobb a Gyerekeknek Nemzeti Stratégia szükségességét elsősorban az indokolta, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. A törvény minden gyerekre kiterjed, de értelemszerűen azoknak a gyerekeknek kell prioritást kapniuk, akiknek érdekei a legjobban sérülnek, akiknél a nélkülözések a legjobban korlátozzák fejlődésüket. A Nemzeti Stratégia másik fontos indoka a szegénységi ciklus megszakításának szükségessége, a gyermekek és a társadalom közös távlati érdeke
- **Roma Integráció Évtizede Program Stratégiai Terv 2007-**
Az Országgyűlés 2007. június 25-én fogadta el a Roma Integráció Évtizede Program Stratégiai Tervről szóló 68/2007. (VI. 28.) OGY határozatot, amely a Kormány feladatául tűzi, hogy a Stratégiai Terv végrehajtására készítsen rövid távú, kétéves időszakokra szóló intézkedési terveket. A Stratégiai Terv négy prioritási területen (oktatás, foglalkoztatás, lakhatás és egészségügy), az egyenlő bánásmód érvényesítésével kapcsolatban, továbbá a kultúra, a média és a sport területén határoz meg átfogó célokat, a célokhoz kapcsolódó konkrét feladatokat, az ezekhez rendelt mutatókat, továbbá a feladatok eléréséhez szükséges intézkedéseket. A nemek közötti esélyegyenlőség megteremtését a négy prioritási területen megfogalmazottakhoz kapcsolódó feladatokon és intézkedéseken keresztül kívánja megvalósítani.
- **Idősügyi Nemzeti Stratégia 2009-**
Az Országgyűlés 2009-ben fogadta a Idősügyi Nemzeti Stratégia című stratégiai programot (81/2009. (X. 2.) OGY határozat). Az Országgyűlés felkéri a Kormányt, hogy az Idősügyi Nemzeti Stratégiában foglalt célkitűzéseket, prioritásokat, preferenciákat képviselje és érvényesítse jogalkotó és végrehajtó tevékenysége során, kiemelve az időseket érintő kormányzati döntéseket, programokat és cselekvési terveket. Az Idősügyi Nemzeti Stratégiában foglaltak összhangban vannak az ENSZ alapelveivel, az Európai Unió törekvéseivel, a Társadalmi Befogadásról szóló közös Memorandummal, a Lisszaboni Stratégiával, a Berliini Nyilatkozattal, az AGE vezérelveivel, az Európai Szociális Chartával, a magyarországi Idősügyi Chartával, valamint az Európai Bizottság Közleményével, melyet a Tanácshoz, az Európai Parlamenthez és a Gazdasági és Szociális Bizottsághoz intézett. Összhangban van az Öregedésről szóló Madridi Nemzetközi Cselekvési Tervvel, az ENSZ Egészségügyi Szervezete, a WHO által 2001-ben publikált, az idősügyi politikát meghatározó alapdokumentumával, melynek címe az Aktív Időskor (Active Ageing – Policy Framework) is. Az Európai Unió Szociálpolitikai Ütemterve célkitűzésként határozza meg a humánszolgáltatások modernizálását és fejlesztését a társadalmi és demográfiai struktúrák változásaira adott válaszként úgy, hogy a védelem szerepe produktív tényezőként jelenjen meg. A magyarországi időspolitiká egyik legfontosabb

megoldandó kérdése az időskorúak diszkriminációjának megszüntetése és esélyegyenlőségének megteremtése.

Ma még sok idősebb ember ki van téve a társadalmi kirekesztés valamelyik kockázatának: elszigetelődés, egészségi problémák, hozzáférés az ellátásokhoz. A társadalmi részvétel azt is jelenti, hogy az egyén milyen mértékben, milyen intenzitással és hányféleképpen használja fel képességeit, tudását, egyéniségének sajátos adottságait más emberek, szűkebb vagy tágabb közösségek hasznos szolgálatára, gazdagítására, illetve milyen mértékben veszi igénybe mások adottságait saját élete alakításában. Ebben az értelemben a társadalmi részvétel, illetve a közösségileg aktív lét azt feltételezi, hogy az egyén tevőlegesen befolyásolja nemcsak saját maga, hanem a különböző közösségek életét, hozzáadja tudását, normáinak érvényesítését, munkáját, bizalmát, egyéniségének színét, jellegét a közösség egészéhez.

- **Az EU 2020 stratégia**

Az EU 2020 stratégia az Európa 2020 az Európai Unió 10 évre szóló növekedési stratégiája, a 2000-ben megkezdett Lisszaboni Stratégia folytatása, annak tapasztalatait beépítő új, közösségi gazdaságpolitikai célrendszer és ahhoz tartozó intézkedésterv. Célja nem csupán a válság leküzdése, a stratégia az uniós növekedési modell hiányosságait hivatott megszüntetni, és az intelligensebb, fenntarthatóbb és befogadóbb növekedés feltételeit kívánja megteremteni. Az esélyegyenlőség szempontjából releváns célkitűzések, melyeket 2020-ra az EU egészének teljesítenie kell, két területen is megjelenik. Az oktatásban a lemorzsolódási arányt 10% alá kell csökkenteni. A szegénység/társadalmi kirekesztés ellen ható intézkedések sora pedig azt célozza, hogy legalább 20 millióval csökkenjen azok száma, akik nyomorban és társadalmi kirekesztettségben élnek, illetve akik esetében a szegénység és a kirekesztődés reális veszélyt jelent.

- **Nemzeti Reform Program**

A Nemzeti Reform Program: Az Európa 2020 stratégia megvalósításának legfontosabb eszközét tagállami szinten a nemzeti reformprogramok jelentik, melyeket a tagállamoknak minden év áprilisában, a stabilitási/konvergencia programokkal együtt kell elkészíteniük. A nemzeti reformprogramok rögzítik az uniós kiemelt célok alapján megfogalmazott nemzeti célokat, továbbá ismertetik, hogyan kívánják a kormányok a célokat teljesíteni, illetve a növekedést hátráltató akadályokat leküzdni. A dokumentumok azt is meghatározzák, hogy kik, mikor, milyen intézkedéseket hoznak majd, s hogy ennek milyen költségvetési vonzatai lesznek. A Nemzeti Reform Program az esélyegyenlőségi célcsoportok helyzete javításának szempontjából közvetlen jelentőséggel bíró célkitűzéseket és intézkedéseket tett.

- **Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia (2011–2020)**

A Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia (NTFS) az Európai Bizottság által 2011-ben jóváhagyott „A nemzeti roma integrációs stratégiák uniós keretrendszere 2020-ig” című dokumentumban foglaltakhoz illeszkedik. Az NTFS a szegénység elleni fellépés érdekében megfogalmazott felzárkózási politikát helyezi középpontba, emellett hangsúlyos célja a roma közösségek kirekesztése ellen ható folyamatok megelőzése, felszámolása. A stratégia célja, hogy a szegénység szempontjából meghatározó problématerületek – gyermekszegénység, romák helyzete, hátrányos helyzetű térségek – hosszú távú elképzeléseinek integrálását, kiegészítését, egységes célrendszerben történő kezelését kívánja előmozdítani, figyelemmel, a többi, a társadalmi felzárkózási

szempontjából releváns stratégiára, így a gazdaságfejlesztéssel és foglalkoztatáspolitikára, a vidékfejlesztésre, az egészségügyi, szociálpolitikai, közigazgatási elképzelésekre.

- **Nemzeti Drogellenes Stratégiáról (2013–2020)**

Az Országgyűlés 2013-ban fogadta el a Nemzeti Drogellenes Stratégia című stratégiai programot 80/2013. (X. 16.) OGY határozatát mi szerint: „Sajátos probléma a roma kisebbséghez tartozók lelki egészségének védelme, a szerfogyasztásból eredő problémáik megelőzése és kezelése. A hiányzó szakemberek pótlását segítő ösztönző rendszer kialakításával meg kell teremteni a lehetőséget, hogy a ma még hátrányos helyzetű, ellátatlan térségekben is hozzá lehessen férni a lelki egészség megőrzéséhez, a betegségek kezelését biztosító szolgáltatásokhoz. Elsősorban a kistelepülésen élők és a veszélyeztetettek érdekében újszerű szervezeti megoldások is megfontolandók, például az egészségügyi alapellátásban dolgozók bevonása a szerhasználókkal kapcsolatos különböző gondozási feladatokba.”

- **Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégiáról (2013–2023)**

A Kormány 1744/2013. (X17.) sz. Korm. határozatával fogadta el a Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégiáról szóló stratégiáját, mely Bács-Kiskun megye tekintetében különös jelentőséggel bír. „Klasszikus értelemben vett kiterjedt tanyavilágról, amelynek hazánkban három típusát különböztetünk meg (életvitelszerűen lakott, gazdálkodásra használt vagy idényjelleggel, hétvégi házként funkcionáló), igazán csak Csongrád, Békés és Bács-Kiskun megye területén beszélhetünk. Ezekben a megyékben jellemző az előzőekben vázolt mindhárom tanyatípus együttes jelenléte is, és negyedikként idesorolhatók a jelentős számban található lakatlan, elhagyott tanyaépületek, volt TSZ majorok. A biztonság és a köznyugalom fenntartása ezeken a területeken már századokkal ezelőtt is speciális módszereket igényelt.

A lakott tanyák többségében idős, illetve egyedülálló, hátrányos helyzetű személyek, családok élnek. A külterületen, különösen a tanyavilágban élő népesség érzékenyebben reagál a bűnügyi helyzet változásaira, sőt más társadalmi rétegektől eltérően, sajátos helyzetükből fakadóan jobban igényli az állam szolgáltató gondoskodását.” A stratégia intézkedéseket is megfogalmaz: „Össze kell gyűjteni azon szervezeteket, amelyek hátrányos helyzetű, különösképpen roma fiatalok számára működtetnek felzárkóztatási programokat. Meg kell vizsgálni, hogy az összegyűjtött (főképpen játszóházakban, tanodákban, közösségi tereken működtetett) programokba a bűnmegelőzési (áldozattá és elkövetővé válást megelőző) ismeretek, szociális kompetenciafejlesztő játékok integrálhatók-e, ki kell dolgozni a módszertanát annak, hogy az áldozattá és elkövetővé válást megelőző ismeretek és szociális kompetenciafejlesztő játékok hogyan integrálhatók be a már futó programokba, és az arra alkalmasakba be kell illeszteni ezen ismeretek oktatását.”

- **Nemzeti Fenntartható Fejlődés Keretstratégia**

Az Országgyűlés 18/2013. (III.28.) sz. határozatával fogadta el a Nemzeti fenntartható fejlődés Keretstratégiáról szóló határozatát. „A hátrányos helyzetű csoportok segítése (önkéntesség) az újraelosztás növekedése nélkül járul hozzá a csoportok helyzetének javításához, emellett pedig kapcsolatot teremt az eltérő környezetben élő emberek között, erősítve a **társadalmi szolidaritást**. Az egyéb jellegű társadalmi intézményekben (pl. klubok, egyesületek) vállalt **önkéntes**

tevékenység növekedése szintén a társadalom tagjai közötti kapcsolatokat, a közösségi összetartozást erősíti, amely közvetett módon hozzájárul a demokratikus döntéshozatalban rejlő értékek szélesebb körű felismeréséhez is. Az ilyen tevékenységek végzése önmagában jó például szolgálhat a szélesebb csoportok számára, azonban a családok keretében lehetőség nyílik ezeknek az értékeknek a nemzedékek közötti továbbadására is... Az egészségtudatos életmód számtalan módon kapcsolódhat a különböző tevékenységi körrel rendelkező társadalmi szervezetek tevékenységéhez, így egyebek mellett a természetvédelemhez, a sporthoz vagy a szociális ügyekhez (pl. gyermekek, idősek, hátrányos helyzetű csoportok segítése) is. A Keretstratégia ezért ajánlja **az egészségtudatos magatartásminták megjelenítését** a szervezetek alapvető tevékenységének végzése során... **A gyermekszegénység csökkentése** érdekében fontos a lehető legkorábbi életkorban történő beavatkozás, vagyis a 0-3 éves korosztály és szülei számára lehetővé tenni az egészségügyi, gondozási, fejlesztési, szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférést, a szülői kompetenciák erősítését. Ehhez a helyben elérhető szolgáltatások együttműködésének erősítése szükséges. A későbbi életkorban a hátrányos helyzetű gyermekek 3 éves kortól történő óvodáztatása, majd hozzáférésük a minőségi, integrált oktatáshoz a sikeres iskolai karrier megalapozása és a lemorzsolódás csökkentése érdekében elengedhetetlen... **A leszakadó társadalmi csoportok** – különösen a romák – **és térségek kiemelt kezelése, a szegénység csökkentése** a kormányzat által nemcsak az emberi erőforrások fejlesztése, hanem a társadalmi integráció szempontjából is fontos. A leszakadó térségek lakosainak az alapvető infrastruktúra hiányában kevés esélyük van a kitörésre a mélyszegénységből, a munka hiánya pedig a társadalmi élet minden területén (pl. értékrendszer, kultúra) a szegregációt erősíti. A mélyszegénység aláássa a társadalmi igazságosság érvényesülésébe vetett hitet is. Az e térségekbe irányuló, megfelelően tervezett komplex, többek között oktatási és képzési, egészségügyi, gazdaságfejlesztési, valamint lakhatási programok ezért a társadalmi összetartozást is szolgálják... **A társadalmi kirekesztettség mérséklését** és a **munkahelyteremtést** célzó programok indításával (például a közszolgáltatások javításával) lehetőség nyílik a munkába bevonható polgárok körének növelésére. Ez amellet, hogy erősíti a társadalmi kohéziót, hozzájárul a humántőke növeléséhez, illetve az eltartottak számának csökkentéséhez, ezáltal a gazdasági tőkét is erősítve.”

- **Országos Fogyatékosügyi Program (2015-2025)**

Az Országgyűlés 15/2015. (IV.7.) sz. határozatával fogadta el a az Országos Fogyatékosügyi Programról szóló határozatát, melyben felkéri a Kormányt hogy jogalkotó és végrehajtó tevékenységében érvényesítse a Programban elfogadott elveket, feladatokat és célkitűzéseket, dolgozzon ki 2015–2018. évekre vonatkozó Intézkedési Tervet, számoljon be a célkitűzések megvalósulásáról az Országgyűlésnek.

Az Országgyűlés felkéri a kormányzati és civil szervezeteket, hogy egyenek meg mindent a Programban megfogalmazott célok megvalósításáért, a tömegtájékoztató szervek vezetőit és munkatársait, hogy vállaljanak részt a Program megismertetésében, a fogyatékos személyeket arra, hogy közösségi, helyi, kistérségi, megyei, regionális és országos szinten vállaljanak aktív és kezdeményező szerepet saját jogaik biztosításában, vegyenek részt a sorsukat érintő kérdésekben.

Felkéri továbbá a felelős minisztert, hogy a programot tegye közzé az általa vezetett minisztérium honlapján felolvasó szoftverekkel használható elektronikus formában,

magyar jelnyelven és könnyen érthető formátumban, továbbá a látássérültek érdekképviseletét ellátó országos szervezeten keresztül Braille-formátumban.

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Szabadszállás Város Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Szabadszállás történelme szorosan összefonódik a Jász-kunság történelmével. A tatárjárás után IV. Béla az ország közepén kihalt lakosság helyére kunokat telepít. A letelepítés érdekében oklevéllel erősítette meg jogaikat. Ettől kezdve számítjuk a jász-kun privilégiumot, amely többek között bizonyos fokú önkormányzatiságot is jelent. Szabadszállás a Jász-kunság későbbiekben Hármas kerületnek nevezett területi egység része, egészen 1876-ig, míg e területeket be nem olvasztják a vármegye rendszerbe. Szabadszállás nevével IV. (Kun) László 1279-ben kelt adománylevelében találkozhatunk legelőször Zombath, vagyis Zumbuth-szállás néven. IV. László a kunok helyhez kötése, honosítása érdekében rendeletben tiltotta meg a sátorban lakást, és ezzel egy időben 1279-ben III. Miklós pápa, Fülöp palermói püspök vezetésével hittérítőket küldött a kunok térítésére. Valószínűleg az ő kezdeményezésére épül a Templom-hegyi imaház, mely vélhetően több szállás hitéletét biztosította. A török hódoltságot megelőző időkben a jász-kun társadalom felépítése a törzsi, nemzetségi alapokon nyugodott. Társadalmuk - a kor viszonyaihoz képest - igen demokratikus. Mivel ez egyáltalán nem illeszkedett a kor feudális rendszerébe, ezért állandó összetűzésben voltak a környező főurakkal. Szabadszállás a XVI. század közepén a török hódoltság alatt 37 adóköteles házzal rendelkezik. A hódoltság idején a települést többször az elnéptelenedés fenyegeti. Szerencsére a vérzivatarok idején a települést körülvevő láp és mocsár menedékkül szolgált a lakosság számára, ahonnan a veszély elmúltával vissza tudtak szivárogni eredeti otthonukba. A törökön kívül a végvári katonáktól is sokat szenvedett a nép. A sok panaszra I. Lipót védelelet adott ki a kunoknak. A XVII. Század vége felé fokozatosan megszűnik az állandó katonai nyomás, már csak a császári csapatok rablásaitól kellett félni. A török kiűzése után 1701-ben, a kunok kiváltságait eltörölték. Újra kötelezték a lakosságot, és a császár eladta a német lovagrendnek. A kunok ezen felháborodva Rákóczi

zászlaja alá álltak, és a fejedelemtől várták, hogy semmisnek tekintsék az eladást. Sajnos ekkor a bécsi udvar felhasználta céljaira a déli katonai szervezetbe tömörült szerbeket. Szomorú sors várt Szabadszállásra. 1703. december 1-én a szerbek betörték a faluba, legyilkoltak 27 embert, elhajtották jószágait, házaikat kirabolták. A német lovagrendnek eladott kunok sok panasszal és kérelemmel fordultak a császárhoz, és a pozsonyi országgyűléshez, míg végül eredménnyel jártak. Az országgyűlés 1741. Év 9. És 64. Törvénycikke elrendelte, hogy ki kell váltani a Jász-kunságot, és vissza kell venni a német lovagrendtől. A baj csak ott volt, hogy üres volt a királyi kincstár. Ekkor ajánlották fel a kunok, hogy befizetik az eladási árat a királyi kincstárba, csak engedje meg öfelsége, hogy magukat kiváltsák. Ezt Mária Terézia 1745-ben nagykegyesen meg is engedte. Miután a pénzt befizették, Mária Terézia a zálogos birtokok alól kimentette, és új privilégiummal régi jussaikba visszahelyezte a kunokat. Ezt a megváltást nevezték redemptiónak. A redemptió meghatározta Szabadszállás fejlődését egészen 1867-ig. A nagybirtokos uradalmi rendszer nem tudott kialakulni, mert a redemptió alkalmával bárki vehetett földet és redemptussá válhatott. Ezek a pénzek képezték a megváltás összegét. Egyben ennek következménye az is, hogy nem alakult ki jelentősebb jobbágyréteg. A redemptió alapját képezte a Jász-kunság - benne Szabadszállás- 1848-ig tartó fejlődésének. 1745-től a település kiegyensúlyozott fejlődésnek indul. 1770-ben az ősi templom helyére új templom épül, 1765-ben külön leány, 1767-ben külön fiúiskola kezdi meg működését. 1770-ben már 332 tanuló jár iskolába. 1789-ben kezdi meg működését a postahivatal. A lakosság száma 1770-től 1850-ig 1700 főről 5000 lakos fölé emelkedik. 1826-ban megépül az új városháza – hisz 1819-ben Szabadszállás vásártartási jogot kap, ettől kezdve 1871-ig a hármas kerület megszűnéséig mezőváros. 1848-ig választókerületi központ. 1848-ban Kossuth felhívására a település 240 nemzetőrt állít ki. A szabadságharc leverése után vontatottan indul meg az élet. Mint ismeretes, Haynau javaslatára Magyarországot örökös gyarmatként a birodalomhoz csatolták. A Jász-kunság az első kerület része lett, melynek élén maga Haynau állt. A jász-kun kiváltságok kérdése egyre jobban előtérbe került, mígnem az 1872-76-os közigazgatási átalakítás során teljesen megszűnik létezni. Az 1870-es évektől beszélhetünk újabb fellendülésről. Ezt mutatja kor társadalmi aktivitásának megjelenése. 1879-ben a Független Olvasókör, 1873-ban az Úri Kaszinó, 1877-ben a Templomsori Olvasókör, 1885-ben az Ipartestület alakul meg. 1884-ben tánciskola létesül. Jelentős fejlődésnek indul a kisipar. Virágkora az első világháború kezdetére tehető. A század végére megépül a vasút, és villanytelep kezdi meg működését. Megalakul a Kunszentmiklós – Dabas – Szabadszállás Takarékpénztár. 1876-ban új és modern gőzmalom épül, mely egyedülálló a környéken. A megindult fejlődésnek az első világháború vetett véget. Szabadszállásról körülbelül 1400 ember vonult be katonának. A hősi halottak száma 258. 1919 márciusától 1919 júliusáig katonai tanács, direktórium működik. A világháborúban a lakosság komoly anyagi károsodást szenved. A két világháború közt a település fejlődése stagnál. Ennek két oka volt. Egyik az 1930-33-as gazdasági világválság, amely megingatta a búza piacát is. Begyűrűző problémát okozott, hogy a kisiparosok - régi hagyomány szerint - gabonaegységre dolgoztak. Sok olyan kisiparos tönkrement, akinek jelentős mennyiségű gabonaegysége halmozódott fel a gazdánál. A stagnálás másik oka, hogy 1922. január elsejével, Jakabszállás leválik Szabadszállásról 13000 katasztrális területével (kb. 8000 hektár), érzékenyen érintve a helyi állattenyésztést. Ezzel szétmorzsolódik a redemptió utolsó maradványa. 1850-ben alakult izraelita hitközség a II. világháborúban megszűnt, a zsidókat deportálták. A II. vh. Után elsősorban intézményeiben kezd gazdagodni a település. 1951-ben megkezdik a laktanya építését. 1959. őszétől 1962. tavaszáig országos beiskolázású traktoros iskola működik. Később járási kórház, tüdőgondozó, új mentőállomás, szakrendelő intézet, OTP, DÉGÁZ kirendeltség, Egészségbiztosítási Pénztár kirendeltség, stb. kezdi meg működését. 1992-ben rendezik a központot és környékét. 1994-ben átadják az új faluházat és a Kunadacs –

Szabadszállás műutat. 1970. augusztus 1-től Szabadszállást nagyközséggé nyilvánítják, 1994. október 24-én Szabadszállás Önkormányzata határozott Szabadszállás várossá nyilvánításának kezdeményezéséről. Ezzel kinyilvánítva, hogy Szabadszállás térségi funkciókban gazdag, arculatában kisvárosi település. 1995. július 1-től a Köztársaság Elnökének 93/1995 (VI.2) KE határozata alapján Szabadszállás újra város lett.

2.1.2. Gazdaság

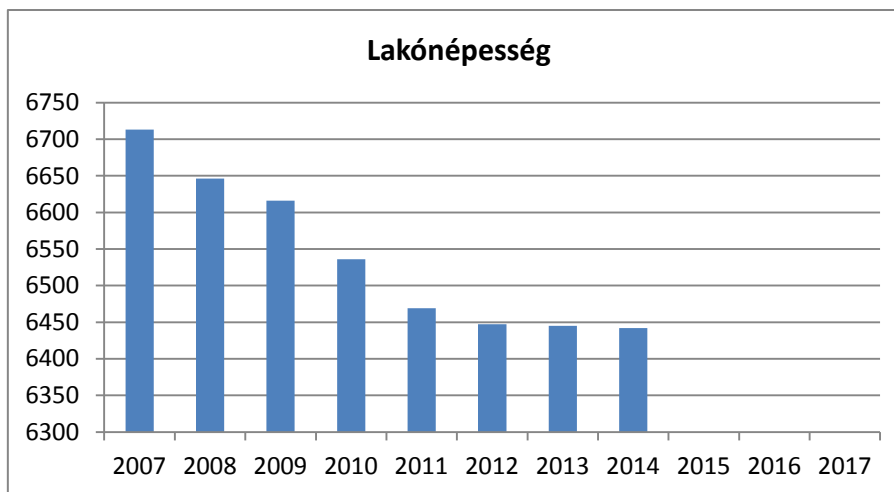
A magas munkanélküliségi ráta mögött három fő ok húzódik meg: az egyik a helyi gazdaság gyengesége, a másik a korábbi legnagyobb munkáltató, szabadszállási honvédségi laktanya elmúlt években történt felszámolása, a harmadik a település kedvezőtlen földrajzi helyzete, amely korlátozza az ingázás lehetőségét. Ahogy a korábbiakban már volt róla szó megközelíthetőségét, nagyvárosoktól való távolságát tekintve Szabadszállás belső periféria, közúti összekötetései gyengék, a közösségi közlekedés sebessége kritikán aluli, és a Duna mint „határfolyó” Szabadszállást igen hatékonyan szeparálja el az ország fejlettebb nyugati részeitől. Ennek A magas munkanélküliség a viszonylag gyenge helyi gazdaságnak és a vállalkozások hiányának is köszönhető. Szabadszálláson 2005-ben 428 regisztrált vállalkozást tartott nyilván a statisztika, ennek háromnegyede egyéni vállalkozás volt. A regisztrált társas vállalkozások száma 104 volt, ebből a korlátolt felelősségű társaságok száma 36, míg a betéti társaságok száma 49 volt. Ezen felül néhány zömmel mezőgazdasági tevékenységet folytató szövetkezet székhelye is a városban volt. Szabadszálláson 2005-ben közel száz kiskereskedelmi üzlet működött, számuk az előző évekhez viszonyítva néhány százalékos ingadozást mutat. Az üzletek egyharmada élelmiszer-jellegű üzlet és áruház, míg tíz százalékot tesznek a ruházati szaküzletek. Szabadszálláson 2005-ben 29 vendéglátóhelyet tartott nyilván a statisztika, ennek kétharmada étterem vagy cukrászda, egyharmada söröző, borozó és kocsmá volt. A településen egy gyógyszertár is működik.

2.1.3. Demográfia

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén

	Fő	Változás
2007	6713	
2008	6646	99%
2009	6616	100%
2010	6536	99%
2011	6469	99%
2012	6447	100%
2013	6445	100%
2014	6442	100%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A település lakosaink száma a KSH 2005. évi adatai szerint 6445 fő volt. 1970-ben Szabadszálláson még 7924 fő élt, 1980-ban már csak 7300 fő, és az azt követő két és fél évtized alatt a népesség további közel ezer fővel csökkent. A lakónépesség több mint tíz százaléka külterületeken él, ezek közül a legnagyobb Balázspusztá. A népességcsökkenés egyrészt a negatív vándorlási egyenlegnek, másrészt a népesség természetes fogyásának köszönhető.

2. számú táblázat - Állandó népesség

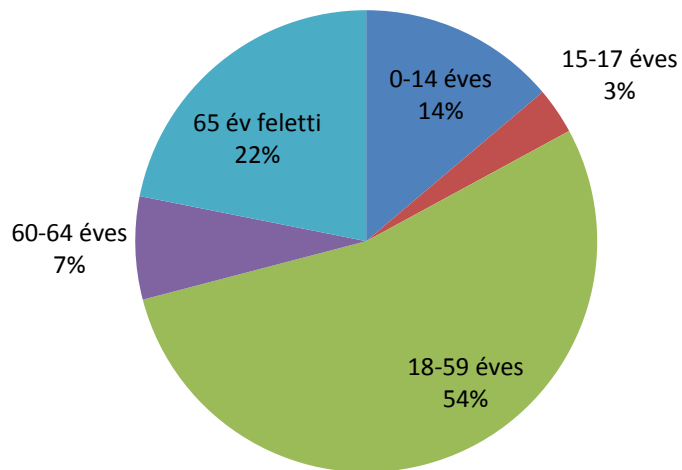
	fő			%	
	nők	férfiak	összesen	nők	férfiak
nő	3319	3123	6442	52%	48%
0-2 évesek					
0-14 éves	459	474	933	49%	51%
15-17 éves	108	116	224	48%	52%
18-59 éves	1787	1901	3688	48%	52%
60-64 éves	239	194	433	55%	45%
65 év feletti	726	438	1164	62%	38%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

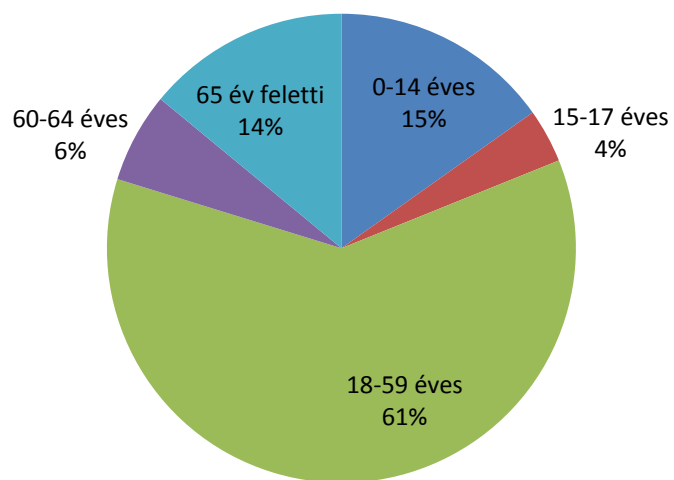
A táblázat a 2014-es adatokat tartalmazza.

A lakosság nő – férfi arányának megoszlása közel 50-50%. Különbség leginkább az idősebb korosztály esetében látható. A nők közül többen érik meg a 65 év feletti életkort.

Állandó népesség - nők

Állandó népesség - férfiak

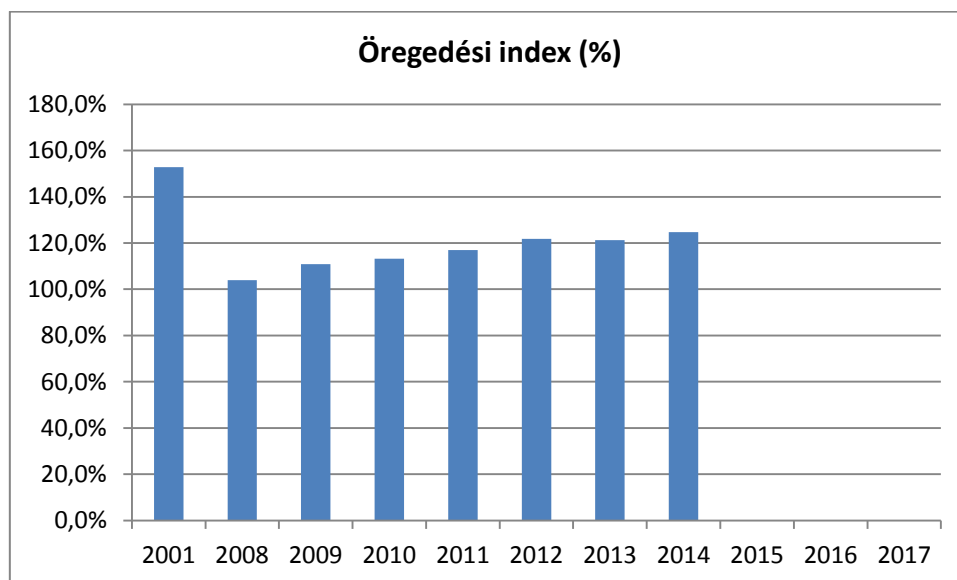

3. számú táblázat - Öregedési index

	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2001	1950	1276	152,8%
2008	1137	1094	103,9%
2009	1148	1036	110,8%
2010	1129	997	113,2%
2011	1125	962	116,9%
2012	1136	933	121,8%
2013	1134	935	121,3%
2014	1164	933	124,8%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

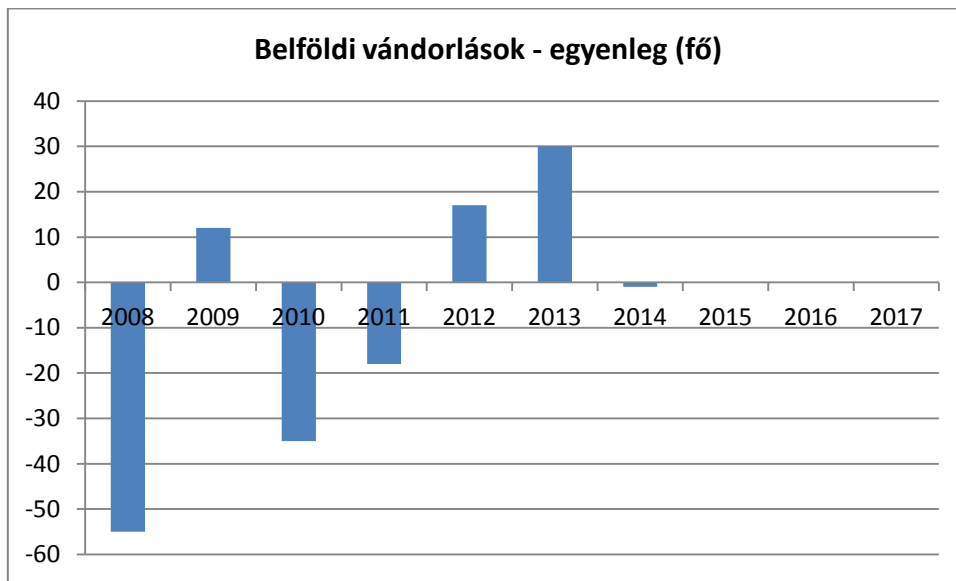
Az öregedési index alakulása viszonylag konstans.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások

	állandó jellegű odavándorlás	elvándorlás	egyenleg
2008	118	173	-55
2009	141	129	12
2010	76	111	-35
2011	83	101	-18
2012	148	131	17
2013	136	106	30
2014	113	114	-1

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

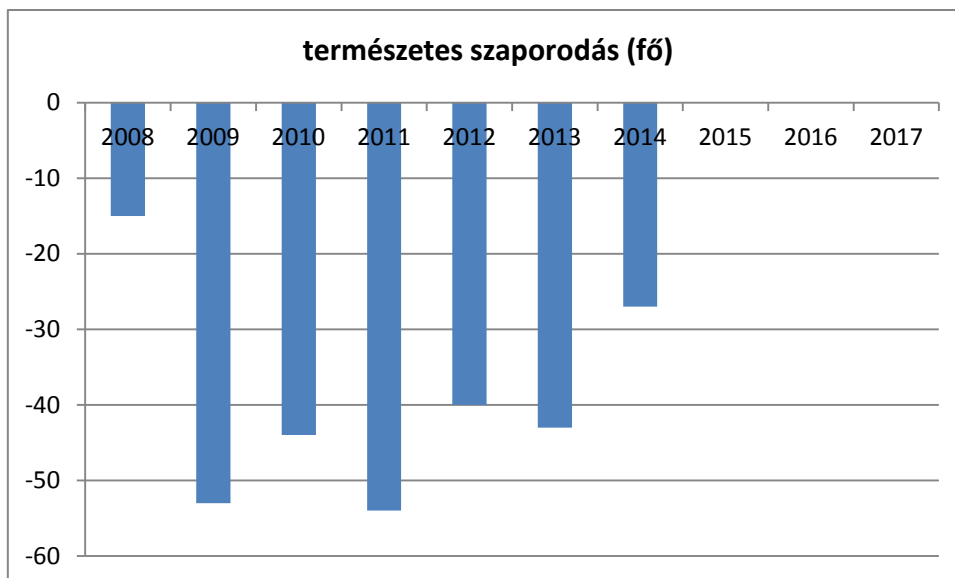
Minden évben van ide-, illetve elvándorlás is, változó mértékkel. A belföldi vándorlások táblázatból kimutatható, hogy a településünkre költözők száma nem éri el az innen elvándorlók számát, a lakosság száma csökken.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás

	élve születések száma	halálozások száma	természetes szaporodás (fő)
2008	84	99	-15
2009	48	101	-53
2010	62	106	-44
2011	49	103	-54
2012	45	85	-40
2013	55	98	-43
2014	59	86	-27

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A halálozások száma meghaladja az élve születések számát. Az állapítható meg, hogy az országos tendenciát követi a demográfiai helyzet, hiszen az országban is ez a helyzet áll fenn, hogy a halálozások száma meghaladja az élveszületések számát.

Értékeink, küldetésünk

Az esélyegyenlőség egy olyan általános alapelv, amelynek leglényegesebb szempontjai az Európai Közösség alapító egyezményének 6. cikkelyében (tilalom nemzeti hovatartozás miatti diszkriminációról) valamint a 119.cikkelyében (a nők és férfiak egyenlő bérezése) vannak lefektetve. Ezek az alapelvek minden területen alkalmazandók, különös tekintettel a gazdasági, társadalmi, kulturális és családi életre. Ahhoz, hogy az esélyegyenlőség elve a gyakorlatban is érvényesülhessen, szükség lehet ún. pozitív megkülönböztető intézkedésekre is. Az esélyegyenlőség minden állampolgár számára fontos érték. Az esélyegyenlőség érvényesítése nem pusztán követelmény, hanem az önkormányzatoknak is hosszú távú érdeke, hiszen azt a célt szolgálja, hogy mindenkinek esélye legyen a munkavállalásra, a karrierre, a jó minőségű szolgáltatásokra – függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges vagy fogyatékossgal él, milyen a származása vagy az anyagi helyzete. Az esélyegyenlőség megvalósításának alapfeltétele a diszkriminációmentesség és a szegregációmentesség. Az esélyegyenlőségi programnak a településen élő hátrányos helyzetű csoportokra kell irányulnia, akik számára a sikeres élet és társadalmi integráció esélye a helyi társadalmat célzó fejlesztések és beruházások ellenére korlátozott marad a különböző területeken jelentkező hátrányaikat kompenzáló esélyegyenlőségi intézkedések nélkül. Hátrányos megkülönböztetés által sújtott csoportok: akadályozott/fogyatékossgal élő/megváltozott munkaképességű emberek, alacsony végzettségűek, iskolából lemorzsolódók, pályakezdő fiatalok, munkanélküliek, alacsony munkaintenzitású háztartásban élő emberek, romák, rossz közlekedésű településen élők, szegények, migránsok, fogvatartottak, börtönből szabadultak, szenvedélybetegek, hajléktalanok, hátrányos helyzetű családokban állami gondoskodásban élő gyerekek, fiatalok, 45 év feletti inaktívok, idősek.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Szabadszállás Város Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja: az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét, a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét, a diszkriminációmentességet, szegregációmentességet, a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében:

1. képzettséghez való hozzáférés
2. munkaerő-piaci pozícióhoz és foglalkoztatási feltételekhez való hozzáférés
3. lakhatáshoz és lakhatási környezethez való hozzáférés
4. egészségügyi szolgáltatáshoz való hozzáférés
5. közlekedéshez való hozzáférés
6. társadalmi és közösségi kapcsolatrendszerhez való hozzáférés
7. információhoz való hozzáférés
8. közszolgáltatásokhoz való hozzáférés (szociális, gyermekjóléti, és más kormányzati, önkormányzati közszolgáltatások) továbbá
9. hatalomhoz, önrendelkezéshez, önérvényesítéshez való hozzáférés
10. befogadó közösséghez való hozzáférés - szemléletformálás

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt. Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzésértékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét.

1. Jogsabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogsabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. Törvény (továbbiakban) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletsabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. Rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai fejezete

- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva Magyarország Alaptörvényének I. cikkére, amely kimondja, hogy az ember sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait tiszteletben kell tartani. Védelmük az állam elsőrendű kötelezettsége. Magyarország elismeri az ember alapvető egyéni és közösségi jogait. Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.

A törvény alapján létrehozott jogalanyok számára is biztosítottak azok az alapvető jogok, valamint őket is terhelik azok a kötelezettségek, amelyek természetüknél fogva nem csak az emberre vonatkoznak. A Magyar Alaptörvény II. cikkelye is fontos az esélyegyenlőség szempontjából, mely szerint az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg.

Az Alaptörvény XV. cikkének (1) bekezdése szerint a törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes. A (2) bekezdés értelmében Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.

A (3) bekezdés kimondja, hogy a nők és a férfiak egyenjogúak.

A (4) bekezdés szerint Magyarország az esélyegyenlőség megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.

Az (5) bekezdés alapján Magyarország külön intézkedésekkel védi a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékkal élőket.

A XI. cikk (1) bekezdése értelmében minden magyar állampolgárnak joga van a művelődéshez. A XII. cikk szerint mindenkinek joga van a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához, mint a vállalkozáshoz. Képességeinek és lehetőségeinek megfelelő munkavégzéssel mindenki köteles hozzájárulni a közösség gyarapodásához. Magyarország törekszik megteremteni annak feltételeit, hogy minden munkaképes ember, aki dolgozni akar, dolgozhasson.

A felsoroltak mellett figyelembe kell vennünk az alábbi törvényi szabályozásokat is:

- 1993. III. évi törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról
- 1991. évi IV. törvény a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról

- 1997. évi LXXVIII. törvény az épített környezet alakításáról és védelméről
- 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról
- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- 2011. évi CXC. törvény a köznevelésről
- 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

Az önkormányzat, a Köztársasági Esélyegyenlőségi Programban meghatározott célokkal összhangban fogadja el helyi Esélyegyenlőségi Programot, amelyben elemzi a településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének alakulását és meghatározza az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő célokat, a célok eléréséhez szükséges feladatokat, forrásokat és a végrehajtáshoz szükséges határidőket.

Tekintettel az Alaptörvény idevonatkozó rendelkezésére, az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényre, a 321/2011.(XII.27.) Korm. rendeletre, valamint 2/2012.(VI.5) EMMI rendeletre Szabadszállás Város Önkormányzata az alábbiak szerint módosítja a település esélyegyenlőségi programját.

A Program célja:

- Az élet valamennyi területén segítse a hátrányos megkülönböztetést és erősítse az egyes társadalmi csoportok tagjainak esélyegyenlőségét, mely a kormány, az állam és az önkormányzati intézmények feladata.
- Segítse a fogyatékos személyek önálló életvitelét és a társadalmi életben való aktív részvételét.
- Biztosítsa a fogyatékosokkal élők számára, hogy a város lakójaként ugyanazokkal a jogokkal és kötelezettségekkel rendelkezzenek, mint mindenki más.
- Biztosítsa az egyenlő bánásmódról szóló törvény szerint a helyben élő, hátrányos helyzetű csoportok helyzetének javítását.

A **törvény 31. §-ában** foglaltak szerint a települési önkormányzat – a Programban meghatározott célokkal összhangba – helyi esélyegyenlőségi programot fogadhat el, amelyben elemzi a településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének alakulását, és meghatározza az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő célokat.

Az Európai Unió elvárásai alapján a települések feladata a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentése. A program feladata a cél megvalósulását hátráltató akadályok elhárítása.

E program célja továbbá, hogy a város minden lakójának elérhetővé tegye a közszolgáltatásokat, biztosítsa az idősek, a mély szegénységben élők, a fogyatékkal élők, és a gyermekek esélyegyenlőségét az élet minden területén.

Szabadszállás Város Önkormányzatának képviselő-testülete elfogadja:

- Az esélyegyenlőség biztosítása megillet mindenkit nemtől, kortól, bőrszíntől, etnikai, nemzeti hovatartozástól, vallástól, családi állapottól függetlenül.
- Fontos cél az esélyegyenlőség biztosításának útjában álló akadályok leküzdése.
- Törekedni kell az egyenlő bánásmód elvének érvényesítésére, a hátrányos megkülönböztetés elkerülésére.
- Törekedni kell az esélyegyenlőség elősegítésére.

Szabadszállás Város Képviselő-testülete és szervei kötelező feladatainak ellátásán túl a város nem önkormányzati fenntartású intézményeivel, egyházaival, társulásaival, egyesületeivel és

alapítványaival közösen, esetlegesen azok anyagi támogatása mellett törekszik érvényre juttatni az esélyegyenlőség elvét a társadalmi élet minden területén.

Szabadszállás Város Önkormányzata az esélyegyenlőséggel kapcsolatos tevékenysége során mindent megtesz annak érdekében, hogy az egyes projektek kidolgozásában az érdekelt civil szerveződések is aktív szerepet játszanak, elősegítve ezzel a város lakosságának ilyen irányú szemléletváltását is.

Fontos megemlíteni azokat a koncepciókat, programokat és terveket, melyek jóllehet egy-egy szektor konkrét célkitűzéseit és terveit határozzák meg, mégis szervesen és elválaszthatatlanul kapcsolódnak az esélyegyenlőség kérdésköréhez. A teljesség igénye nélkül:

- Szabadszállás Város Gazdasági programja 2011-2014.
- Szabadszállás Szociális Szolgáltatástervezési Koncepciója
- Tóth Erzsébet Óvoda–Bölcsőde Intézményi minőségirányítási programja
- Felső-Kiskunsági és Duna melléki Kistérségi Társulás Közoktatási és Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési terve

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Az egyes önkormányzati programok, koncepciók, így a költségvetési koncepció, a gazdasági program, a szolgáltatástervezési koncepció, a köznevelési-fejlesztési terv, a köznevelési esélyegyenlőségi terv, a bűnmegelőzési koncepció, az időügyi program, az ifjúságpolitikai koncepció, a sportkoncepció, a lakásgazdálkodási koncepció a középtávú stratégiából kiindulva saját területére vonatkozólag határozza meg az esélyegyenlőséget előmozdító célokat, intézkedéseket.

- Együttműködési megállapodás a Cigány Kisebbségi Önkormányzattal
- Szabadszállás Város Gazdasági és Munkaprogramja 2014-2019

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

- A Gyermekjóléti Szolgálat Szakmai beszámolója: A Gyermekjóléti Szolgálat 1999. április 1. napjától működik városunkban, önálló szakmai egységként látja el feladatát. A gyermekek érdekeit védő speciális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjában kiemelt gyermek visszahelyezését. A szülőkkel és gyermekekkel történő együttműködés, bizalmi kapcsolat kiépítése, hogy a családgondozó életviteli tanácsait elfogadják, beépítsék az életükbe.

- A Családsegítő Szolgálat Szakmai beszámolója: A családsegítés a szociális vagy mentális problémák, ill. egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, a családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás. Tevékenysége középpontjában a család áll, mindenki számára hozzáférhető, azonnali és folyamatos segítséget, gondozást nyújt, elkészíti az ehhez szükséges gondozási tervet. A családgondozás a súlyos válsághelyzetben lévő családokkal foglalkozik, de az átlagcsaládok életében is keletkezhetnek olyan problémák, amelyek kezelését biztosítani kell.

- Az Alapszolgáltatási Központ (6080 Szabadszállás, Árpád u. 5.) szakfeladatai: szociális étkeztetés, házi segítségnyújtás, nappali ellátás idősek klubja, családsegítő szolgálat, gyermekjóléti szolgálat. Ezen feladatokon túlmenően biztosítja: az alaptevékenysége körébe tartozó szolgáltatások összehangolását, a különböző szolgáltatások között könnyebb átjárhatóságot, az ellátási területén felmerülő – személyes gondoskodás körébe tartozó – kielégítetlen szükségletek feltárása, felmérése, más szolgáltatási formákhoz történő hozzáférés segítését. A hatékony munkavégzés érdekében az intézmény együttműködik az egészségügyi, oktatási intézményekkel, más szociális intézményekkel, az önkormányzattal, valamint civil szervezetekkel.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

Az esélyegyenlőség szempontjából releváns adattípusokat a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet 1. számú melléklete tartalmazza. A helyzetelemzés alapját szolgáló statisztikai adatokat a TEIR adatbázisból, valamint a helyi nyilvántartásokból gyűjtöttük össze. Felhasználtuk az ágazati beszámolók megállapításait, szakemberek tapasztalatait. Természetesen azoknál az adatoknál, amelyekre nyilvántartás nincs és nem is lehet, ott a 2011.évi népszámlálás adataiból indultunk ki. Az adatgyűjtés során a helyi intézményektől kaptuk a legaktuálisabb adatokat, illetve társhatóságok együttműködését kértük a teljes körűség érdekében.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

A cigányság Magyarország legnagyobb etnikai kisebbsége, ami egyúttal Európa negyedik legnagyobb roma közösségét is jelenti.

A Kormány az 1047/1999. (V.5.) számú határozatával döntött a cigányság életkörülményeinek és társadalmi helyzetének javítására irányuló intézkedéscsomagról.

Az Országgyűlés a 68/2007. (VI.28.) számú határozatával elfogadta a Roma Integráció Évtizede Program Stratégiai Tervét.

Településünkön is törekszünk a roma lakosság foglalkoztatására, képzésekbe történő bevonásukba. Az Önkormányzat a közmunka programok keretében kínál foglalkoztatási lehetőséget jelentős számú cigány származású szabadszállási részére, illetve kínál képzési lehetőséget. A cigányságra jellemzően elmondható, hogy alacsony iskolai végzettséggel, sokan még a 8 osztályt sem fejezték be. A közmunkaprogramokban történő foglalkoztatásuknál fontos szempont, hogy az aktív korúak ellátásán belül jogosultak legyenek foglalkoztatást helyettesítő támogatás igénybevételére. A közfoglalkoztatás területén is elmondható, hogy velük szemben nincs hátrányos megkülönböztetés.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A mélyszegénység viszonylag új fogalom az emberiség történetében, sok esetben összekeverik a szegénység fogalmával. Sajnos napjainkban jellemző, hogy egyre több család él tartósan a létminimum szintje alatt és nincs lehetőségük arra, hogy kitörjenek ebből a helyzetből. Ha megvizsgáljuk ezt a társadalmi csoportot, akkor megfigyelhetjük, hogy ezekben a családokban nagyon alacsony az iskolázottság és a foglalkoztatási ráta és az itt nevelkedő gyermekek szocializációja során valószínűsíthető, hogy ez a társadalmi helyzet újratermelődik. A 2009-ben tetőző gazdasági válság olyan társadalmi és gazdasági különbségeket idézett elő, aminek következtében a tanulmányi, képzettségbeli és munkaerő-

piaci helyzetben is óriási változás következett be, és egyre több családnál súlyos megélhetési zavarhoz vezetett. Az ezt megelőző időszakban nem fordulhatott elő, hogy valakinek ne legyen munkahelye, és hogy ne tudja biztosítani családjá megélhetését. A rendszerváltás után viszont egyre többen elvesztették munkahelyüket és egyre több családban megindult az elszegényesedés.

Több családnál előfordult az is, hogy mindkét szülő munkanélkülivé vált, és csak a gyermekek után járó családi ellátásokból éltek. Ennek az állapotnak az egyik következménye lett a mélyszegénység kialakulása. Az itt élő gyermekeknek természetessé vált, hogy a szülők otthon vannak, nem dolgoznak, így az ő szocializációjuk során nem azt sajátították el, hogy az iskola elvégzése után munkahelyet kell keresniük, hanem bekerültek a szociális ellátórendszerbe. Természetesen a munkaerő-piaci kínálat sem segítette a kialakult állapotot, hiszen egyre több ember vesztette el a munkáját, a pályakezdők a gyakorlat hiánya miatt nagyon nehezen találtak munkát. Míg korábban szinte csak az általános iskolát végzett aktív korúak kerültek bele az ellátórendszerbe, az elmúlt években egyre több szakmával és érettségivel rendelkező fiatalnak sem sikerült munkát találnia. Ebből az állapotból kikerülni egyre nehezebbé vált és súlyos mentális terheket rótt az érintettekre a munkanélküliség okozta szegénységük. Ez a folyamat pedig a társadalomból való kirekesztettségüket okozta.

A Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia (2011. év) megállapítása szerint minden harmadik ember ma Magyarországon a szegénységi küszöb alatt él, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben. A mélyszegénység különösen sújtja a romákat, akiknek a becslést száma kb. 750000 főre tehető. Ezért mosódik össze talán a szegénység, mélyszegénység csoportjával a romák csoportja, hiszen elmondható, hogy a legszegényebb és a halmozottan hátrányos helyzetűek közül is a legrosszabb helyzetben élők csoportjába sorolható a roma nemzetiség nagy része.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

Egy társadalom erkölcsi-jogi és mentális állapotát jól jellemzi az, hogy miképpen tudja segíteni különböző okokból, például egészségügyi állapot miatt hátrányos helyzetbe került tagjainak munkavállalását, munkaerő-piaci elhelyezkedését.

Városunkban a legnagyobb helyi munkaadók az önkormányzaton kívül a Róna Mezőgazdasági Szövetkezet, a Róna KER-TÉSZ Kft, az SZP Kiskun Kft, de ezek mellett a különböző magánvállalkozások is jelentős számú munkavállalót foglalkoztatnak.

A volt honvédségi ingatlanok területén létrejövő ipari park és a várhatóan megépülő M8-as gyorsforgalmi út, jelentős távlatokat nyithat a település ilyen irányú fejlődésében.

2013. júniusban a regisztrált munkanélküliek száma 470 fő. Ezek közül 365 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküli 181 fő, 2/3 részük rendszeres szociális segélyben részesülő regisztrált munkanélküli. Álláskeresési segélyben, 2013. januárban 62 fő, márciusban 44 fő, júniusban 20 fő és decemberben 21 fő részesült.

2014. áprilisig a regisztrált munkanélküliek száma 440 fő. 365 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküli 170fő. Rajtuk kívül azonban sokan élnek alkalmi munkákból, akik sokszor egyáltalán nem kerülnek a munkaügyi központ látókörébe. Ezzel persze pl. a közmunkaprogramban történő foglalkoztatásukat is lehetetlenné teszik, hiszen a programban csak regisztrált munkanélküliek vehetnek részt. Az önkormányzatnál és intézményeinél foglalkoztatott közfoglalkoztatottak a jövedelemmel nem rendelkező regisztrált munkanélküliekből illetve a rendszeres szociális segélyben részesülőkből kerülnek ki.

Néhány szó a közmunkaprogramokról. A kormányzati stratégia az, hogy a legalább 30 napos foglalkoztatással az aktív korúak ellátásán belül a munkát vállalók jogosultak legyenek foglalkoztatást helyettesítő támogatás igénybevételére. 2012. évben közel 60 főt foglalkoztattunk. A közmunkások parkgondozást, parlagfű-mentesítést, fakivágást, faültetést, hó eltakarítást, csapadékvíz elvezetést, házi betegápolást, utak-járdák karbantartását, árvíz-belvízmentesítést végeztek. A közmunkaprogramban 2012-ben 60 fő vett részt. Ennek folytatásaként 2013-ban 117 fő volt alkalmazva. Hosszú távú közfoglalkoztatás 31 fővel folyt, a Start munkaprogram keretén belül 57 fő dolgozott, ill. a téli közfoglalkoztatásban 30 fő vett részt. Közmunkában végezzük a mezőgazdasági földutak és a közúthálózat karbantartását, ami a belterületi utak kátyúzását is jelenti. KEFAG-nál és a Solt út Kft-nél is dolgoztak a közmunkásaink. Az ADUKÖVIZIG-nél is kaptak jó néhányan munkát, feladatuk a csatornák és az önkormányzati művek karbantartása, valamint a vízvédekezés biztosítása. A legfrissebb adatok alapján 2014. júniusig 118 fő vett részt a közmunkaprogramban. Önkormányzatunk hosszú távon a lehetőségek figyelembe vételével mindenkor élni kíván a közfoglalkoztatás adta lehetőségekkel.

A foglalkoztatás terén teljes az együttműködés a Polgármesteri Hivatal, az önkormányzati intézmények, és a Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központ Kunszentmiklósi Kirendeltsége között.

Az Önkormányzat szerepvállalása a foglalkoztatás területén a jövőben megnőhet az Ipari Park megvalósítását tekintve, illetve szorosabb együttműködésre törekszünk a helyi Ker-Tész Kft-vel helyi szociális segélyben részesülő személyek kiközvetítésével.

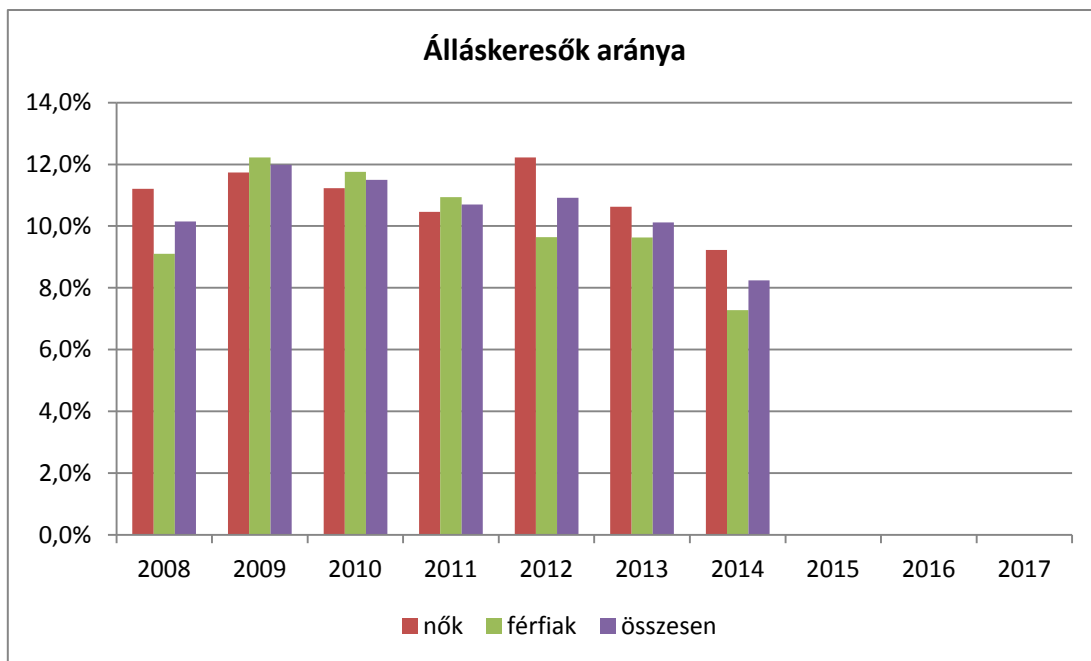
Az önkormányzatok jelenléte a jövőben megnőhet a foglalkoztatáspolitikai stratégia kialakításában, a fejlesztésekben érdekeltekkel (munkaadók, vállalkozók, munkavállalók) szoros együttműködésben, továbbá olyan cselekvési programok, projektek kidolgozásában, melyek a helyi foglalkoztatás bővítését eredményezik. E területeken jelentős a helyi önkormányzatok érdekeltsége, hiszen az új munkahelyek bővítik a helyi forrásokat, új fejlesztéseket indukálnak, illetve csökkentik a szociális kiadásokat. Éppen ezért a gazdasági programhoz humán-erőforrás gazdálkodásra vonatkozóan szükséges bizonyos intézkedések megtétele.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

3.2.1. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma és aránya, 15-64 évesek száma

év	15-64 év közötti lakónépesség (fő)			nyilvántartott álláskeresők száma (fő)					
	nő	férfi	összesen	nő		férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2008	2195	2220	4415	246	11,2%	202	9,1%	448	10,1%
2009	2206	2226	4432	259	11,7%	272	12,2%	531	12,0%
2010	2199	2211	4410	247	11,2%	260	11,8%	507	11,5%
2011	2170	2213	4383	227	10,5%	242	10,9%	469	10,7%
2012	2159	2219	4378	264	12,2%	214	9,6%	478	10,9%
2013	2155	2221	4376	229	10,6%	214	9,6%	443	10,1%
2014	2134	2211	4345	197	9,2%	161	7,3%	358	8,2%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

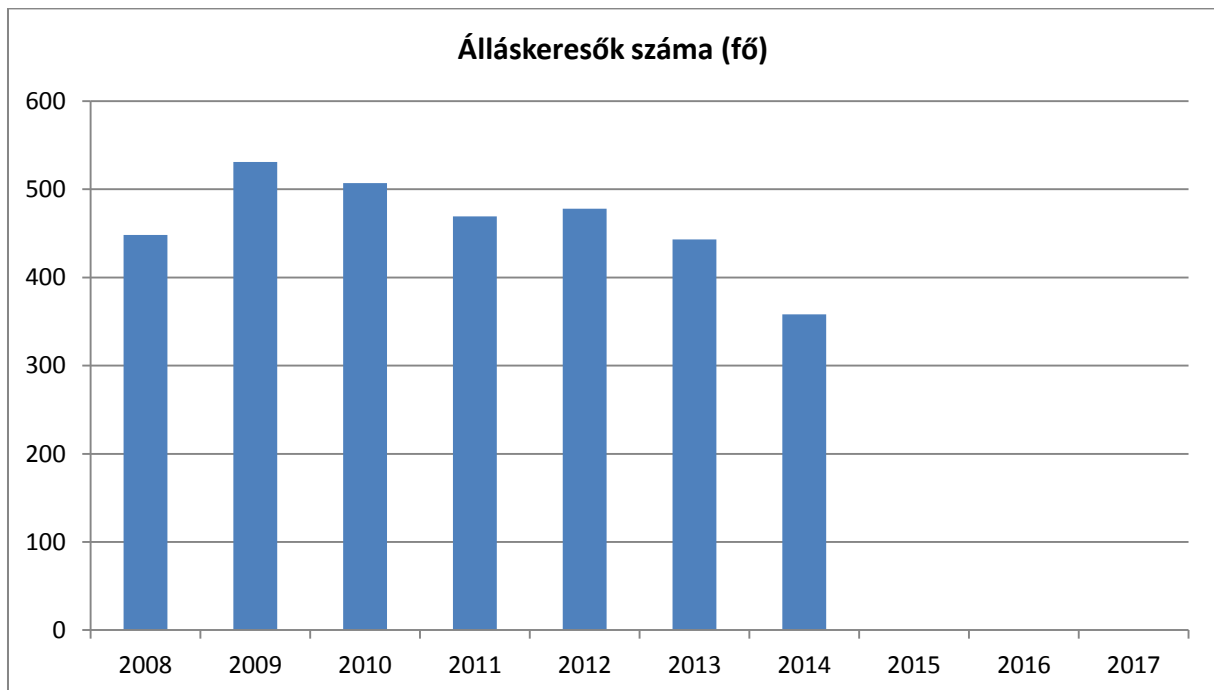

Az álláskeresők aránya 2009-től folyamatosan csökkenő tendenciát mutat.

3.2.2. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma korcsoport szerint

		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
nyilvántartott álláskeresők száma összesen	fő	448	531	507	469	478	443	358
20 éves és fiatalabb	fő	20	20	22	28	30	39	25
	%	4,5%	3,8%	4,3%	6,0%	6,3%	8,8%	7,0%
21-25 év	fő	50	69	64	73	78	72	44
	%	11,2%	13,0%	12,6%	15,6%	16,3%	16,3%	12,3%
26-30 év	fő	47	65	54	58	46	40	30
	%	10,5%	12,2%	10,7%	12,4%	9,6%	9,0%	8,4%
31-35 év	fő	62	70	59	52	47	34	28
	%	13,8%	13,2%	11,6%	11,1%	9,8%	7,7%	7,8%
36-40 év	fő	53	71	72	57	64	58	49
	%	11,8%	13,4%	14,2%	12,2%	13,4%	13,1%	13,7%
41-45 év	fő	45	62	61	54	45	50	38
	%	10,0%	11,7%	12,0%	11,5%	9,4%	11,3%	10,6%
46-50 év	fő	55	66	69	61	47	39	43
	%	12,3%	12,4%	13,6%	13,0%	9,8%	8,8%	12,0%
51-55 év	fő	81	83	72	54	66	54	53
	%	18,1%	15,6%	14,2%	11,5%	13,8%	12,2%	14,8%
56-60 év	fő	30	23	31	30	51	52	42
	%	6,7%	4,3%	6,1%	6,4%	10,7%	11,7%	11,7%
61 év felett	fő	5	2	3	2	4	5	6
	%	1,1%	0,4%	0,6%	0,4%	0,8%	1,1%	1,7%

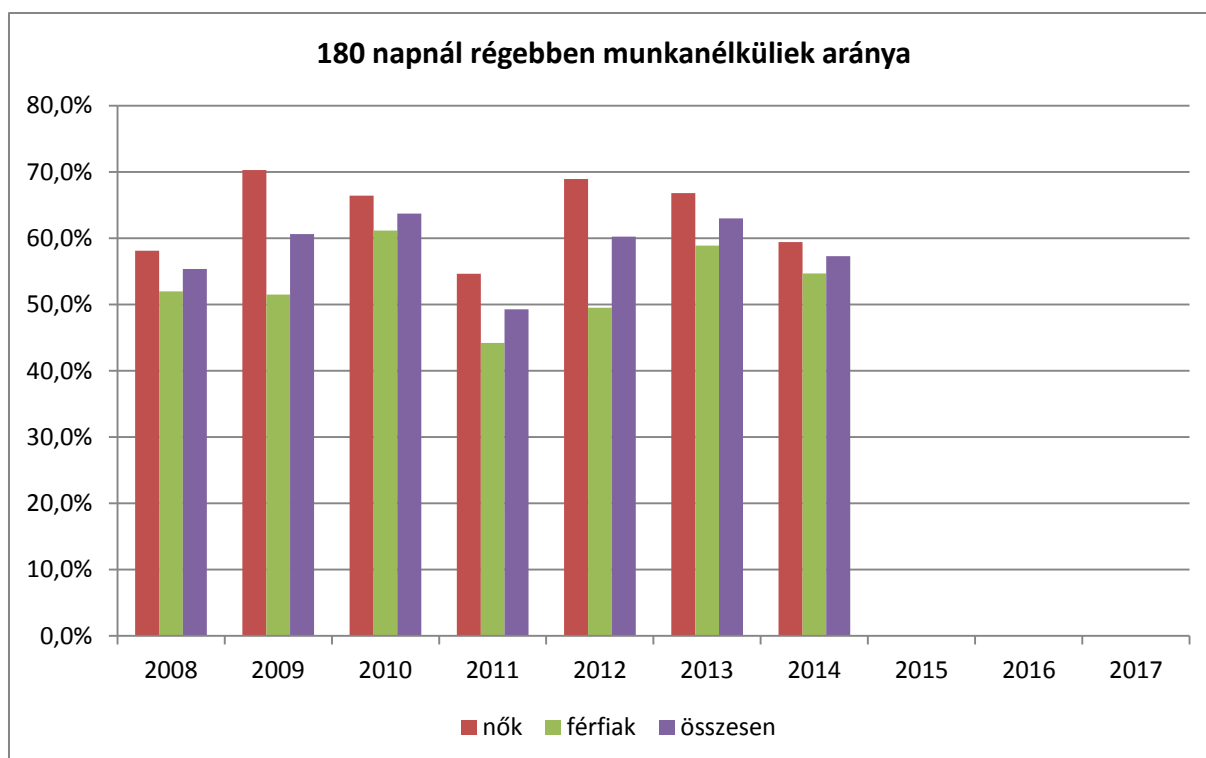
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.3. számú tábla - A munkanélküliek és a 180 napnál régebben munkanélküliek száma és aránya

év	nyilvántartott/regisztrált munkanélküli			180 napnál régebben regisztrált munkanélküli					
	fő			fő			%		
	nő	férfi	összesen	nő	férfi	összesen	Nő	férfi	összesen
2008	246	202	448	143	105	248	58,1%	52,0%	55,4%
2009	259	272	531	182	140	322	70,3%	51,5%	60,6%
2010	247	260	507	164	159	323	66,4%	61,2%	63,7%
2011	227	242	469	124	107	231	54,6%	44,2%	49,3%
2012	264	214	478	182	106	288	68,9%	49,5%	60,3%
2013	229	214	443	153	126	279	66,8%	58,9%	63,0%
2014	197	161	358	117	88	205	59,4%	54,7%	57,3%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

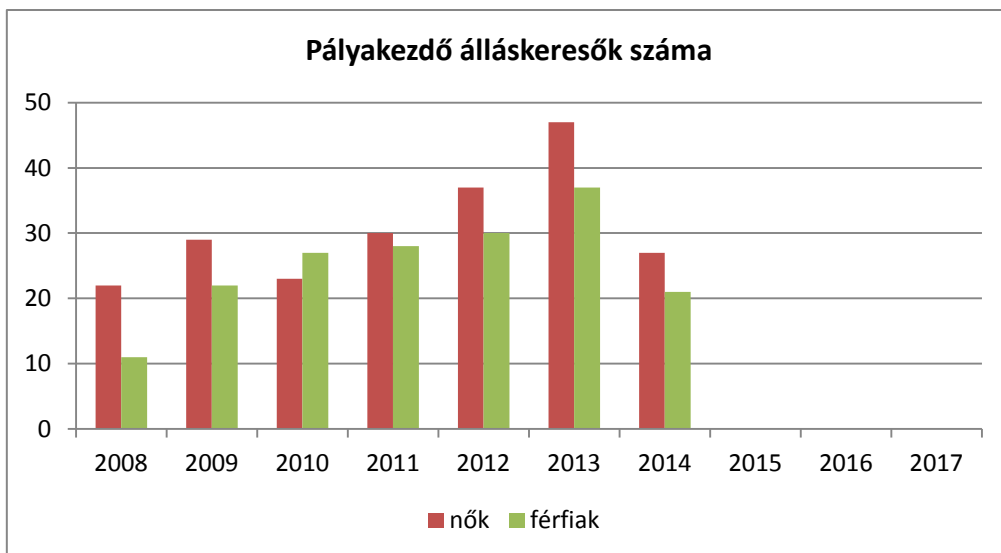
A Munkaügyi Központ tartja nyilván az álláskeresőket, azokat is, akik az önkormányzatnál a család jövedelmi vagy vagyoni helyzete miatt szociális ellátásra nem jogosultak. Az ügyintézők is elsődleges feladatnak tartják, hogy az álláskeresők részére megpróbáljanak olyan állásokat kínálni, amely szakképzettségüknek megfelel. A jelenlegi képzésekben részt vehetnek a 25 év alatti pályakezdők, valamint a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők, ha az előírt prioritásoknak is megfelelnek. Előnyt jelent, ha a szülő egyedül neveli gyermekét, ha roma származású, vagy ha elévült szakmával, illetve szakmával egyáltalán nem rendelkezik. Sajnos a látens munkanélküliség Szabadszállás esetében is jelentős, hiszen a Munkaügyi Központ csak a regisztrált munkanélküliek számát tartja nyilván.

3.2.4. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma és a 18-29 éves népesség száma

év	18-29 évesek száma			Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma					
	nő	férfi	összesen	nő		Férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2008	479	531	1010	22	4,6%	11	2,1%	33	3,3%
2009	476	519	995	29	6,1%	22	4,2%	51	5,1%
2010	479	508	987	23	4,8%	27	5,3%	50	5,1%
2011	479	514	993	30	6,3%	28	5,4%	58	5,8%
2012	505	505	1010	37	7,3%	30	5,9%	67	6,6%
2013	508	511	1019	47	9,3%	37	7,2%	84	8,2%
2014	496	512	1008	27	5,4%	21	4,1%	48	4,8%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

Az alacsony iskolai végzettségű tanulók foglalkoztatottsága jellemzően a segédmunkára és a kertészeti munkára irányul. Az a tapasztalatunk, hogy azokban az alacsony iskolai végzettségű családokban, ahol a munka értéknek számított, és a családfő vagy az édesanya munkaviszonyt létesített vagy alkalmi munkát vállalt, ott a gyermek is igyekszik megtalálni a helyét a munka világában.

3.2.5. számú táblázat - Alacsonyan iskolázott népesség

év	15 éves és idősebb lakosság száma összesen			15-X éves legalább általános iskolát végzettek száma			általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők 15-x évesek száma					
	összesen	nő	férfi	összesen	nő	férfi	Összesen		nő		férfi	
	fő	fő	fő	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2001	5570	2779	2791	4688	2204	2484	882	15,8%	575	20,7%	307	11,0%
2011	5507	2871	2636	4748	2469	2279	759	13,8%	402	14,0%	357	13,5%

Forrás: TeIR, KSH Népszámlálás

A két népszámlálás között eltelt 10 év alatt több mint 5%-kal nőtt a 15 éves és annál idősebb lakosság száma. Az általános iskolást végzettek száma a 15 éves és afeletti lakosság körében viszont 16%-kal nőtt.

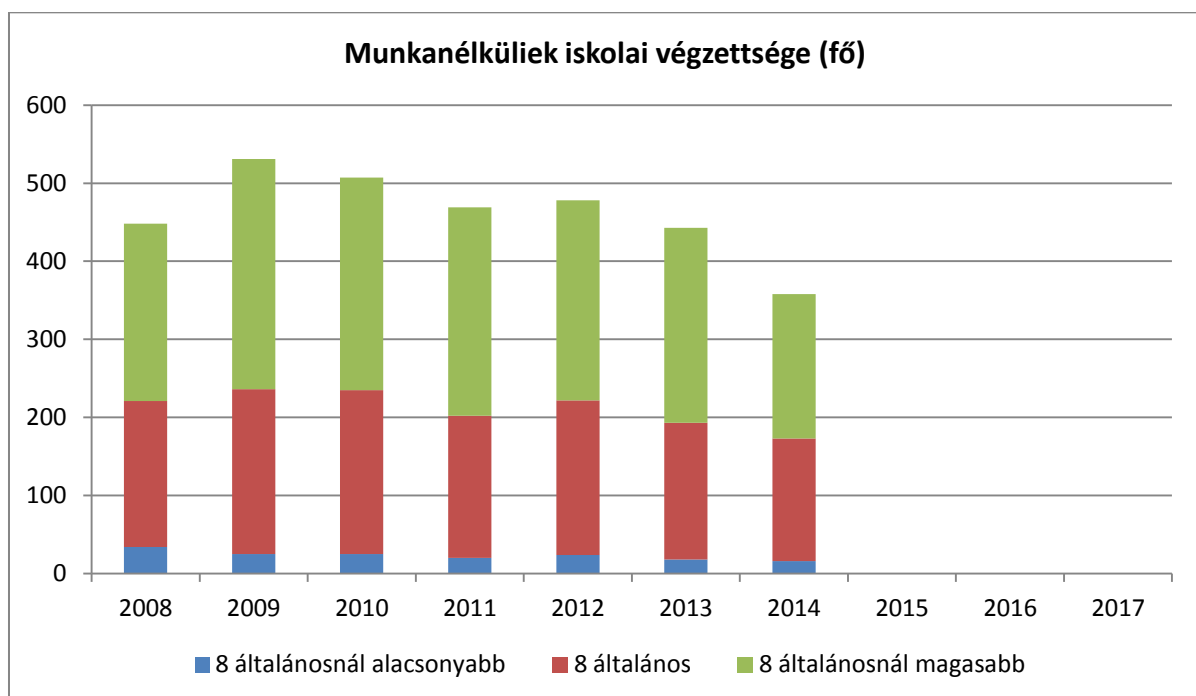
Az általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők aránya kevesebb, mint a felére csökkent. Elmondható tehát, hogy jelentős mértékkel javult az iskolázottság szintje Kerekegyházaán.

3.2.6. számú táblázat - Regisztrált munkanélüliek száma iskolai végzettség szerint

év	nyilvántartott álláskeresők száma összesen	A nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint		
		8 általánosnál alacsonyabb	8 általános	8 általánosnál magasabb iskolai

	végzettség				végzettség			
	Fő	fő	%	fő	%	fő	%	
2008	448	34	7,6%	187	41,7%	227	50,7%	
2009	531	25	4,7%	211	39,7%	295	55,6%	
2010	507	25	4,9%	210	41,4%	272	53,6%	
2011	469	20	4,3%	182	38,8%	267	56,9%	
2012	478	24	5,0%	198	41,4%	256	53,6%	
2013	443	18	4,1%	175	39,5%	250	56,4%	
2014	358	16	4,5%	157	43,9%	185	51,7%	

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.7. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők

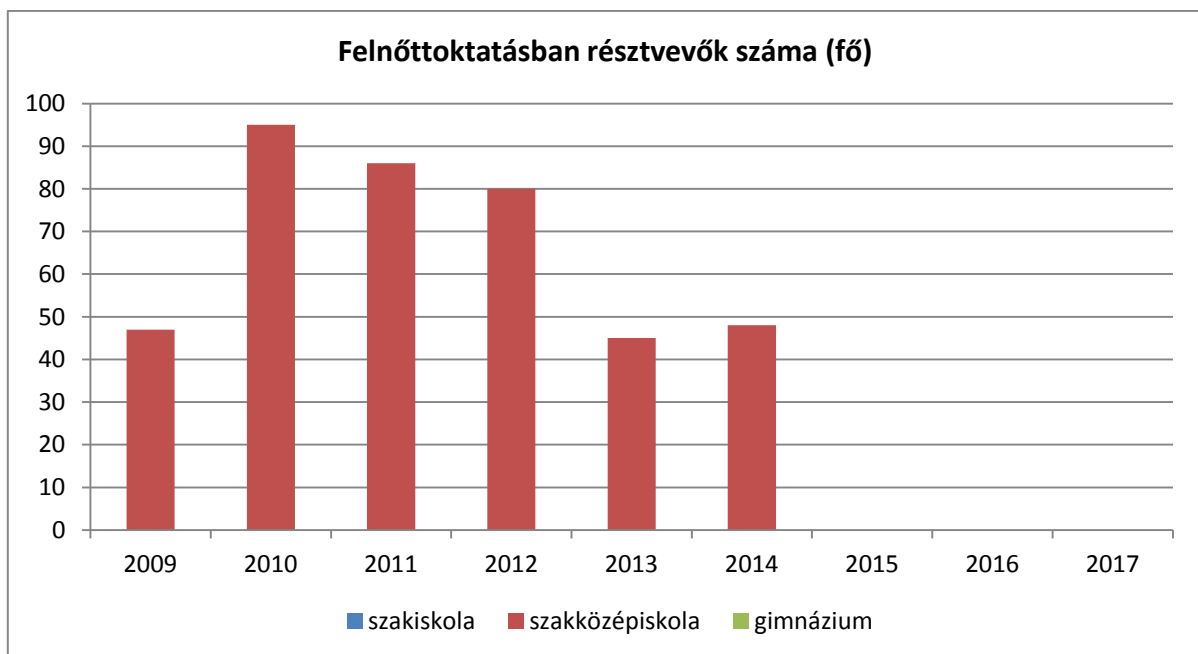
év	általános iskolai felnőttoktatásban résztvevők száma	8. évfolyamot felnőttoktatásban eredményesen elvégzők száma	
	fő	Fő	%
2009	0	0	#ZÉRÓOSZTÓ!
2010	0	0	#ZÉRÓOSZTÓ!
2011	0	0	#ZÉRÓOSZTÓ!
2012	0	0	#ZÉRÓOSZTÓ!
2013	0	0	#ZÉRÓOSZTÓ!
2014	0	0	#ZÉRÓOSZTÓ!

Forrás: TeIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ)

3.2.8. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők száma középfokú iskolában

év	középfokú felnőttoktatásban résztvevők összesen	szakiskolai felnőttoktatásban résztvevők		szakközépiskolai felnőttoktatásban résztvevők		gimnáziumi felnőttoktatásban résztvevők	
	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2009	47	0	0,0%	47	100,0%		0,0%
2010	95	0	0,0%	95	100,0%		0,0%
2011	86	0	0,0%	86	100,0%		0,0%
2012	80	0	0,0%	80	100,0%		0,0%
2013	45	0	0,0%	45	100,0%		0,0%
2014	48	0	0,0%	48	100,0%		0,0%

Forrás: TeIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ)

A középiskolai felnőttoktatásban résztvevők száma hullámzó tendenciát mutat.

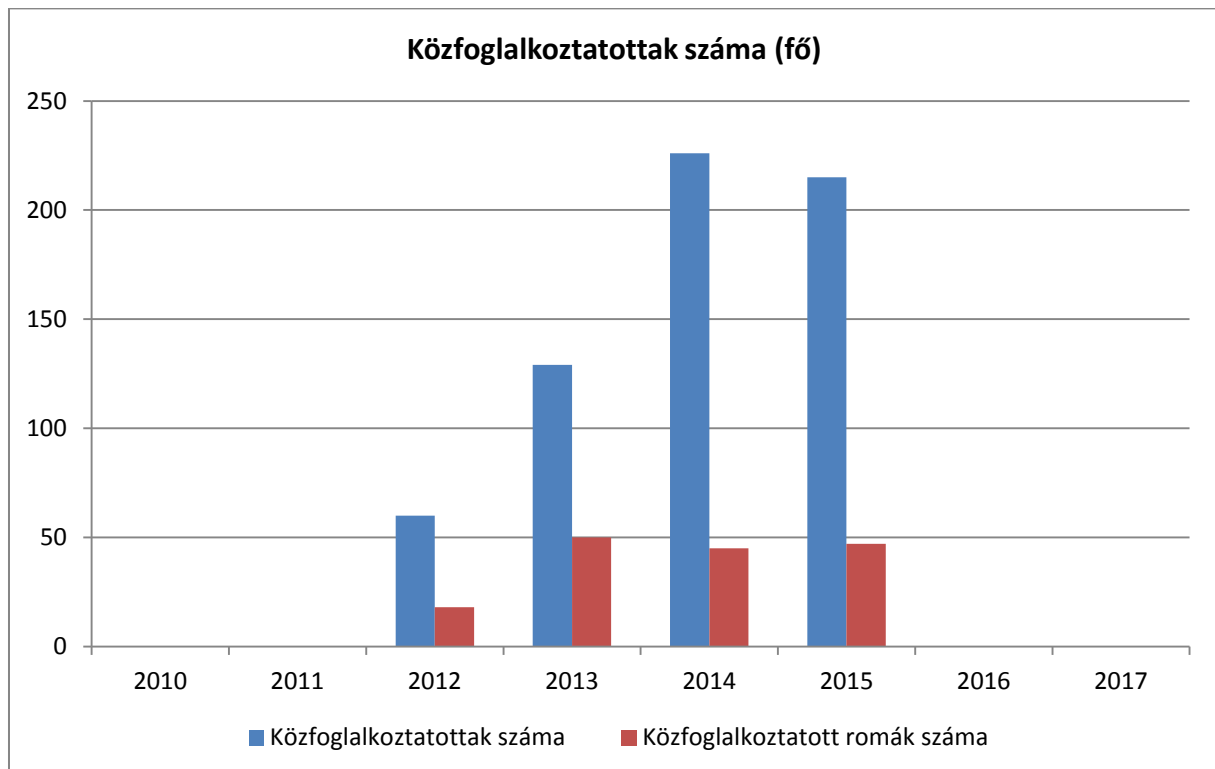
c) közfoglalkoztatás

A foglalkoztatás szervezését Szabadszállás Polgármesteri Hivatalának hatósági ügyintézője látja el, a munkáltatói feladatokat, a munkaügyi, bérszámfejtési feladatokat a Magyar Államkincstár végzi. A közfoglalkoztatást próbáljuk úgy szervezni, hogy főként azokat az embereket foglalkoztassuk, akiknek nincs alkalmuk egyszerűsített jogviszony keretében végzett munkavégzésre, így nem tudják teljesíteni az aktív korúak felülvizsgálata során Sztv. által előírt 30 napos kötelezettséget. Sajnos így sincs lehetőségünk arra, hogy minden foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülőt behívjunk, de önkormányzatunk jelentős figyelmet fordít ezekre az emberekre, és az önkéntes közérdekű munkát minden esetben felajánlja számukra, hogy ne maradjanak ellátás nélkül.

3.2.9. számú táblázat - Közfoglalkoztatásban résztvevők száma

év	Közfoglalkoztatásban résztvevők száma	Közfoglalkoztatásban résztvevők aránya a település aktív korú lakosságához képest	Közfoglalkoztatásban résztvevő romák/cigányok száma	Közfoglalkoztatásban résztvevők romák aránya az aktív korú roma/cigány lakossághoz képest
2010	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2011	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2012	60	1%	18	0%
2013	129	3%	50	1%
2014	226	5%	45	1%
2015	215	5%	47	1%

Forrás: Önkormányzat adatai

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

3.2.11. számú táblázat – A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja - közlekedés

	elérhetőség átlagos ideje autóval	autóbusz járatpárok száma munka- napokon	átlagos utazási idő autóbuszal	vonat járatok átlagos száma munkanapok on	átlago s utazási idő vonattal	Kerékpár úton való megközelíthető ség	átlagos utazási idő kerékpár on
Legközelebbi centrum	16 perc	11	25 perc	10	17 perc	20,5 km	1 óra 42 perc
Megyeszékhely	34 perc	20	70 perc	26	3 óra	46,4 km	3 óra 51 perc
Főváros	1 óra 22 perc	19	3 óra	10	1 óra 30 perc	95,1 km	7 óra 56 perc

Forrás: helyi autóbusz társaság, MÁV, önkormányzat adatai

Budapest 80 km távolságra van Szabadszállástól. Bács-Kiskun megye megyeszékhelye Kecskemét, mely 40 km-re található. A lakosság nagy része ingázik, Kecskemétre jár tanulni, dolgozni. Kerékpár úthálózat még nem kiépített.

A gazdasági válságot követően a településen regisztrált vállalkozások száma csökkent, de a település turisztikai lehetőségeinek kiaknázásában az önkormányzat lehetőséget lát a vállalkozások számának növekedésére. Az elkövetkező évek beruházásait is ez a szemlélet irányítja. A városból a környező települések, munkalehetőségek megközelíthetősége nehézkesnek mondható. A megyeszékhely viszont könnyen elérhető - a tömegközlekedés jönnek mondható - amely a legnagyobb munkalehetőséget jelenti.

e) fiatalok foglalkozását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

A helyi tapasztalatok alapján elmondható, hogy a pályakezdő fiatalok igen jelentős része is nehezen illeszkedik be a munka világába, és ez már nemcsak a szakképzetlen fiatalokra jellemző, hanem sajnos az érettségivel, szakmával rendelkezők száma is egyre nő az aktív korú munkanélküliek között. Ha ennek okait keressük, akkor több tény is felsorakoztathatunk. Nagyon sok esetben a frissen szakmát szerzett fiatalok azért nem jutnak álláslehetőséghez, mert szakmai tapasztalattal nem rendelkeznek. A munkáltatók a szakmai bizonyítvány mellett az esetek döntő részében eltérő szakmai ismeretekkel, ill. gyakorlattal rendelkezőket várnak, ezért óriási jelentősége lenne az átképzési lehetőségeknek is számukra. A fiatalok közül is egyre többen kerültek a szociális ellátórendszerbe, így egyre nagyobb volt azon elvárásuk, hogy a foglalkoztatásuk megoldott legyen. 2011. szeptember 01. napján lépett hatályba a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények egyéb módosításáról szóló 2011. évi CVI. Törvény, amely létrehozta a közfoglalkoztatás új rendszerét.

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

A Kunszentmiklósi Járási Hivatal Járási Munkaügyi Kirendeltsége ügyintézőjével folyamatos kapcsolatban állunk, így időben értesülünk a kiírt képzésekről, és minél több ellátásban részesülő személyt tájékoztatunk a lehetőségekről. Ez nagyon fontos az új szakma esetleges megszerzése miatt is, és a már említett 30 napos kötelezettség teljesítésébe is beszámítható.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

A közfoglalkoztatásban az emberek kiválasztása során figyelembe vesszük, hogy a nagyon nehéz helyzetben lévő családokból is részt vehessenek a programban. A mélyszegénységben élőket és a romákat is foglalkoztatjuk az önkormányzati fenntartású intézményekben. Részt vesznek a Polgármesteri Hivatal, a Művelődési Ház és a parkok gondozásában

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Ha megvizsgáljuk a munkával nem rendelkezők nem és korcsoport szerinti megoszlását, akkor megfigyelhetjük, hogy az idősebb korosztály, a gyermekvállalást követően a munkaerőpiacra visszatérő nők, a fogyatékos emberek és a megváltozott munkaképességűek hátrányos helyzetben vannak a foglalkoztatás területén. Ezen a helyzeten szeretnénk javítani, a célcsoport képzési lehetőségeiről való tájékoztatásával és a munkalehetőségek felkutatásával.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

A pénzbeli és természetbeni ellátásokra való jogosultságot és feltételrendszert a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. III. törvény szabályozza, amit az elmúlt években több alkalommal módosítottak. Az aktív korú ellátáson belül elsőként a rendelkezésre állási támogatást lehetett megállapítani, amit felváltott a bérpótló juttatás, majd a foglalkoztatást helyettesítő támogatás (Továbbiakban: Fht.). Az ellátáson belül rendszeres szociális segély megállapítására is lehetőség van 2 év időtartamra, míg a foglalkoztatást helyettesítő támogatást évente kell felülvizsgálni. A felülvizsgálatkor a már említett 30 nap munkaviszony teljesítését igazolni kell, ami lehet közfoglalkoztatásból származó jogviszony, egyszerűsített foglalkoztatás keretében végzett jogviszony, munkaerő-piaci képzésben való részvétel vagy önkéntes közérdekű tevékenység, illetve háztartási munka. A foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülteknek az önkormányzat rendeletében a jogosultság egyéb feltételeként előírja a lakókörnyezet rendezettségének teljesítését. Az fht-re jogosultak körének együtt kell működnie a területi munkaügyi központ kirendeltségével, ellenkező esetben az álláskeresőket nyilvántartásából törlésre kerülnek, így az aktív korú ellátásra való jogosultságot is meg kell szüntetni. Rendszeres szociális segélyre jogosult az aktív korú ellátáson belül, aki a nyugdíjkorhatárt öt éven belül betölti, aki egészségkárosodott, aki 14 év alatti gyermeket nevel és a településen nincs biztosítva a gyermek napközbeni ellátása, valamint aki az önkormányzat rendeletében előírtaknak megfelel. Míg a rendszeres szociális segélyben részesülők a Családsegítő Szolgálattal kötelesek együttműködni, addig a

foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők a területi munkaügyi központnál kell, hogy háromhavonta jelentkezzenek. A táblázat mutatja az álláskeresői segélyben részesülők és az álláskeresői járadékra jogosultak számának évenkénti változását. 2015-ben 351 db lakásfenntartási támogatás, 198 db rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény, 72 db hulladékszállítási díj, 93 db önkormányzati segély, 35 db foglalkoztatást helyettesítő támogatás és rendszeres szociális segély, 8 db köztemetés volt.

3.3.1. számú táblázat - Álláskeresői segélyben részesülők száma

év	15-64 év közötti lakónépesség száma	segélyben részesülők fő	segélyben részesülők %
2008	4415	76	1,7%
2009	4432	94	2,1%
2010	4410	87	2,0%
2011	4383	83	1,9%
2012	4378	43	1,0%
2013	4376	29	0,7%
2014	4345	29	0,7%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.2. számú táblázat - Járadékra jogosultak száma

év	nyilvántartott álláskeresői száma	álláskeresői járadékra jogosultak	
	fő	fő	%
2008	448	n.a.	#ÉRTÉK!
2009	531	191	36,0%
2010	507	199	39,3%
2011	469	90	19,2%
2012	478	141	29,5%
2013	443	184	41,5%
2014	358	132	36,9%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.3. számú táblázat- Rendszeres szociális segélyben és foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma

év	rendszeres szociális segélyben részesülők		Foglalkoztatást helyettesítő támogatás (álláskeresési támogatás)		Azoknak a száma, akik 30 nap munkaviszonyt nem tudtak igazolni és az FHT jogosultságtól elesett	Azoknak a száma, akiktől helyi önkormányzati rendelet alapján megvonták a támogatást
	fő	15-64 évesek %-ában	fő	munkanélküliek %-ában		
2008	240	5,44	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2009	161	3,63	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2010	52	1,18	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2011	69	1,57	211	44,99	n.a.	n.a.
2012	61	1,39	303	63,39	n.a.	n.a.
2013	39	0,89	338	76,3	n.a.	n.a.
2014	41	0,95	307	85,75	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány

év	összes lakásállomány (db)		bérlás állomány (db)		szociális lakásállomány (db)		egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)	
		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma
2008	25	0	11	0	14	0	0	0
2009	25	0	11	0	14	0	0	0
2010	25	0	11	0	14	0	0	0

2011	25	0	11	0	14	0	0	0
2012	25	0	11	0	14	0	0	0
2013	25	0	11	0	14	0	0	0
2014	26	0	12	0	14	0	0	0
2015	27	0	13	0	14	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar,
önkormányzati adatok

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

a) bérlakás-állomány

Szabadszálláson 3 db összkomfortos, 4 db komfortos, 6 db félkomfortos és 14 db komfort nélküli önkormányzati bérlakás van.

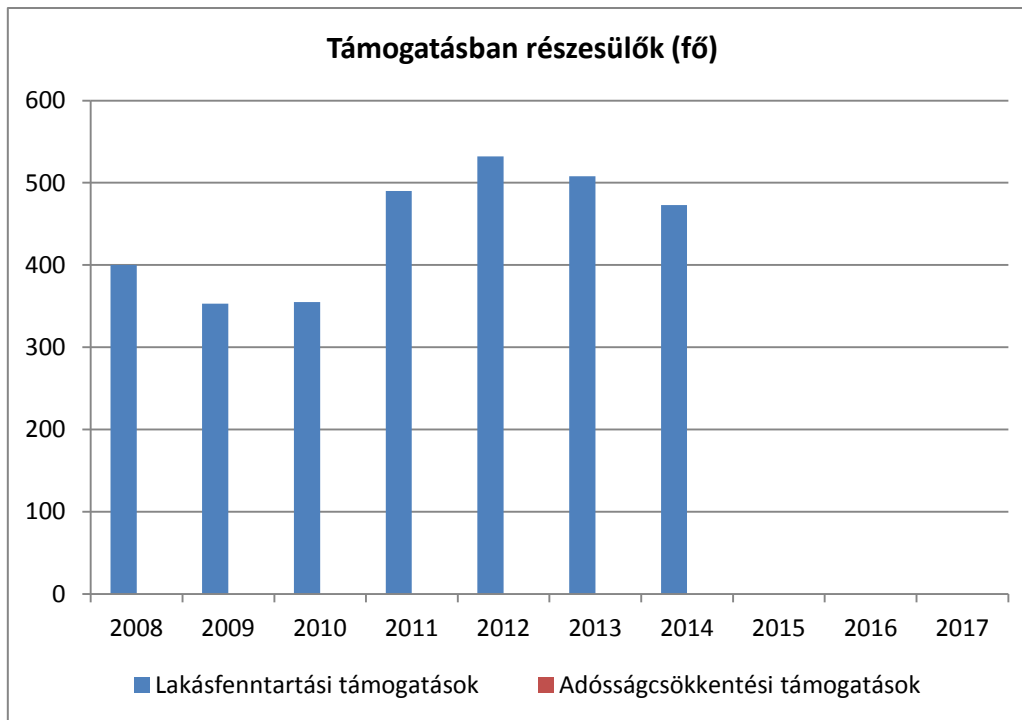
b) szociális lakhatás

Településünk 14 db szociális bérlakással rendelkezik.

3.4.3. számú táblázat - Támogatásban részesülők

év	lakásfenntartási támogatásban részesítettek száma	adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma
2008	400	0
2009	353	0
2010	355	0
2011	490	0
2012	532	0
2013	508	0
2014	473	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Egyéb nem lakáscélú ingatlanjaink közé tartozik a termelői piacon kialakított üzlethelyiség.

d) lakhatást segítő támogatások

A lakásviszonyokat egyre inkább jellemzi a közműdíj-illetve a lakáshitel-tartozások, hátralékok felhalmozódása. Ebben segít az embereknek a lakásfenntartási támogatás, amit a Sztv. szerint állapítanak meg. A 2015-ös évben önkormányzatunknál 351 család igényelte meg a lakásfenntartási támogatást, ami megállapításra is került számukra. A lakásfenntartási támogatás összege legalább 2.500.-Ft volt, de egyes családok akár 8.000.-Ft-támogatásban is részesülnek.

e) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

A lakásállomány száma Szabadszálláson 2894 db, ebből csak néhány nem felel meg a szociális és lakhatási körülményeknek. Problémát jelent a romák lakáshelyzete, mert a három egymás mellett lévő ház mögé, amelyben eredetileg laktak, a szaporodó lélekszám miatt saját kezűleg, engedély nélkül épített lakrészeket építettek, amelyekben nem megfelelőek a körülmények. Önkormányzatunk vezetése keresi a megfelelő megoldást a problémára, pályázati úton oldaná meg ezeket az embereket a lakáshelyzetét.

f) eladósodottság

Komoly probléma az eladósodás, különösen a hátrányos helyzetű, munkájukat elveszítő vagy alacsony jövedelmű, idős, vagy több gyermekes családoknak. Ez a réteg veszítheti el a lakását, válhat hajléktalanná leginkább, vagy náluk kapcsolják ki fizetés hiányában a közszolgáltatásokat. A jogszabályban meghatározott támogatási formák esetén az Önkormányzat leigazolja annak tényét, ezáltal a szolgáltatónál kérhető védendő fogyasztói státusz, mellyel megakadályozható a szolgáltatásból való kikapcsolás. Egyre többen veszik igénybe a Nemzeti Eszközkezelő Alap által nyújtott állami támogatást. Magyarország kormányának célja, hogy az Otthonvédelmi Akciótervvel gondoskodjon a bajba jutott, hitelüket fizetni nem tudó rászorulókról. Az Otthonvédelmi Akcióterv keretein belül létrehozott Nemzeti Eszközkezelő feladata egy olyan program működtetése, amely a jelzáloghitel-törlesztés miatt súlyosan eladósodott, a gazdasági válság miatt kiszolgáltatott helyzetbe került családok lakhatását hosszú távon biztosítani képes. Az Eszközkezelő a hiteladósok ingatlanát az állam javára megvásárolja, egyben biztosítja a bérlet lehetőségét. A társaság küldetése a fentiekkel összhangban az otthonok és a családok védelme, a gazdasági válság hatásainak tompítása. A 2012-es évben sajnos egyre több család került az adóság csapdájába, ami sajnos azt eredményezte, hogy a közszolgáltatók felé fennálló tartozás miatt végrehajtás alá kerültek az ingatlanok. Néhány családnak értékesíteni kellett a házát, hogy a fennálló tartozását rendezhesse, így ők albérletbe kerültek.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Szabadszállás Város specifikuma a viszonylag nagy kiterjedésű külterületi rész. A lakónépesség több mint tíz százaléka külterületeken él, ezek közül a legnagyobb Balázspusztai körzet. Külterületi részeink Balázspusztai tanya, Erdő tanya, Sziget tanya, Alsószőlők tanya, Aranyegyháza tanya, Büge tanya, Csintova tanya, Farkasérpárt tanya, Fekete tanya, Felsőszőlők tanya, Józan tanya, Laposrét.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

a) a telep/szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői stb.)

Az anti-szegregációs terv elkészítéséhez kidolgozott útmutató nyomán szegregátum az a településrész, ahol az alacsony státuszú lakosság - az aktív korú népességben belül a legfeljebb 8 osztályos iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők - aránya meghaladja az 50%-ot.

b) a telepen/szegregátumokban élők száma, társadalmi problémák szempontjából főbb jellemzői (pl. életkori megoszlás, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya, stb.)

Településünkön telepek, szegregátumok nincsenek. Bár a külterületi mezőgazdasági munkában foglalkoztatottak lakhatási helyzete miatt ennek kialakulási esélye veszély lehet.

c) szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai

A 2011-es népszámlás adatai alapján a 314/2012. Kormányrendelet 10. számú mellékletében meghatározott szegregációs mutató alapján 3 területen vesz fel a szegregációs mutató 35% feletti értéket: 1. szegregátum (Vak B. tér - Honvéd út - Felső Újtelep sor), 2. szegregátum (Kölcsény tér - Munkácsy M. u.- Kígyó u.), 3. szegregátum (Duna u. – Alsóór u.- Mohácsi köz – Szent I. u. – Arany J. u.). A szegregációs mutató (legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres bérjövdelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül) értéke az érintett területen 35 % feletti és a területen élő népesség száma eléri az 50 főt. A mutatók a következők voltak: lakónépesség korösszetétele, iskolai végzettség, lakásállomány, lakások komfort fokozata, foglalkoztatottság.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az egészségügy területén a Kormány kiemelt célja az állampolgárok egészségi állapotának javítása, az egészségben eltöltött életek növelése, a területi egészség-egyenlőtlenségek csökkentése, valamint az egészségügy működési hatékonyságának és a megfelelő hozzáférés lehetőségének javítása. Az Eurostat adatai alapján 2004. és 2012. között nőtt a születéskor várható élettartam. A lakosság egészségi állapotának javítása érdekében több, nemzetközi szinten is elismert kormányzati intézkedés született. A fontosabbak között említhetjük a népegészségügyi termékadó bevezetését, a nemdohányzók védelméről szóló törvény szigorítását, az élelmiszerekben lévő transz-zsírsavak megengedhető legnagyobb mennyiségét, valamint a közétkeztetésre vonatkozó szigorúbb táplálkozás-egészségügyi előírásokat érintő szabályozást. A Kormány elkötelezett az egészségügyi ellátórendszer népegészségügyi fókuszú átalakításában. Az egészségügyi alapellátási rendszer új alapokra helyezése jelenleg folyamatban van. Cél egyrészt vonzóvá tenni az orvosok számára a háziiorvosi pályát, másrészt megerősíteni ezen ellátási formát oly módon, hogy az alapellátási kompetencia keretein belül a háziiorvosok minél szélesebb körben képesek legyenek ellátást nyújtani a betegek számára, tehermentesítve ez által a járó- és fekvőbeteg ellátást.

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. Törvény értelmében a települési önkormányzatnak az egészségügyi alapellátás körében gondoskodni kell:

- a háziiorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- a fogorvosi alapellátásról,
- az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
- a védőnői ellátásról,
- az iskola-egészségügyi ellátásról.

3.6.1. számú táblázat – Orvosi ellátás

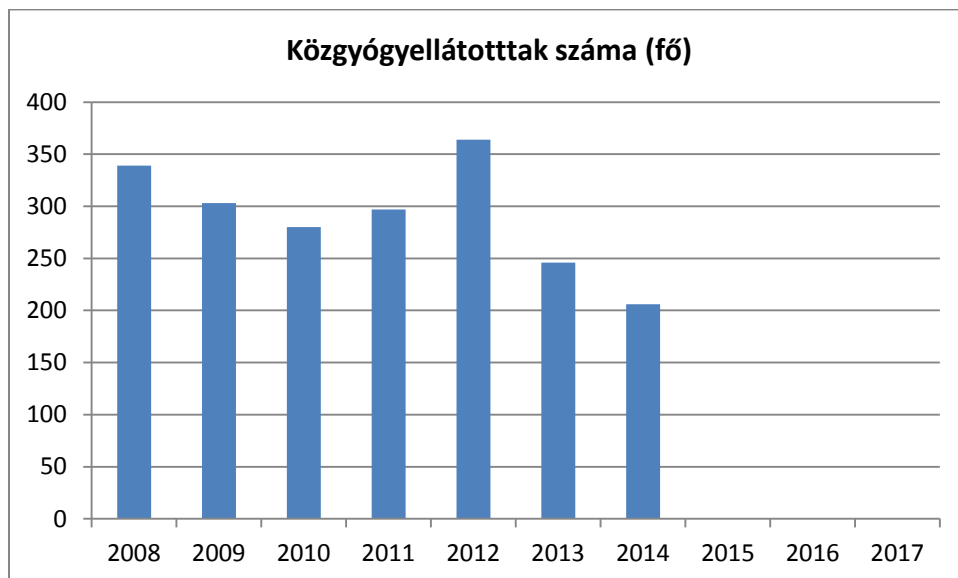
év	Felnőttek és gyermekek részére tervezett háziorvosi szolgálatok száma	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma	házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma
2008	0	3	1
2009	0	3	1
2010	0	3	1
2011	0	3	1
2012	0	3	1
2013	0	3	1
2014	0	3	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.6.2. számú táblázat - Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma

év	közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma
2008	339
2009	303
2010	280
2011	297
2012	364
2013	246
2014	206

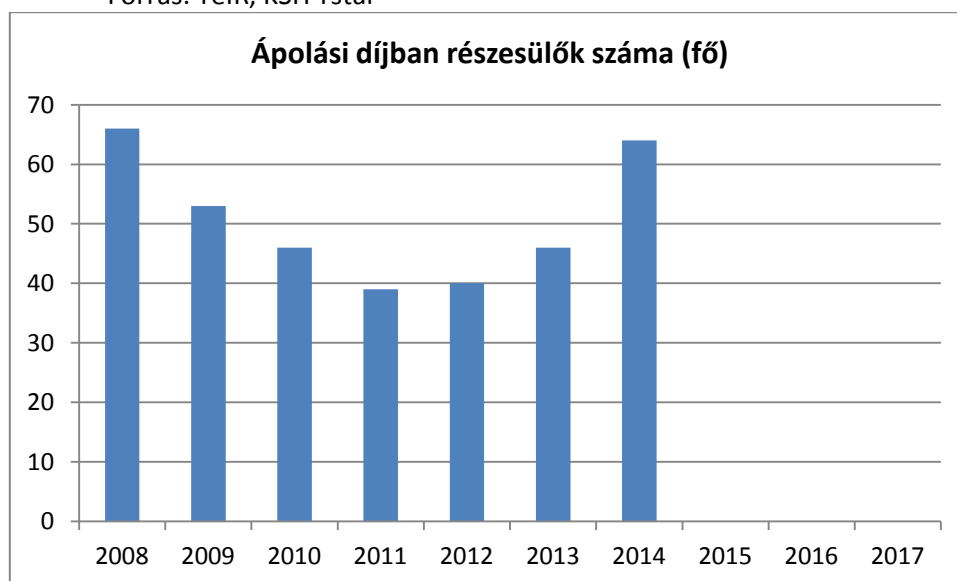
Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.6.3. számú táblázat - Ápolási díjban részesítettek száma

év	ápolási díjban részesítettek száma
2008	66
2009	53
2010	46
2011	39
2012	40
2013	46
2014	64

Forrás: TeIR, KSH Tstar

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

- Az intézmény egészségügyi szolgáltatásai: járóbeteg szakrendelő: belgyógyászat, sebészet, szülészeti-nőgyógyászat, fül-orr-gégegyógyászat, általános röntgendiagnosztika, fogászati röntgen, laboratóriumi diagnosztika (vérvételi hely), ultrahang diagnosztika, reumatológia, fizioterápia, gyógymasszás, központi háziorvosi ügyelet, házi gyermekorvosi szolgálat, területi védőnői szolgálat, házi orvosi feladatok
- Felnőtt háziorvosi szolgálat
Elsődleges, személyes és folyamatos ellátást nyújt az egészségi állapot megőrzése, a betegségek megelőzése és gyógyítása céljából. A házi orvosnak a körzeti orvosi rendelőben el kell végeznie minden olyan vizsgálatot, amely képzettsége, a rendelkezésre álló műszerek, felszerelés és a helyi körülmények az orvostudomány mindenkori színvonalán lehetővé tesznek. Csak azokat a betegeket kell és szabad továbbküldeni, akiknél kiegészítő vizsgálatokra, illetve intézeti elhelyezésre van szükség. A házi orvos a másodlagos prevenciót azáltal is érvényesíti, hogy rendszeresen foglalkozik a tartósan, vagy gyakran beteg, a fokozott gondoskodásra szoruló személyek felkutatásával – lehetőség szerint – betegségük korai szakaszában. A házi orvos szolgálatok ellátása külső(s) szolgáltatókkal kötött szerződés alapján történik 2 körzetben és 1 körzetben pedig GAMESZ közalkalmazottakkal maga végzi a tevékenységet.
- Gyermek háziorvosi szolgálat

Elsődleges, személyes és folyamatos ellátást nyújt az egészségi állapot megőrzésére, a betegségek megelőzése és gyógyítása céljából, a házi gyermekorvosok által elfogadott 0-14 éves korú biztosítottaknál, 14 éves koron túl felkérésre (szülő, gyermek) 18 éves korig, illetve azoknál az ellátatlan 0-14 éves korú betegeknél, akik a házi orvosokat megkeresik és az ellátás hiánya egészség, vagy állapotromláshoz vezethet.

- Központi házi orvosi ügyelet
A központi ügyeletet 2015. június 1-től külső(s) szolgáltatókkal kötött szerződés alapján történik. A központi ügyelet Kunszentmiklós (központi telephely), Szabadszállás (fiók telephely), Izsák, Soltszentimre, Fülöpszállás közigazgatási területén történik.
- Fogászati szolgálat (gyermek és felnőtt lakosság számára)
A lakosság fogorvosi alapellátásának szakellátásának biztosítása, a szakma szabályai szerint, a vonatkozó rendeletnek megfelelően külső(s) szolgáltatókkal kötött szerződés alapján történik.
- Védőnői Szolgálat
Az egészségügyi alapellátás részeként, a családok egészségének megőrzésére irányuló preventív tevékenység, valamint a betegség kialakulásának, az egészségromlásnak megelőzése érdekében végzett egészségnevelés. A védőnő gondozási tevékenységét azon családok körében végzi, ahol várandós és gyermekágyas anya, illetve 0-6 éves korú gyermek él, valamint ahol, 6-18 éves életkorú, iskolába nem járó gyermek van (49/2004. (V.21.) sz. ESZCS rendelet).
- Ifjúság-egészségügyi szolgálat
A középiskolák és szakiskolák tanulóinak iskola-egészségügyi ellátása, függetlenül attól, hogy a tanulók melyik korosztályba tartoznak.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkor kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

Az egészségházban három védőnő dolgozik, akikkel rendszeres kapcsolatot tartunk fenn és együtt szervezünk prevenció előadásokat, programokat, illetve jelezzük egymás felé családok szükséglete iránti igényeket.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A fejlesztő és rehabilitációs eljárásokhoz való hozzáférés biztosítása településünkön nem megoldott.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

A közétkeztetés kialakításánál nagy hangsúlyt fektetünk az egészséges táplálkozásra, ezért sok gyümölcs és zöldség fogyasztására próbáljuk ösztönözni a gyerekeket.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

A sportprogramokon való részvétel lehetősége jól hozzáférhető a lakosság számára. Számos sportrendezvény kínálkozik településünkön, amit a Szabadszállási Sportegyesület szervez

minden évben: labdarúgó bajnoki mérkőzések, május 1-i városi sportnap, szálláskupa barátságos labdarúgó torna.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják. A Szt. értelmében a személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és szakosított ellátásokat. A szociális alapszolgáltatások közé tartozik a tanyagondnoki szolgáltatás, amit 1 tanyagondnok lát el településünkön. Szabadszállás Város Önkormányzata által fenntartott Alapszolgáltatási Központ, olyan személyes gondoskodást nyújtó intézmény, amely a város közigazgatási területén élő lakosságnak, a szociális alapszolgáltatást biztosítja. Ezt a tevékenységet a lakosság életkörülményeinek figyelembevételével teszi meg. Célja az, hogy a város területén élők életminőségét javító szolgáltatásokat nyújtson, előtérbe helyezve a szociális biztonság megteremtését. Az intézmény munkáját, és a hozzá tartozó adminisztrációt a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló többször módosított 1993. évi III. törvény, valamint az 1/200 (I. 7.) SZCSM rendelet, amely a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatait és működési feltételeit írja elő. Továbbá e törvények végrehajtását biztosító rendeletek, és az önkormányzat helyi rendeletét figyelembe véve végzi. Szakfeladatai: szociális étkeztetés, házi segítségnyújtás, nappali ellátás idősek klubja, családsegítő szolgálat, gyermekjóléti szolgálat. Szociális étkeztetés: munkanapokon, napi egyszer meleg étel biztosítása a szociális törvény és a helyi rendeletben meghatározott ellátotti kör számára. Házi segítségnyújtás: tevékenysége összetett, az életvitel minden területére kiterjedő teljes körű gondoskodás, ami lehetővé teszi, hogy a rászoruló személy ezen szolgáltatás és természetes támaszai segítségével a lehető legtovább maradjon saját lakókörnyezetében, elkerülve a bentlakásos intézményi elhelyezés szükségességét. A házi segítségnyújtás alapvető gondozási, ápolási feladatokat lát el. Segítséget nyújt az önálló életvitel fenntartásában, az ellátott és lakókörnyezete higiéniai körülményeinek megtartásában, valamint prevenciók szerepet tölt be a veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében. Nappali ellátás: az idősek klubja célja, az önmaguk ellátására részben képes, idő emberek számára, életük alkonyán olyan családi körülményeket biztosítani, amely lehetővé teszi, hogy a szolgáltatást igénybe vevő személyek teljes értékű életet éljenek. A társas kapcsolatok révén elkerüljék az elmagányosodást, és az intézmény segítségével szociális és mentális problémáikra megoldást találjanak. Az intézmény feladatául tűzte ki az emberhez méltó élet biztosítását azoknak a szociálisan és mentálisan rászorult 18. életévüket betöltött személyek ellátását is, akik önmaguk ellátására részben képesek, de mentális, ill. szociális szükségleteiket csak az intézmény segítségével tudják gyakorolni. Gyermekjóléti Szolgálat: 1999. április 1 naptól működik városunkban, önálló szakmai egységként látja el feladatát. A gyermekvédelmi törvény a korábbinál hangsúlyosabban veszi tekintetbe a gyermeket, mint önálló személyt, a családot, mint a saját életében és ügyei intézésében kompetens kisközösséget, és korlátozza az állam beavatkozási lehetőségeit, szabályozza ezek módját és formáit. A gyermekek nevelésének és fejlődésének biztosításában meghatározza a szülők jogait és kötelességeit. Értelmezi a megelőzés kezelés és gondozás kereteit, kitágítja az ebben szereplő szakemberek és intézmények körét. A gyermekvédelem a családi nevelést minden eszközzel támogatja, a prevenció és a családba történő visszakerülést erősíti, a szolgáltatásokat előtérbe helyezi, amely az állami, önkormányzati és civil szervezetek, és mindenképp a családtagok és gyermekek együttműködésén alapul. Családsegítő Szolgálat:

tevékenységének középpontjában a család áll, mindenki számára hozzáférhető, azonnali és folyamatos segítséget, gondozást nyújt, elkészíti az ehhez szükséges gondozási tervet. A családgondozás a súlyos válsághelyzetben lévő családokkal foglalkozik, de az átlagcsaládok életében is keletkezhetnek olyan problémák, amelyek kezelését biztosítani kell. Nem hatósági eszközökkel tevékenykedik, hanem azokat megelőzve, egyes esetekben azokkal karöltve jár el. A családsegítő munkájával kapcsolatos elvárások elsősorban az érdekkijárására, ügyintézésre, dologi javak elosztására, mentálhigiénés szolgáltatásokra korlátozódott. Ők nagymértékben segítik az itt élők szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférését. Az anyagi nehézségekkel küzdők számára segítik a pénzügyi, természetbeni ellátásokhoz való hozzáférést, életvezetési tanácsadást végeznek, a családban jelentkező konfliktusok megoldásában segítenek, a családon belüli kapcsolaterősítést szolgáló programokat és szolgáltatásokat szerveznek. A gyermekjóléti szolgálat családgondozója szoros kapcsolatot ápol az oktatási intézményekben dolgozókkal és az önkormányzat szociális ügyintézőjével, hogy a családok komplex kezelése minél hatékonyabb formában történjen. A családsegítő szolgálattal szintén rendszeres kapcsolatban vagyunk a támogatásokhoz való hozzájutás megkönnyítésének érdekében.

g) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Nincs erről információnk, hogy történnek ilyen megkülönböztetések. Célunk olyan szakemberek alkalmazása, akik biztosítják az adott szakterületeken az esélyegyenlőséget.

h) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

A szakemberek a hátrányos helyzetű emberek szűrésére különösen odafigyelnek. A családlátogatások alkalmával felhívják a figyelmet az egészségtudatos életmódra és tanácsadással segítik őket a jobb egészségi állapot elérése érdekében.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai

A település kulturális tevékenysége egyedi és sajátos. A Szabadszállási ÁMK József Attila Művelődési Ház művelődésszervezője igen nagy figyelmet fordít a különböző rendezvények megszervezésére. A település hagyományaira figyelve és új dolgokat bevezetve - folyamatosan programlehetőségeket biztosít a település számára. A művelődésszervező kézműves kiállításokat, fotókiállítást, népművészeti kiállításokat szervez. Kiemelt tevékenysége A Magyar Kultúra Napjának, a minden év július hónapában megrendezett Városi napok megszervezése, amely programok már a környező települések lakói számára is közkedvelt programok. E mellett fontos tevékenysége a nemzeti ünnepek szervezése és színvonalas lebonyolítása. Általa kerülnek megrendezésre művészeti találkozók, gyermekeknek és felnőtteknek tartott színházelőadások. Természetesen ezt a rendezvényt is helyi előadók programjaikkal színesítik. A nyári táborok megszervezése is az ő nevükhöz

fűződik. A hátrányos helyzetű családok gyermekei a református egyház szervezésében vehetnek részt a táborokban. Az óvodás gyermekek táboroztatásához önkormányzati támogatás vehető igénybe. A gyermekek változatos és egyedi programokon vehetnek részt, míg megfelelő felügyelet van biztosítva számukra. A művelődésszervező a gyermekek részére játszótér tart, ahol a jelenlévők megismerkedhetnek a társasjáték rejtelmeivel, s információkat gyűjthetnek a különböző népi hagyományokról. Nagyon fontos megemlíteni a különböző ifjúsági programokat, így a bátorságpróbát. A filmklubot, az erdei futóversenyt, melyek mind inkább népszerűbbek a fiatalok körében.

b) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)

Ha a közösségi együttélést jellemezzük, akkor elmondható, hogy alkalmanként előfordulnak súrlódások az emberek között, de a helyi ünnepek alkalmával konfliktus nélkül zárhatjuk le a napot. Az önkormányzat vezetői, a szociális szférában dolgozó szakemberek azon az állásponton vannak, hogy ezeket a helyzeteket békés úton oldják meg és igyekeznek az embereket is erre a magatartásra rábírn.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)

Településünkön számos civil szervezet működik, amelyek rendszeresen rendeznek a helyiek számára találkozokat és programokat. Az ő tevékenységük nagymértékben hozzájárul a település színes programajánlatához.

Szabadszálláson működő civil szervezetek:

- Balázspusztai Önvédelmi és Bűnmegelőzési Egyesület
- Honvéd Nyugdíjas Klub
- Jó Pásztor Keresztyén Gyermekek- és Családsegítő Alapítvány
- Kisemberekért Alapítvány
- Balázspusztai Iskoláért Alapítvány
- Bűnmegelőzési Egyesület
- "Fuss Örömmel" Alapítvány
- Kígyós Horgász Egyesület
- Kultúrkapocs Közhasznú Egyesület
- Lófógó Szabadidő- és Hobbisportlovasság Egyesület
- "Szabadszállás Közbiztonságáért" Alapítvány
- Szabadszállás Város Önkéntes Tűzoltó Egyesülete
- Szabadszállási Bársony István Vadásztársaság
- Szabadszállási Cigány Egyesület
- Szabadszállási Gazdakör
- Szabadszállási Horgász Egyesület
- Szabadszállási Leopárdok Tenisz Sportegyesület
- Szabadszállási Sportegyesület
- Talentum Alapítvány

A felsorolt egyesületek számos programmal várják év közben a település lakóit. Ezek között szerepel kirándulás, túra, különböző ünnepekhez köthető rendezvények, sporttal kapcsolatos megmozdulások, táborozások, koncertek, a színdarabok bemutatása.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A helyi nemzetiségi önkormányzat kötelező és önként vállalt feladatait a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 115-116. §-ai rögzítik. A helyi nemzetiségi önkormányzat kötelező közfeladata többek közt a képviselt közösség érdekképviseletével, esélyegyenlőségének megteremtésével kapcsolatos feladatok ellátása, különösen tekintettel a helyi önkormányzatnak a nemzetiségek jogainak érvényesítésével kapcsolatos feladataira. A helyi nemzetiségi önkormányzat önként vállalt feladatot láthat el különösen a nemzetiségi oktatási és kulturális önigazgatással összefüggő ügyekben, a társadalmi felzárkózás, a szociális, ifjúsági, kulturális igazgatás és a közfoglalkoztatás területén, valamint településüzemeltetési és településrendezési feladatok körében. A nemzetiségi önkormányzat együttműködését az állami és a helyi önkormányzati szervekkel a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 79-86. §-ai rögzítik. A helyi önkormányzat a helyi nemzetiségi önkormányzat részére - annak székhelyén - biztosítja az önkormányzati működés személyi és tárgyi feltételeit, továbbá gondoskodik a működéssel kapcsolatos végrehajtási feladatok ellátásáról.

Szabadszálláson a Szabadszállási Roma Nemzetiségi Önkormányzat működik. A cigányság az 1700-as években települt be Szabadszállásra. Szabadszállás külső határán telepedtek le, fő foglalkozásuk a vályogvetés, üstházkészítés, állatkereskedés és a lókupeckodás volt. Az 1700-as évektől a cigányság fejlődése a mai napig nagyon sokat javult. Csak akkor javulhat a cigányság helyzete, ha a meglévő értékeket kihangsúlyozva egy erős közösséget tudnak teremteni, erre vállalkozott a Szabadszállási Roma Nemzetiségi Önkormányzat. Szabadszálláson többségében oláh cigányok élnek, de sajnos a nyelvet már csak azok beszélik, akik cigánytelepen nőttek fel, amelyeket azonban 1978-ban felszámoltak.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A szegénység az elszegényedés folyamatának felszínre kerülő problémái között a lakosság munkaerő-piaci helyzete, a munkanélküliségből eredő problémák, illetve a lakhatással összefüggő problémák, a hátralekók felhalmozódása a lakossági adósságállomány folytonos újratermelődése szerepel

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A szegénység oka és következménye a tartós munkanélküliség.	Közfoglalkoztatás továbbfolytatása. Zöldterületek, közparkok tervszerű felújítása. Egyéb helyi foglalkoztatási lehetőségek felkutatása.
A hátrányos helyzetek generációkon keresztüli átöröklődése.	Szociális, gyermekjóléti szolgáltatások bővítése. Felzárkóztatási, fejlesztési programok szervezése.
A lakossági adósságállomány újratermelődése.	Az állampolgárok életminőségének folyamatos vizsgálata. Szükséglet alapú szolgáltatások szervezése.

A lakosság egészségügyi állapota megfelel az országos mutatóknak, nem jó.	Egészségügyi szűrések népszerűsítése. Az egészségtudatos életmódra nevelés a felnőttek körében is, annak tudatosítása, hogy a szűrővizsgálatokon való mind nagyobb számú megjelenés az egészségesebb életet, a várható élettartam megnövekedését eredményezheti.
Digitális írástudás hiánya akadályozza a munkanélküliek munkaerő-piacon történő elhelyezkedést.	Képzések bővítése a munkanélküliek körére.
Szegénység oka és következménye az évek óta tartó munkanélküliség	<ul style="list-style-type: none"> - Munkaügyi Központtal való kapcsolattartás, állásajánlatok bekérése és megismertetése azokkal, akiknek szüksége van rá - Közfoglalkoztatásba vonni minél több embert - Helyi vállalkozókhoz irányítani minél több munkanélkülit
A munkanélküliség átöröklődésének folyamat, ezáltal belső motiváció hiánya	<ul style="list-style-type: none"> - Gyermekek részére felzárkóztató programok létrehozása, gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus bevonása - A diákok nyári munkán való részvételének ösztönzése - A nyolc általános osztályt végzett személyek részére képzéseken való részvétel biztosítása
Munkanélküliek nehezen találnak állást, nincs otthon internet lehetőség, nem tudnak tájékozódni	A Családsegítő Szolgálat segítése önéletrajzírásokban, munkalehetőségek iránti böngészésben.
A felajánlott munka nem felel meg az álláskereső számára, irreális elvárások	Álláskeresők részére szervezett kurzusok, önismereti tréningek, személyiségfejlesztő tanfolyamok, melyet a munkaügyi központ szervez.
Romákkal szembeni diszkrimináció megjelenése álláskeresés során	A munkáltatóval való kapcsolatfelvétel, és ajánlás, hogy munkalehetőséget kapjon a roma ember, így alkalma lesz megmutatni a munkához való hozzáállást.

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

A Magyar Országgyűlés 1991. évi LXIV. Törvényében kihirdette a Gyermekek Jogairól szóló ENSZ Egyezményt, majd elfogadta a 47/2007. (V.31.) határozatával a „Legyen jobb a gyermekeknek 2007-2032” Nemzeti Stratégiát. A fő célja a létrehozásának az volt, hogy csökkentse a gyermekek nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. Minden gyermekre kiterjedően hozták létre a dokumentumot, de a legfőbb hangsúlyt azokra a gyermekekre kell fektetni, akiknek érdekei a legjobban sérülnek.

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossgal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

A helyi ellátórendszer különféle támogatásokkal és szolgáltatásokkal segíti a családot a gyermek nevelésében, megfelelő támogatások és szolgáltatások nyújtásával védelmet biztosít. A helyi rendszer további jellemzője, hogy a veszélyeztetettség megelőzését szolgálja. A megelőző tevékenység a köznevelési, egészségügyi, szociális, közművelődési és sport intézményhálózaton keresztül (esetenként civil szervezetek bekapcsolódásával) valósul meg, és az egyes ágazatok együttműködésén alapul. A gyermekszegénység csökkentése átfogó, minden ágazatra kiterjedő intézkedéseket igényel. Az egyes részterületeken a foglalkoztatás, az oktatás, a lakásügy, az egészségügy, a szociális és gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltatások egymással összhangban álló és egymásra épülő intézkedéseit kell meghozni, amelyek a gyermek megszületésének pillanatától segítenek az esélyek javításában. A szegénységben vagy szegénység kockázatával élő gyermekek sajátos csoportját alkotják a fogyatékos gyermekek. A fogyatékos gyermeket nevelő családok helyzete az átlagosnál sokkal nehezebb, különösen a halmozottan fogyatékos gyermeket nevelő családok esetében figyelhető meg.

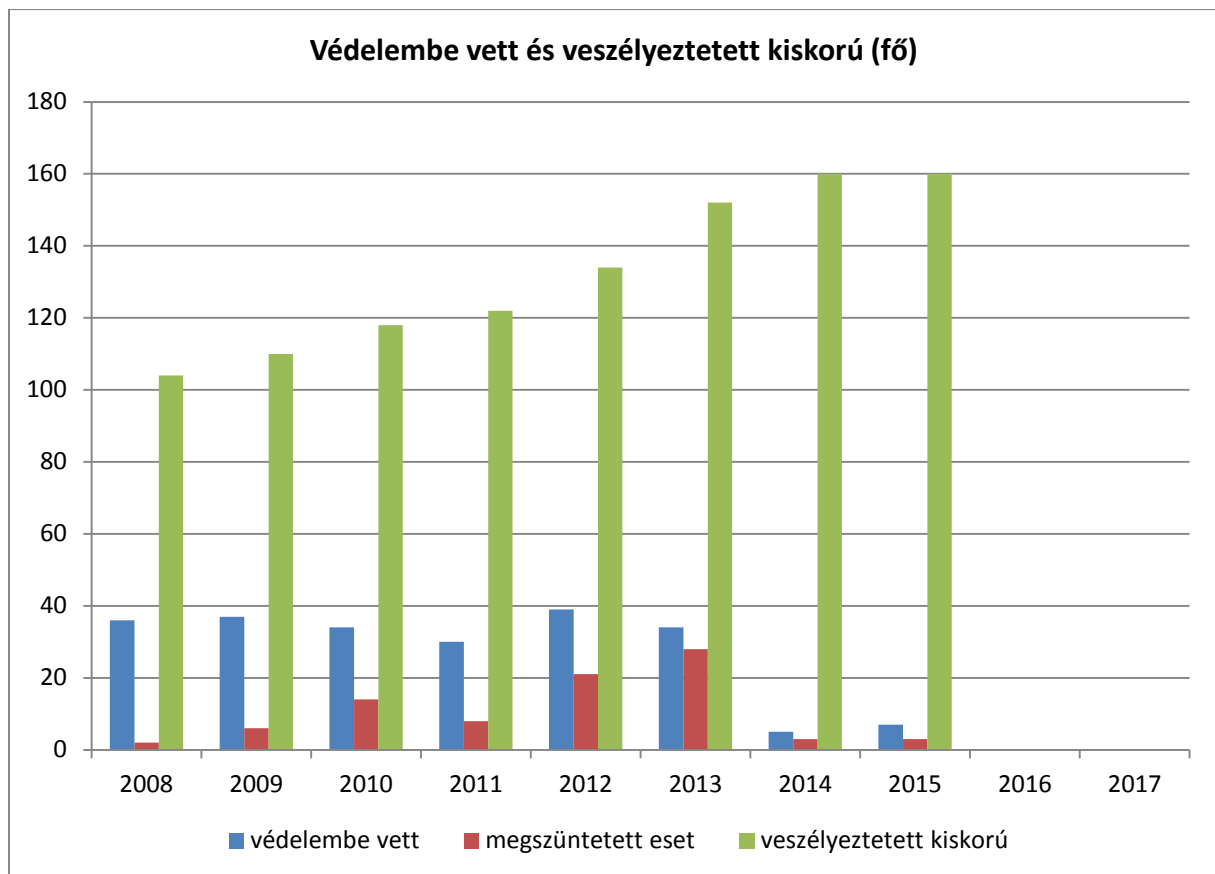
b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

év	védelembe vett 18 év alattiak száma	Megszűntetett esetek száma a 18 év alatti védelembe vettek közül	veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma
2008	36	2	104
2009	37	6	110

2010	34	14	118
2011	30	8	122
2012	39	21	134
2013	34	28	152
2014	5	3	160
2015	7	3	160

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Önkormányzatunk nagy hangsúlyt fektet a gyermekszegénység csökkentésére és megelőzésére. Itt fő célként határozzuk meg, hogy a gyermek már születésétől kezdve egyenlő esélyekkel induljon. A rossz anyagi és szociális helyzet a veszélyeztetettség egyik fő oka, és ez természetesen további problémákat is okoz a család életében. A család tagjainak mentális állapotában is változás állhat be negatív irányban. A szülő a rossz anyagi helyzet miatt feszültté, idegessé válik, és sajnos előfordul az is, hogy akár olyan mentális állapotba kerüljön, hogy a gyerekeit elhanyagolja. Az elhanyagolás olyan mértékűvé is válhat, hogy akár a gyermekvédelmi szervek beavatkozását is igénybe kell venni. Ez a családgondozástól

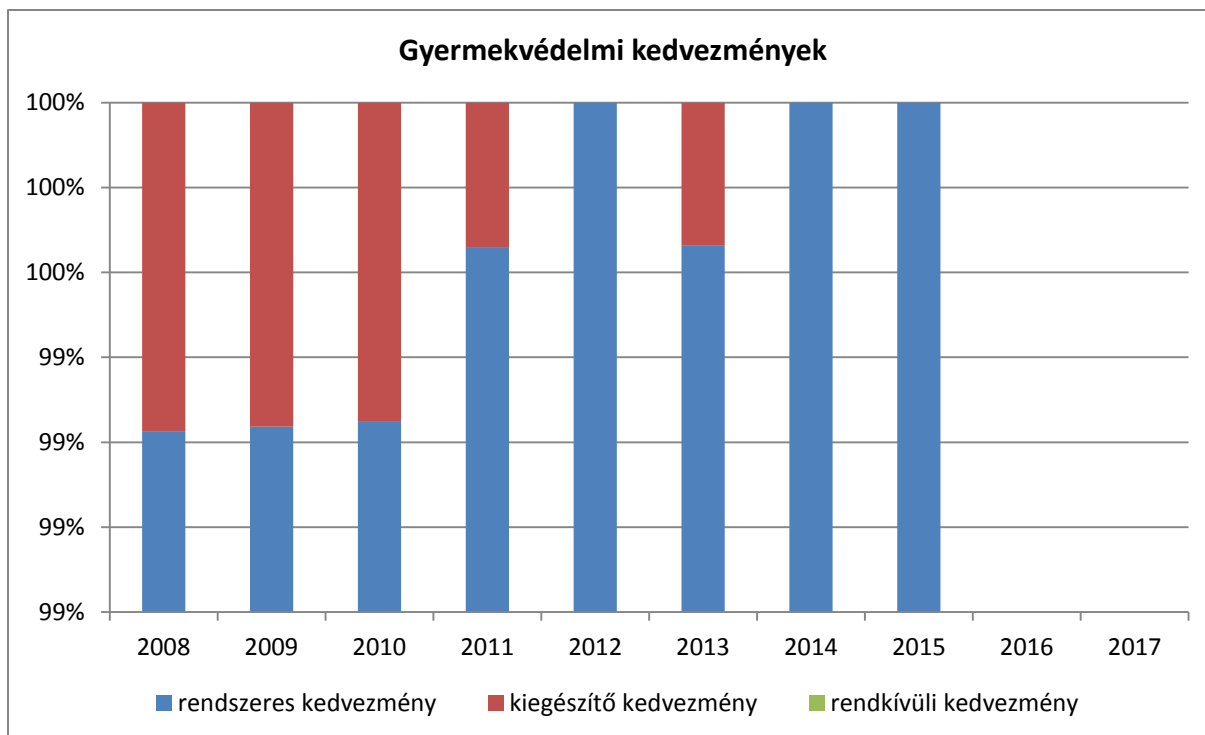
egészen a gyermekvédelembe vételéig terjedhet, ami már hatósági eljárás, amiben a család tagjai részére feladatokat írnak elő, aminek a teljesítését a gyermekjóléti szolgálat családgondozója kíséri figyelemmel. Az elhanyagolás mellett a bántalmazás is a fent említett eljárást vonhatja maga után. A testi bántalmazás fenyegetés mellett egyre többször derül fényre a lelki bántalmazásra is, amit a családgondozás alkalmával a gyermekjóléti szolgálat családgondozója felismer és a gyermek veszélyeztetettségének megszüntetése érdekében kezel. A helyi ellátórendszer különféle támogatásokkal és szolgáltatásokkal segíti a családot a gyermek nevelésében. A gyermekvédelmi rendszer legfontosabb célkitűzése, hogy a veszélyeztetettséget megelőzze és a gyermek családban való nevelésére törekedjen. Településünkön a gyermekvédelmi alapellátások kiépültek, a gyermekvédelmi preventív tevékenységére nagy hangsúlyt fektetünk. A gyermekek védelmét szolgálják a következőkben felsorolt, településünkön elérhető pénzügyi és természetbeni ellátások:

c) gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Kiegészítő gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Rendkívüli gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma
2008	256	14	2	-	n.a.
2009	260	22	2	-	n.a.
2010	264	18	2	-	n.a.
2011	293	15	1	-	n.a.
2012	267	16	-	-	n.a.
2013	297	19	1	-	n.a.
2014	286	21	-	-	n.a.
2015	289	23	-	-	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Az állam által biztosított gyermekvédelmi kedvezmények mellett Szabadszállás Város Önkormányzata saját szervezetével, az Alapszolgáltatási Központ keretében biztosítja a szociálisan rászoruló személyek részére a következő személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatásokat: étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés gyermekjóléti alapellátási formákat, gyermekjóléti szolgálat.

d) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

4.1.3. számú táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma

év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyvellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
2008	n.a.	n.a.	n.a.	353	4	-
2009	76	237	n.a.	340	14	-

2010	70	211		320	7	-
2011	69	188	27	302	12	-
2012	65	200	31	303	14	-
2013	64	193	37	250	7	-
2014	60	172	39	195	11	-
2015	76	162	39	146	11	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

Magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek: Elsősorban a menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény szerinti menedékjogot kérő, menekült, menedékes, oltalmazott vagy humanitárius tartózkodási engedéllyel rendelkező gyermekek helyzetére szükséges kitérni. A menedékes - rászorultsága esetén - jogosult a befogadás anyagi feltételeire, valamint ellátásra és támogatásra. A menekültügyi hatóság, valamint a jegyző az ellátásra, támogatásra vonatkozóan határozattal dönt (2007. évi LXXX. törvény, 32. §).

A nem magyar állampolgárságú gyermekek esélyegyenlőségnek biztosítása esetén az elsődleges cél, hogy a gyermekek bejussanak a számukra megfelelő közoktatási intézményekbe, illetve oktatásuk során az interkulturális pedagógiai program megszervezésének feltételei biztosítottak legyenek. A köznevelési törvény minden Magyarországon élő vagy tartózkodó gyermek számára előírja az oktatásban történő kötelező részvételt, a magyar menedékjogi törvény pedig kifejezetten hivatkozik a gyermek mindenek felett álló érdekének elvére. A nagyobb befogadó állomásokon megjelenő, külföldi állampolgárságú gyermekek egy része nem kerül be közoktatási intézménybe, vagy aránytalan utaztatással, intézményváltás során jut csak hozzá oktatási szolgáltatáshoz. (Az ENSZ Menekültügyi Főbiztossága, A menedékkérő és menekült gyermekek és kamaszkorúak hozzáférése az oktatáshoz Közép-Európában, 2011. július, megtalálható a: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4e9bf50615.html> oldalon.)

A Magyarországon élő egyéb külföldi állampolgárságú gyerekek esetében az anyanyelvüknek és kulturális helyzetüknek megfelelő, interkulturális pedagógiai program minőségi feltételeit kell vizsgálni. Szabadszálláson erre vonatkozóan nincs nyilvántartás.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A közszolgáltatásokhoz való hozzáférés mindenki számára biztosított, csakúgy, mint a közlekedés is. A külterületeken élőket a tanyagondnok munkája is segíti, aki az ott élők gyermekeit szállítja az oktatási intézménybe, majd délután a hazaszállításukról is

gondoskodik, de segíti az ott élő idős lakók orvoshoz való jutását, bevásárlását is. A gyermekek esélyegyenlőségének biztosítását a településen élők számára biztosítani kell, csakúgy, mint a helyi gyermekvédelmi ellátó rendszerhez való hozzáférést. Ezt a gyermekjóléti szolgálat családgondozója úgy segíti elő, hogy az év eleji szülői értekezleteken tájékoztatja a szülőket a munkájáról, valamint közli az elérhetőségeit, és hogy milyen ügyekben kereshetik őt meg. Így a szülők nagy része megismerheti őt és tudja hová fordulhat a gyermekkel kapcsolatos problémáival. Természetesen nem minden szülő vesz részt szülői értekezleteken, és ha emellett a gyermeknél felfedezik a bántalmazás, elhanyagolás vagy egyéb probléma jeleit, a gyermekkel foglalkozó szakembernek kötelessége jelezni a gyermekjóléti szolgálat felé.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

A településen 3 körzet van a területi védőnői szolgálat ellátására 3 fő védőnővel. Jelenleg a védőnői állások száma 2,5 fő. Így elmondható, hogy a település ellátottsága jó, kapcsolatuk a szociális tevékenységet végzőkkel és a kettő háziorvossal és az egy gyermekorvossal. A gyermekek egészségi állapotának felmérése folyamatos, részben a védőnői hálózaton és a gyermekorvoson keresztül, de az oktatási intézményben dolgozó pedagógusok is nagy hangsúlyt fektetnek a prevencióra, a betegségek megelőzésére, a sport szerepére.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

év	védőnői álláshelyek száma	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2008	2,5	418
2009	2,5	395
2010	2,5	385
2011	2,5	311
2012	2,5	356

2013	2,5	350
2014	2,5	332
2015	2,5	329

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

Orvosi ellátás

év	Felnőttek és gyermekek részére tervezett házi orvosi szolgálatok száma	Csak felnőttek részére szervezett házi orvosi szolgáltatások száma	házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma
2008	0	3	1
2009	0	3	1
2010	0	3	1
2011	0	3	1
2012	0	3	1
2013	0	3	1
2014	0	3	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Szabadszálláson a házi gyermekorvosi praxis száma 1. A gyermekorvos a hét minden napján rendel a településen. Elsődleges, személyes és folyamatos ellátást nyújt az egészségi állapot megőrzésére, a betegségek megelőzése és gyógyítása céljából, a házi gyermekorvosok által elfogadott 0-14 éves korú biztosítottaknál, 14 éves koron túl felkérésre (szülő, gyermek) 18 éves korig, illetve azoknál az ellátatlan 0-14 éves korú betegeknél, akik a házi orvosokat megkeresik és az ellátás hiánya egészség, vagy állapotromláshoz vezethet. A 2011 évi népszámlálási adatok szerint 1118 fő volt a 18 év alatti népesség száma Szabadszálláson.

4.3.3. számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

év	bölcsődék száma	bölcsődébe beírt gyermekek száma	Szociális szempontból felvett gyerekek száma (munkanélküli szülő, veszélyeztetett gyermek, nappali tagozaton tanuló szülő)	Működő összes bölcsődéi férőhelyek száma
2008	1	27	0	10

2009	1	29	0	10
2010	1	35	0	10
2011	1	28	0	14
2012	1	29	0	14
2013	1	30	0	14
2014	1	26	0	14
2015	1	24	0	14

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.3.4. számú táblázat - Családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma

év	családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma	családi napköziben a térítésmentes férőhelyek száma
2008 - 2014	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Intézményi Szabadszálláson családi napközi nem működik.

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzet fogalmának meghatározása nem egységes a gyermekvédelem területén. Az éves gyermekvédelmi rendszer működéséről szóló beszámoló adatait és tapasztalatait értékelve meghatározhatjuk a veszélyeztetettség okokat figyelve arra, hogy egy-egy gyermek, fiatal több szempontból is érintett lehet, a veszélyeztetettség tényezők halmozottan jelentkeznek. Körülbelül 15 fő között van azoknak a gyermekeknek a száma, akik speciális ellátást igényelnek ebben a korosztályban.

d) gyermekjóléti alapellátás

A Gyermekjóléti Szolgálat a gyermekek érdekeit védő speciális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a

családjából kiemelt gyermek visszahelyezését. A szülőknek a gondozás során meg kell kapni arra a lehetőséget, segítséget, hogy megváltoztassák viselkedésüket, életvitelüket.

e) gyermekvédelem

Ha szeretnénk meghatározni a hátrányos helyzet fogalmát, akkor a március 18-án országgyűlés által elfogadott 2013. évi XXVII. törvény meghatározását használjuk (a szociális és gyermekvédelmi tárgyú törvények módosításáról), amellyel 2013. szeptember 1-jétől fog módosulni a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet meghatározása.

Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

1. a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családba fogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,
2. a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családba fogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor
3. az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,

Halmozottan hátrányos helyzetű

1. Az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében a hátrányos helyzet meghatározásában felállított szempontoknál meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,
2. A nevelésbe vett gyermek,
3. Az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt. A helyi gyermekvédelmi ellátórendszer a már említett támogatásokkal, szolgáltatásokkal segíti a rászorult családot a gyermek nevelésében. A helyi rendszer működtetésének fő feladata, célkitűzése, hogy a veszélyeztetettség kialakulását megelőzze.

A fogyatékos gyermeket nevelő családok az átlagosnál is nehezebb helyzetben vannak, hiszen a fogyatékos gyermek felügyeletre szorul, és nincs lehetősége mindkét szülőnek munkát vállalnia. A helyi gyermekvédelem erre is nagy hangsúlyt fektet, és a településen élő fogyatékos gyermekeknek segítséget nyújtanak a szolgáltatásokhoz és támogatásokhoz való hozzáféréshez.

f) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

Krízishelyzetben a település lakói részére a polgármester átmeneti segélyt állapít meg, amennyiben a család életében olyan élethelyzet áll fenn, amely azonnali segítségnyújtást kíván. Krízishelyzet esetén az Alapszolgáltatási Központ családsegítő szolgálata és a gyermekjóléti szolgálat nyújt segítséget.

g) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

Az iskolában és az iskolán kívül különböző egyesületekben is széles választékot találhatunk a sport tevékenységek körében, a gyermekeknek lehetőségük van birkózásra, kézilabdázásra, futballozásra, táncművészeti oktatásra, aerobica és karatéra járni.

h) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei) ingyenes tankönyv

A Gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 151. § (5) bekezdés a) pontja szerint gyermekétkeztetés esetén a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő bölcsődés, óvodás, 1-8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő gyermek után az intézményi térítési díj 100 %-át, b) pont szerint az a) pont alá nem tartozó, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek és tanuló után az intézményi térítési díj 50 %-át kedvezményként kell biztosítani. A tankönyvpiac rendjéről szóló 2001. évi XXXVII. törvény 8. § (4) bek. e) pontja kimondja, hogy az iskolai tankönyvrendelésnek biztosítania kell, hogy – az iskolától történő tankönyv-kölcsönzés, napköziben, tanulószobában elhelyezett tankönyvek igénybevétele, használt tankönyvek biztosítása, illetőleg tankönyvek megvásárlásához nyújtott pénzbeli támogatás útján – a nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő minden olyan tanuló részére, aki rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül a tankönyvek ingyenesen álljanak rendelkezésre. Ingyenes tankönyvellátásra jogosult a tanuló abban az esetben, ha 3 vagy több gyermeket nevelő családból származik, rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesül, SNI-s vagy tartósan beteg.

i) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor járási, önkormányzati adat, civil érdekképviselek észrevételei

Önkormányzati adat nem áll rendelkezésünkre azzal kapcsolatban, hogy hátrányos megkülönböztetés ért volna valakit, de a településen dolgozó szakemberek is arra törekednek, hogy az esélyegyenlőséget biztosítsák és ne érjen senkit hátrány neme, bőrszíne vagy fogyatékosága miatt. Hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor településünkön nem történt, jelzés nem érkezett a civil érdekképviselektől.

j) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) az ellátórendszerek keretein belül

A hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményeinek megsértésére a szolgáltatás nyújtásakor önkormányzatunknál a velünk kapcsolatban álló szerveknél nem került feljegyzésre. Az ellátórendszer keretein belül igyekeznek a szakemberek az esélyegyenlőséget szem előtt tartva eljárni, és természetesen előfordul, hogy az ingerszegény környezetben és szegénységben nevelkedő gyerek felé még nagyobb türelemmel és odafigyeléssel fordulnak, de ez nem jelenti azt, hogy ez miatt a többi gyermek hátrányos megkülönböztetésben részesülne. A tehetséggondozásra például ugyanilyen nagy figyelmet fordítanak, hogy a jól teljesítő diákok az alapokon túl elsajátítsák a tananyagban nem szereplő ismereteket.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG	db	
Az óvoda telephelyeinek száma	1	
Hány településről járnak be a gyermekek	1	
Óvodai férőhelyek száma	20	
Óvodai csoportok száma	8	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	6.15 órától-17 óráig	
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ( )	2 hét	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	17	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	17	0
Gyógypedagógusok létszáma	1	0
Dajka/gondozónő	8	0
Kisegítő személyzet	3	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

4.4.3. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai 3.

év	3-6 éves korú gyermekek száma	óvodai gyermekcsoportok száma	óvodai férőhelyek száma	óvodai feladat-ellátási helyek száma	óvodába beírt gyermekek száma	óvodai gyógypedagógiai csoportok száma
2008	180	8	200	2	205	0
2009	180	9	200	2	211	0
2010	231	8	200	2	209	0
2011	259	8	200	2	200	0
2012	245	9	200	2	230	0
2013	241	8	200	2	212	0
2014	233	8	200	2	196	0
2015	204	8	200	2	191	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

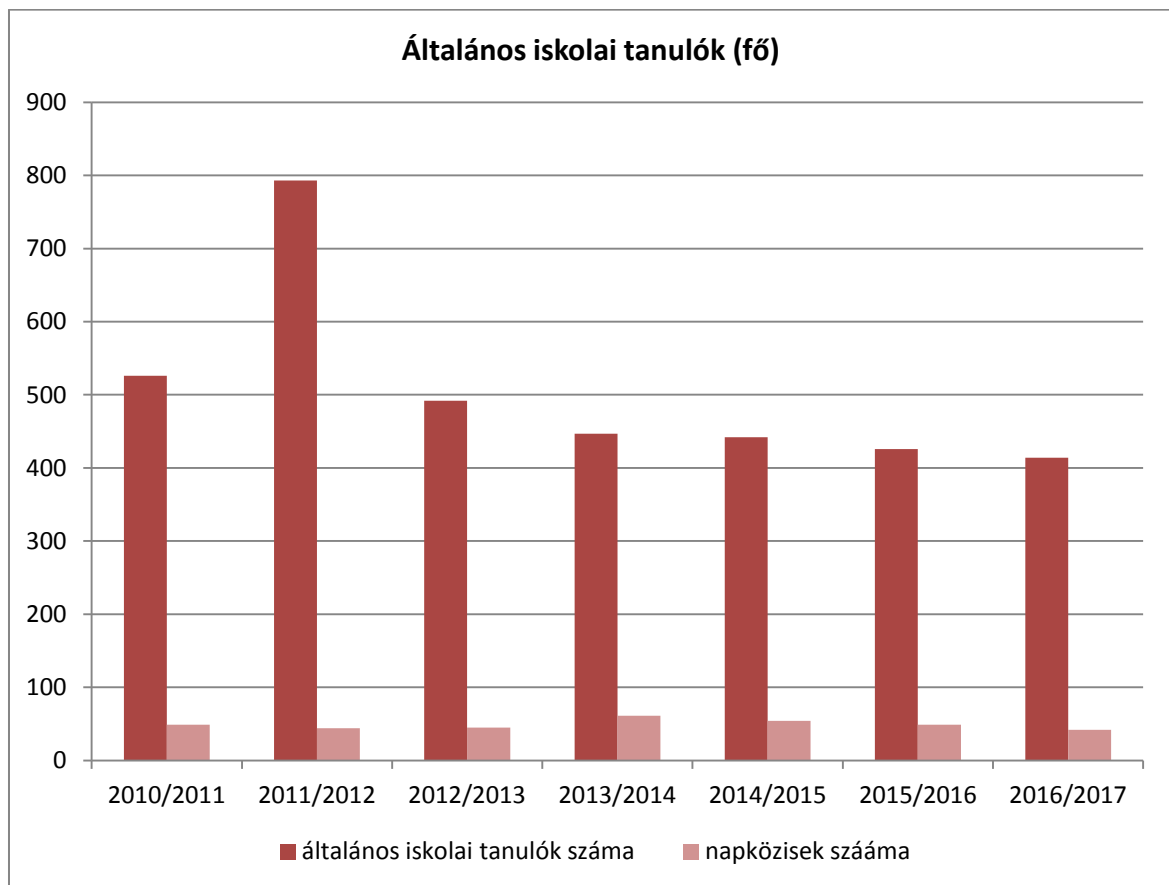
4.4.7. számú táblázat - Általános iskolában tanuló száma

tanév	Általános iskola 1-4 évfolyamon tanulók száma	Általános iskola 5-8 évfolyamon tanulók száma	általános iskolások száma	napközis tanulók száma	
	fő	fő	fő	fő	%
2010/2011	267	259	526	49	9,3%

2011/2012	226	567	793	44	5,5%
2012/2013	236	256	492	45	9,1%
2013/2014	221	226	447	61	13,6%
2014/2015	212	230	442	54	12,2%
2015/2016	233	193	426	49	11,5%
2016/2017	225	189	414	42	10,1%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása

A sajátos nevelésű igényű tanulók (SNI) gyermekek oktatását és nevelését közoktatási intézményeink gyógypedagógus, logopédus és fejlesztőpedagógus segítségével látják el. A szakemberek folyamatosan képzik magukat, hogy a gyermeket minél magasabb színvonalon lássák el. A segítő szakmák jelenléte a gyermekvédelmi munka eredményességét erősíti az intézményekben.

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

Az integrált oktatás a korai fejlesztés és gondozás, a fejlesztő felkészítés, az óvodai és iskolai nevelés oktatás keretein belül kerül megszervezésre. A magatartási gondokkal küzdő gyerekek iskolai ellátása is új feladat elé állította a pedagógusokat, hiszen olyan viselkedési formákkal kell szembesülniük, amely a gyermek családjában természetes, de a többi gyermekre sértő, rossz hatással van.

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek

A halmozottan hátrányos helyzetben lévő tanulók elkülönítése társaiktól sérti az egyenlő iskolai felvételi eljárást, az egyes csoportok, osztályok összetételét. Oktatási intézményeinkben ilyen jellegű elkülönítésről, hátrányos megkülönböztetésről nem tudunk, inkább elmondható, hogy a felzárkóztatást elvét és az egyenlő bánásmód értékrendszerét követik.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések

A szabadszállási Petőfi Sándor Általános Iskola kiemelt figyelmet fordít a hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatására, de a tehetséggondozást is kiemelten kezeli. Az országos kompetencia felméréseken igen jó eredményt érnek el mind a matematika, mind a szövegértés területén. Az országos átlag feletti teljesítményt nyújtanak iskolás gyermekeink, ami az oktatás hatékonyságát támasztja alá.

e) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók magántanulóvá nyilvánítása esetén fokozott körültekintéssel kell eljárni. A jogalkotó szándéka az volt, hogy a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók magántanulóvá nyilvánítását és az ezzel gyakran együtt járó lemorzsolódás megelőzhető legyen. Ha az iskola igazgatójának megítélése szerint a tanulónak hátrányos, hogy tankötelezettségének magántanulóként tegyen eleget, vagy az így elkezdett tanulmányok eredményes folytatására vagy befejezésére nem lehet számítani, köteles erről értesíteni a gyermek lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes kormányhivatalt, amely a gyámhatóság és a gyermekjóléti szolgálat véleményének kikérése

után dönt arról, hogy a tanuló milyen módon teljesítse tankötelezettségét. Halmozottan hátrányos helyzetű tanuló esetén az iskola igazgatójának döntéséhez be kell szereznie a gyermekjóléti szolgálat véleményét. A rászoruló tanulók fejlesztésére tanulószobák biztosításával folyamatosan van mód. Az ő részükre a többletgyakorlás biztosított.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Az ingerszegény környezetben élő gyermekek hátrányos helyzetben vannak társaikhoz képest iskolai tanulmányok megkezdésekor.	Felzárkóztató csoportok indítása szakemberek segítségével.
A családokban az anyagi terhek és az ezek következtében kialakuló problémák miatt a veszélyeztetettség egyre jellemzőbb, és az alapproblémát kísérni kezdi az elhanyagolás, bántalmazás is.	A családok részére szabadidő programok szervezése, játszóházak kialakítása, ahol a család együtt töltheti a szabadidejét. A gyermekeknek az iskolában szervezzenek önismereti órákat, tanácsadásokat.
Az SNI-s gyerekek kevés óraszámban vehetik igénybe a szolgáltatást.	A fejlesztőpedagógusok, gyógypedagógusok óraszámának növelése a gyermekek minél nagyobb óraszámú való fejlesztése miatt, esetleg más szakemberek bevonása, akik a tanult séma alapján gyakorolhatnak a gyermekkel.
A 0-3 éves gyermeke korai fejlesztése nem megoldott. A legközelebbi korai fejlesztő ellátó hely	A korai fejlesztés helyben történő megoldása lehetőségeinek felkutatása, ebben a témában összefogás a környező településekkel, az erre vonatkozó tényleges igény felmérése.
Gyermekfelügyelet nem biztosított iskolai szünetekben	Civil szervezetek, önkormányzat által szervezett nyári táborok biztosítása.

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

A nemek közti egyenlőség iránti Európai Unió politikai elkötelezettséget 2011. március 7-én az Európai Unió tagországainak szociális ügyekkel foglalkozó miniszterei erősítették meg. A nők és a férfiak közötti egyenlőség a közösségi jog egyik alapelve. Az Európai Unió egyik legfontosabb célkitűzése, hogy a nők és férfiak közötti esélyegyenlőséget biztosítsa. A nők és férfiak közötti egyenlő bánásmód biztosítása a nőkkel szembeni hátrányos megkülönböztetés, azaz a diszkrimináció tilalmát jelenti. Az Európai Unió nem kizárólag a nőkkel szembeni megkülönböztetést, hanem a nemek közötti diszkriminációt tiltja. Így az uniós férfi polgárok ugyanúgy élhetnek ezekkel a jogokkal, mint a nők. Bár a gyakorlatban a férfiakat sokkal kevesebb hátrányos megkülönböztetés éri, mint a nőket. Az Európai Unió és a tagállamok erőfeszítései ellenére a nemek közötti esélyegyenlőség még ma sem megoldott. A legtöbb munkahelyen még mindig jelentősek a bérkülönbségek, elvértve találni csak nő magas szintű gazdasági vezetőt. Az utóbbi évtizedekben jelentős jogalkotási és intézményi feladatokat

vállalt fel az Unió annak érdekében, hogy tagállamaiban és az európai intézményekben ténylegesen érvényesüljön az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség közösségi elve. A nők közéleti szerepének növelésére számos tagállamban a pozitív diszkrimináció eszközt használják.

5.1.1. számú táblázat - Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

év	Munkavállalási korúak száma		Foglalkoztatottak		Munkanélküliek	
	férfiak	nők	férfiak	nők	férfiak	nők
2008	2220	2195	2018	1949	202	246
2009	2226	2206	1954	1947	272	259
2010	2211	2199	1951	1952	260	247
2011	2213	2169	1971	1942	242	227
2012	2219	2159	2005	1895	214	264
2013	2221	2155	2007	1926	214	229
2014	2211	2134	2050	1937	161	197

Forrás: Telr és helyi adatgyűjtés

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetése sem egyszerű feladat, mert a településnek bölcsődével, családi napközivel, óvodai férőhelyekkel kell rendelkezniük, és nem utolsó szempont, hogy a munkahely rugalmas legyen, ha például egy gyermek betegsége miatt otthon kell tölteni néhány napot. A gyermekek napközbeni felügyeletét biztosíthatjuk bölcsődében, családi napköziben, családi gyermekfelügyelet vagy házi gyermekfelügyelet keretében, nyári napközis otthonban, valamint óvodában, iskolában. A nők számára nehézséget jelent az is, hogy a gyermek után járó ellátások után nagyon nehéz a munka világába visszatérni. Ezért lenne nagyon fontos ezeknek a nőknek segítséget nyújtani. A munkaügyi központ képzései az ő számukra is elérhetőek. Emellett számítógépes kurzuson is részt vehettek, amit pályázati forrásból finanszíroztak. A táblázatokból jól látható, hogy a nők munkanélkülisége csak 2008-ban mutatott magasabb számot a férfiakénál, bár az aktív korú férfiak száma is meghaladja a nők számát. Kedvező jelenség napjainkban, hogy egyre több foglalkoztatást segítő és képzési programra nyílik lehetőség, aminek a célcsoportja általában a pályakezdő, szakmával nem rendelkező fiatalok, vagy az aktív korú ellátásban részesülők. Jelenleg is lehetőség van területi Munkaügyi Központunknál képzésre jelentkezés, nők és férfiak számára is találunk elérhető szakmát.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

Szabadszálláson foglalkoztatást segítő képzés nincs, de Kecskeméten széles lehetőség biztosított a foglalkozást segítő képzésekre. A Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Kunszentmiklósi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályánál tudnak információkkal szolgálni annak tekintetében is, hogy nőknek szóló foglalkoztatást segítő programok mikor, hol és milyen formában érhetőek el.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Szabadszálláson a 8 általánosnál alacsonyabb végzettségűek száma alacsony, köszönhetően a jó oktatási rendszernek.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A nők munkaerő-piaci helyzetének hátrányos helyzetét nem könnyű megvizsgálnunk. Ha viszont az álláshirdetéseket böngésszük, megfigyelhető, hogy a munkakör betöltéséhez milyen gyakran nevezik meg a férfi munkaerő előnyét. Sok esetben előfordul a bérkülönbség ugyanazért a munkáért, a nemek megkülönböztetésével, ami egyáltalán nem méltányolható. A közigazgatásban már nem találkozhatunk ilyen hátrányos megkülönböztetéssel, hiszen ugyanazon munkáért egyenlő bérezés jár a besorolás szerint.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások

A bölcsőde a többcélú Szabadszállási Általános Művelődési Központ Tóth Erzsébet Óvoda, Bölcsőde intézmény keretein belül, szakmailag önálló egységként működik. Ellátási körzete Szabadszállás Város közigazgatási területe. Az intézményegység egy bölcsődei csoportból áll. Az ellátottak köre 2 éves kortól 3 éves korig van. Ezen túlmenően – amennyiben szükséges – sajátos nevelési igényű gyermekek ellátását, gondozását is vállalni tudja az intézmény. Az engedélyezett férőhelyek száma 14 fő. A működési engedély alapján 2 éves kortól vehetők fel a gyermekek. A bölcsőde a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény. Ha a gyermek a 3. életévét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. évének betöltését követő augusztus 31-ig nevelhető és gondozható a bölcsődében. A bölcsődei felvétel során előnyben kell részesíteni azt a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermeket, akinek szülője vagy más törvényes képviselője igazolja, hogy munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll. Az alapító okirat alapján az óvodába felvehető maximális gyermeklétszám 200 fő. A 2014/2015-ös tanévben 8 óvodai csoport működött. A Képviselő-testület határozata alapján a maximális létszámtól való eltérés mértéke maximum 20 % lehet. Az óvodapedagógusok engedélyezett létszáma 29 fő. 2015. január 01-től lehetőség nyílt egy fő állású gyógypedagógus alkalmazására, így ettől az időponttól kezdődően zökkenőmentes lett az SNI-s és BTM-s gyermekek ellátása.

Gyermekek létszáma	196
Napközisek száma	180
Félnaposok száma	16
Rendszeresen járt óvodába	190
Rendszertelenül járt óvodába	4
Nem látogatta az óvodát	2
Logopédiai gondozásban részesült	23
Gyógypedagógiai ellátás SNI	7
Fejlesztő felzárkóztatás BTM	27
Nevelési tanácsadóba lett küldve	12
Képesség vizsgálóba lett küldve	-
Pszichológiai terápia	3
Veszélyeztetett helyzetűek száma	26
Hátrányos helyzetűek száma	22
Halmazottan hátrányos helyzetű	41
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény	94
Óvodáztatási támogatásra jogosult	22

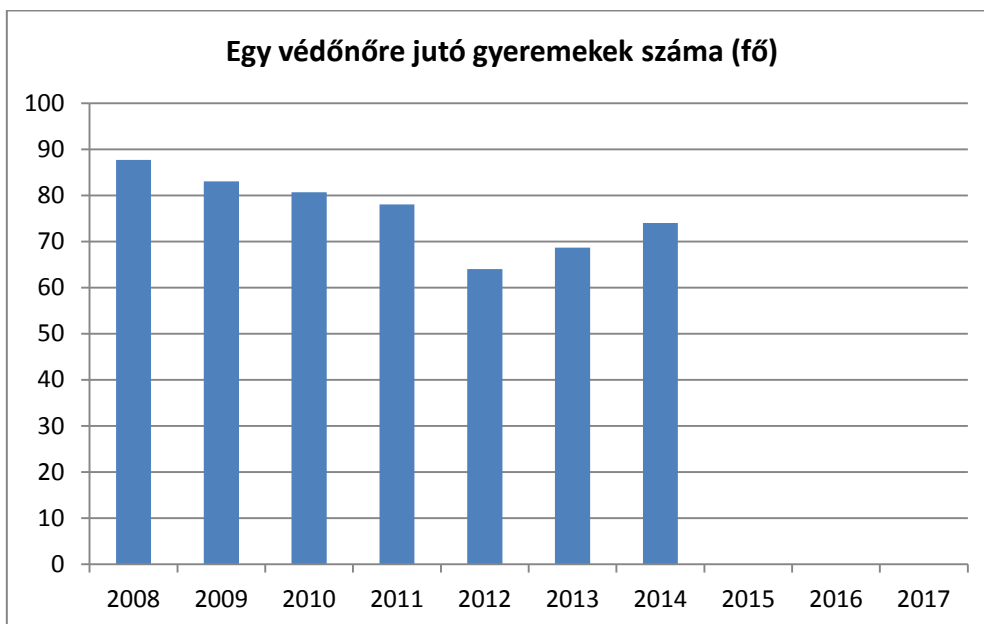
Óvoda személyi adottságai	Létszám
Főállású óvodapedagógusok (vezetővel együtt)	17
Gyógypedagógus	1
Pedagógiai munkát segítő dajka	8
Mosogató-takarító	2
Óvodatitkár	1
Összesen	29

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

5.3. számú táblázat - Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

év	védőnők száma	0-3 év közötti gyermek szám	átlagos gyermekszám védőnőnként
2008	3	263	88
2009	3	249	83
2010	3	242	81
2011	3	234	78
2012	3	192	64
2013	3	206	69
2014	3	222	74

Forrás: TeIR és helyi
adatgyűjtés

A családtervezésben a védőnői szolgálat nyújt segítséget a családoknak, mégpedig olyan formában, hogy már a családtervezést megelőzően ad tájékoztatást a helyes életmódról és a táplálkozási szokások esetleges megváltoztatásáról. A várandós időszakban már tanfolyamokra, tanácsadásra és beszélgetésekre van mód, ami történhet a védőnővel kettesben, de csoportban is. Különösen nagy figyelmet kell fordítani a hátrányos helyzetű családokra, hogy elérhetőek legyenek számukra a szolgáltatások és ismerjék meg az igénybe vehető támogatásokat. A gyermekek családi életre nevelésére egyre nagyobb hangsúlyt kell fektetni, hogy a gyermekek már ebben a korban ismerjék meg a családi egység kialakításának fontosságát, a család társadalomban való szerepének fontosságát. A védőnők az iskolalátogatások alkalmával a tanácsadások alkalmával erről is beszélnek a tanulókkal. Az osztályfőnököknek szintén van ilyen szerepük az osztályfőnöki órák alkalmával. A családtervezés-és gondozás komplex tevékenységére van tehát szükség, akár több szakember összefogásával.

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

A nőket érintő erőszakról nem sok esetben hallunk, mert sokan nem mernek vagy nem akarnak beszélni erről a helyzetről. Nők többsége gondolkodik úgy, hogy a velük szemben fellépő támadó magatartás természetes, és tűrik ezt az állapotot egy ideig a családi béke megóvása érdekében. Akkor szokott fény derülni az erőszakra, ha a bántalmazás olyan mértékű, amit már a nő nem visel el, vagy ha a gyermekekre is kiterjed ez a magatartás. Más esetben, ha a környezet jelzi a szakember részére az agresszív fellépést, illetve bántalmazást. Egy-két esetről lehet hallani az év során, ami valószínűleg meg sem közelíti a tényleges bántalmazások számát. Amennyiben a probléma megoldása családgondozással, hatósági eljárással nem oldódik meg, és nincs a környezetben olyan személy, aki be tudná fogadni az anyát a gyermekeivel, anyaotthoni elhelyezésre van lehetőség. A településen anyaotthon nem működik, de elérhető távolságban tudjuk biztosítani az anya és gyermekei elhelyezését. Fontosnak tartjuk, hogy a nők tisztában legyenek azzal, hogy megoldást tudunk biztosítani számukra, krízishelyzetben sem maradnak magukra.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

Sem a településen, sem annak 50 km-es körzetében nem működik anyaotthon. Bács-Kiskun Megyében a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Családok Átmeneti Otthona működik Kecskeméten, Családok Átmeneti Otthona működik Kiskunhalason, és a Kapocs Segítő Szolgálat családok Átmeneti Otthona Kiskunfélegyházán. Menedékváros Családok Átmeneti Otthona Kiskunmajsán működik, amelyben az ország egész területéről helyeznek el rászorulókat várólista alapján. Azért is fontos az intézmények szerepe, mert megelőzi a gyermek családból való kiemelését. A családgondozó évente néhány alkalommal keres otthont család számára.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Településünkön elmondható, hogy a nők közéletben való szerepvállalása magas. A település férfi polgármestere mellett, a jegyzője nő. A polgármesteri hivatalban és a közoktatási intézményekben viszont kifejezetten a nők vannak jelen. Megállapíthatjuk, hogy településünkön jelenleg nincs olyan szervezet, amely a nő érdekvédelmére alakult volna. A képviselőtestületben 1 nő van, aki egyben az alpolgármester is.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A nők helyzetét vizsgálva megfigyelhető, hogy a munkaerő-piacon igen hátrányos helyzetűek a roma nők, a gyermeküket egyedül nevelők és az 50 év feletti nők. Ha ennek okait vizsgáljuk, elmondhatjuk, hogy még ma is élnek negatív sztereotípiák a nőkkel kapcsolatosan. Még ma is számos ember gondolja úgy, hogy a nőknek a háztartási munka elvégzése a feladata, és a férfi dolga, hogy eltartsa a családot. Másrészt meg kell jegyeznünk azt is, hogy ma már egy jövedelemmel rendelkező a családban nem, vagy csak nagyon nehezen tudja eltartani a családját. Másrészt meg kell jegyeznünk azt is, hogy ma már egy jövedelemmel rendelkező a családban nem, vagy csak nagyon nehezen tudja eltartani a családját, tehát a jobb életszínvonal biztosítása érdekében a nő jövedelmére is szükség van. Bár azt is meg kell jegyeznünk, hogy a GYES ellátás alatt a nők lelki állapota megváltozik. Nem érzik magukat fontosnak, magukba fordulnak, és nagyon szeretnének valami olyan dologgal foglalkozni, aminek következtében kibontakoztathatják képességeiket. Éppen ezért van nagy jelentősége a GYES alatt elvégezhető tanfolyamok, közös problémával küzdők csoportok, vagy családi programok megrendezésének.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A nemek esélyegyenlőségének biztosítása érdekében kevés adat áll rendelkezésre.	A nemek esélyegyenlőségének biztosítása érdekében kevés adat áll rendelkezésre.
Viszonylag magas a munkanélküli nők, főként a kisgyermekes anyák száma.	Folyamatos együttműködés a Munkaügyi Központtal, kisgyermekes nyári felügyeletének biztosítása.
Családon belüli és a nők elleni erőszak rejtve marad, nem jelenik meg róla adat.	Nők tájékoztatása, illetve a társadalmi érzékenyítés lehetséges formáira (pl. felvilágosító programok már az iskolában, a terhes gondozáson)
Krízishelyzetben elérhető szolgáltatások, pl.: anyaoththon hiánya	Anyaoththon létesíteni legalább a legközelebb nagyobb településen.
Kevés a nők részvétele a település körzetében.	Nagyobb női képviselet biztosítása a helyi közéletben.
A tartós munkanélküliség aránya a nők esetében magasabb.	Bővíteni kell a gyermekvállalás miatt a munkaerőpiactól hosszabb időre távol maradó aktív korú családtagok által kedvezményesen igénybe vehető, korszerű ismeretek megszerzését célzó speciális képzési programok körét.
A gyermekét egyedül nevelő, vagy több gyermeket nevelő család esetében a szegénység kockázata magas.	Szociális, gyermekjóléti szolgáltatások, ellátások során célzott támogatások körének kialakítása.
A GYED-ről, GYES-ről való visszatérés a munkaerő piacra mérsékli a szegénység kialakulásának kockázatát.	Gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézmények működtetése. Önkormányzat gazdasági helyzetének

	figyelembevételével az ellátásköltségeinek átvállalása.
A magányérzet kialakulásával nemcsak az anya mentális állapota lehet rosszabb, családi konfliktusokhoz is vezethet.	Szabadidős programok szervezése, igény szerinti bővítése.

6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

A népesség öregedésén általában az időskorúak népességen belüli arányának emelkedését értjük. A folyamat rendszerint együtt jár a fiatalok arányának csökkenésével. A demográfiai öregedést jelentős mértékben fokozza az alacsony gyermekszám, a növekvő élettartam és az elvándorlás; csökkenti a népesség átlagos korát a magasabb gyermekszám, a stagnáló vagy romló halandóság és a bevándorlás. Az idősökre jellemző, hogy a folyamatosan kialakuló megbetegedések következtében pszichés problémák is jelentkeznek. Egyrészt a nyugdíjas élvezi a szabadságot, amelyet a nyugdíjas évek biztosítanak, másfelől szembesül azzal, hogy a teljesítőképessége megváltozott, kisebb a teherbírása, és nagyon hamar elfárad. Számolnunk kell ebben a korban a demenciával is, ami világszerte súlyos népegészségügyi probléma. Európában több mint hétmillió, Magyarországon legalább százhatvanezer embert érint. A demencia a szellemi képességek hanyatlásával, csökkenésével azonos. A szellemi teljesítőképesség csökkenését figyelhetjük meg, amikor a gondolkodás lassulni kezd, az emlékezés rövidül, romlik a tájékozódási képesség, bizonyos szavak nem jutnak az ember eszébe. Ezt követheti az ingerültség és az agresszió kísérő tünetként. A tünetek felismerése esetén érdemes a házi orvos segítségét igénybe venni, mert elképzelhető, hogy csak a természetes öregedéssel van dolgunk. De ha demenciáról van szó, érdemes minél előbb megkezdeni a kezelést.

Az Idősügyi Nemzeti Stratégia ezért nemcsak az időseket, hanem a középkorúakat és a felnövekvő nemzedékeket is megszólítja, célkitűzéseivel hatni akar rájuk, hiszen a sikeres idősödést már igen korán kell megalapozni. „Korunkban több idős ember él a Földön, mint bármikor ezelőtt és arányuk a lakosság egészéhez viszonyítva tovább növekszik. Ezek az idős felnőttek nagymértékben hozzá tudnak járulni a társadalom fejlődéséhez.” – fogalmazódott meg az UNESCO 1997-es, Hamburgi Nyilatkozatában. A születéskor várható élettartam 2007-ben férfiak esetében 69,19 év volt, a nőknél 77,34 év, az EU-átlagtól az elmaradás nők esetén 4,5 év, férfiak esetén 6,5 év. (Forrás: EUROSTAT) A Stratégia építeni kívánt az idősek véleményére, az idősellátáshoz kapcsolódó gyakorlati szakemberek tudására, a meglévő hazai és adaptálható külföldi „jó gyakorlatokra” annak érdekében, hogy az itt megfogalmazott irányelvek a gyakorlati munkában alkalmazhatók legyenek. Az itt megfogalmazott időspolitikai jövőkép, a célok elérését szolgáló fejlesztendő területek számbavétele mind proaktív (megelőző), mind reaktív megközelítéseket tartalmaznak. A nyugat-európai országokban általánosságban 65–67 éves kortól tekintik idősnek az ott élőket. A WHO szerint a 60–74 év közöttiek az idősödők, a 75–89 évesek az idősek és a 90 év fölötti személyek a nagyon idősek – magyar fordításban a nem egészen jól hangzó „aggok”. A Stratégia szempontjából e három korcsoportot együttesen tekintjük időseknek, bár a hazai munkaerőpiaci sajátosságok okán – e szakterület vonatkozásában – már a 45 éven felüliek is szeniorokként kezelendők. Ma még sok idősebb ember ki van téve a társadalmi kirekesztés valamelyik kockázatának: elszigetelődés, egészségi problémák, hozzáférés az ellátásokhoz. A társadalmi részvétel azt is jelenti, hogy az egyén milyen mértékben, milyen intenzitással és

hányféleképpen használja fel képességeit, tudását, egyéniségének sajátos adottságait más emberek, szűkebb vagy tágabb közösségek hasznos szolgálatára, gazdagítására, illetve milyen mértékben veszi igénybe mások adottságait saját élete alakításában. Ebben az értelemben a társadalmi részvétel, illetve a közösségileg aktív lét azt feltételezi, hogy az egyén tevőlegesen befolyásolja nemcsak saját maga, hanem a különböző közösségek életét, hozzáadja tudását, normáinak érvényesítését, munkáját, bizalmát, egyéniségének színét, jellegét a közösség egészéhez. A Stratégia hosszú távú keresztmetszetű, a jelenre és a jövőre is fókuszál, mint jövőtervezési technika, tervezési spirált fogalmaz meg. A Stratégia legfőbb céljainak meghatározása hosszú távon, 2034-ig.

Idősügyi Nemzeti Stratégia elvei

- a születéskor várható élettartam közelítése az európai uniós átlaghoz,
- az egészségben eltöltött évek számának növelése,
- az aktív élet fenntartásának növelése,
- az időskori jövedelembiztonság megteremtése,
- a társadalmi integráció erősítése,
- a különböző szolgáltatások (egészségügyi, szociális, oktatási, kulturális stb.) összehangolása az idősödők és idősek szükségleteinek és érdekeinek figyelembevételével,
- az idősek élethosszig való tanulásának támogatása, a digitális tananyagok hozzáférhetőségének biztosításával,
- az „aktív idősödés” feltételeinek erősítése, mely nem csupán a fizikai aktivitást, a munkaerőpiacon maradást jelenti, hanem a társadalmi, kulturális, civil életben való aktív részvételt is,
- az idősödési folyamat „menedzsméntjének” elterjesztése már a fiatalkorban,
- a társadalmi szemléletváltás mind a gazdasági, mind az idősödés társadalmi megítélését és megélését illetően.

Beavatkozási területek:

- A humánszolgáltató és védelmi rendszerek szolgáltatásait igénybe vevők jogainak fokozott védelme, az érdekérvényesítési képességük fejlesztése.
- Az időskori jövedelembiztonság az aktív életszakaszban alapozódik meg.
- Az idősellátás modernizációja, a humánszolgáltató és védelmi rendszerek egyre inkább a célcsoport szükségleteihez és igényeihez történő fejlesztésével, az akadálymentes hozzáférés feltételeinek megteremtése.
- A humánszolgáltatási és védelmi rendszerek transzparenciájának biztosítása folyamatos minőségirányítási rendszerfejlesztés, a célcsoport aktív részvétele mellett.
- A sikeres idősödés kulcskomponenseinek erősítése: fizikai és szellemi aktivitás, mentális egészség, helyes táplálkozás, társas támogatás.
- Az idősek ellátása területén humánerőforrás- (hivatásos és laikus segítők, önkéntesek, családtagok) fejlesztés: képzés, személyiségfejlesztés, szervezetfejlesztés, „burn-out” prevenció.
- A mindenki számára hozzáférhető – érthető és érzékelhető – e-learning, e-információ és az e-szolgáltatások továbbfejlesztése, elérésükhöz történő hozzáférés és hozzájutás támogatása, célzott programok az idősek számára az IKT-szolgáltatásokhoz való szélessávú hozzáférés biztosítására és a digitális tudás fokozása érdekében.

A „Közbiztonság és közrend további megerősítését célzó, a prevenciót előtérbe helyező” intézkedési terv keretein belül, illetve azon túlmenően is a körzeti megbízottak által

folyamatosan kiosztásra kerültek a Bűnügyi Osztály Megelőzési és Áldozatvédelmi Alosztálya által a külterületeken élők – elsősorban idős koruk vagy egyéb ok miatt veszélyeztetettek - részére készített tájékoztatók, szórólapok. A körzeti megbízottak fokozott figyelmet fordítanak a felügyelet nélkül hagyott külterületi, illetve zártkerti területen található hétvégi házakra, a szezonálisan elkövetett betöréses lopások, terménylopások megelőzése, elkövetőinek eredményes felderítése érdekében. Az időskorú, egészségügyi, szociális okból, vagy rossz mentális-és fizikai állapotban levő, esetlegesen egyedül élő, illetve más okból veszélyeztetett személyekkel elsősorban a körzeti megbízottak által a kapcsolattartás folyamatos, olyan körülményt nem észleltek, amely miatt azonnali intézkedéseket kellett volna megtenni (orvosi ellátás, biztonsági intézkedés, tanyagondnoki szolgálat vagy jegyző értesítése, stb..). A kapcsolattartások alkalmával a körzeti megbízottak bűnmegelőzési célzattal, az áldozattá válás megelőzése érdekében minden esetben tájékoztatták az érintetteket az aktuális bünelkövetési módokról, lehetséges elkövetőkről. Az alábbi nyugdíjak, nyugdíjszerű juttatások elérhetőek az ügyfél számára a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény értelmében:

A saját jogú nyugellátások körébe tartozik:

- az öregségi nyugdíj,
- a rehabilitációs járadék.

A társadalombiztosítási nyugdíjrendszer keretében járó hozzátartozói nyugellátás:

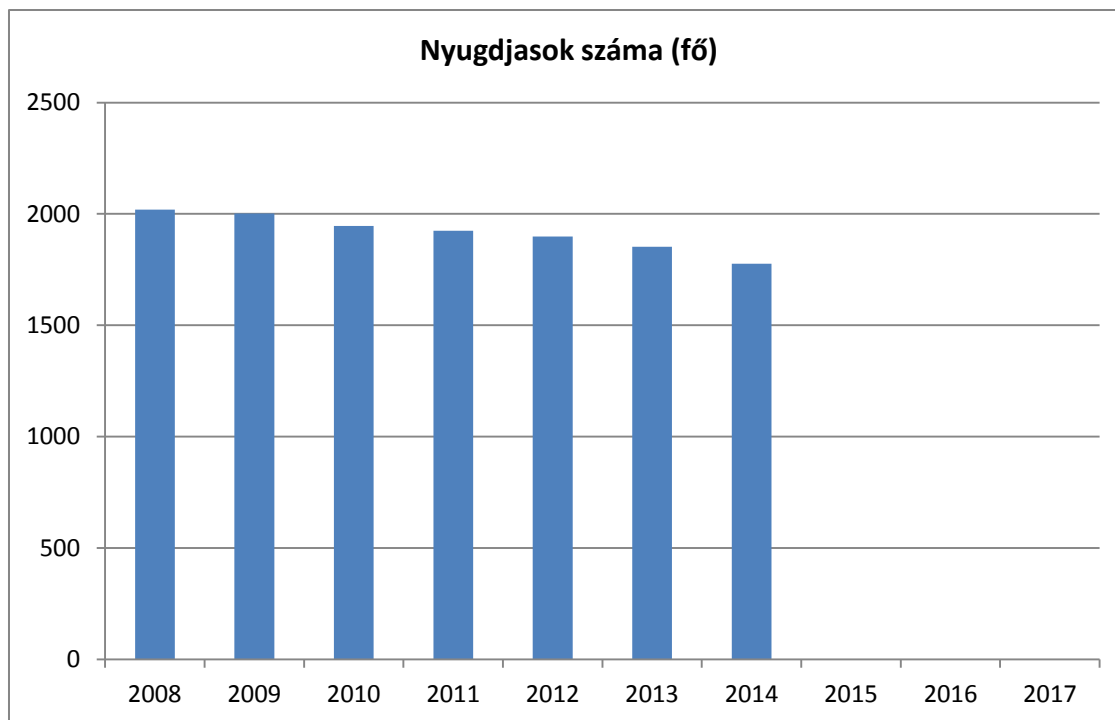
- az özvegyi nyugdíj;
- az árvaellátás;
- a szülői nyugdíj;
- a baleseti hozzátartozói nyugellátások. Időskorúak járadéka

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma nemek szerint

év	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő férfiak száma	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő nők száma	összes nyugdíjas
2008	851	1169	2020
2009	843	1159	2002
2010	820	1126	1946
2011	810	1114	1924
2012	787	1112	1899
2013	761	1091	1852
2014	741	1036	1777

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A demográfiai folyamat jellemzőit az alábbiakban foglalhatjuk össze:

- növekszik az átlagéletkor,
- magasabb a középkorúak halandósága,
- nők hosszabb élettartama („feminization of ageing”).

Az időskorban jellemző megbetegedések - a daganatok, keringési zavarok, szív- és érrendszeri megbetegedések, ízületi problémák - mellett pszichés problémák is jelen vannak. Az idős ember egyedül marad, izolálódik, szellemi és fizikai aktivitása hanyatlik, önellátási képessége beszűkül. Ez nagyon sok embernél okoz pszichés megbetegedéseket. Különösen gyakori a depresszió kialakulása. Jellemző, hogy a betegségek általában együttesen fordulnak elő, különösen 70 éves kor fölött jellemzőek a súlyos, krónikus megbetegedések és a demencia (szellemi leépülés).

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

A 2013-as évig jellemző volt a nyugdíjasok munkavállalása, a nyugdíj folyósítása mellett így plusz jövedelemre tehettek szert. A törvényváltozás értelmében viszont a 2013-as évben döntést kellett hozni arról, hogy a nyugdíjat vagy a munkabért kívánják az idősek igénybe venni. Amennyiben az 55 év felettieket is vizsgáljuk és a foglalkoztatottsági mutatóit feltérképezzük, akkor a tapasztalatok alapján elmondhatjuk, hogy ha ebben az időszakban veszti el az állását, akkor már nagyon nehezen sikerül más munkahelyet találnia. Ha az eredmények azt mutatják, a még aktív korú idősek között alacsony a foglalkoztatottság, akkor fel kell tárnunk ennek okait, és megoldási javaslatokat kell tenni a foglalkoztatottság előmozdítására.

b) tevékeny idős kor (pl. élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen)

Településünkön nagy megbecsülés övezi a nyugdíjasokat, és fontos célunknak tartjuk, hogy az ő életüket megkönnyítő intézkedésekkel, lehetőségekkel és programokkal segítsük az életüket. Betegségük esetén is támogatjuk őket a gyógyszerekhez való hozzájutásban, mégpedig úgy, hogy a normatív és alanyi közgyógyellátásra nem jogosult személyek esetén a jegyző méltányossági közgyógyellátást állapíthat meg. Minden eset egyedi elbírálásban részesül és különös figyelmet fordítunk arra, hogy a beteg embereket segítsük a gyógyszerek megvásárlásában. A társult Önkormányzatok által több idős lakónk részesül házi segítségnyújtásban. A könyvtárban már több alkalommal lehetőségük volt az informatikai alapismeretek elsajátítására, amit nyugdíjasaink nagy örömmel végeznek el, és az internetet is egyre többen használják közösségi célokra is. A nyugdíjasklub működése is lendületet hoz településünk életébe, rendezvényeink állandó szereplői, akiket nagy megbecsülés övez nálunk.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Az 55 év feletti álláskereső során hátrányos megkülönböztetésben részesülnek, mert nem szívesen alkalmazzák őket. Egyre több alkalommal fordul elő, hogy ebben a korban visszautasítják az álláskeresőt, anélkül, hogy lehetőséget kapna, mert nem bíznak a teljesítőképességében. 6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés, valamint az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

6.3.1. számú táblázat - 64 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő idős korúak száma

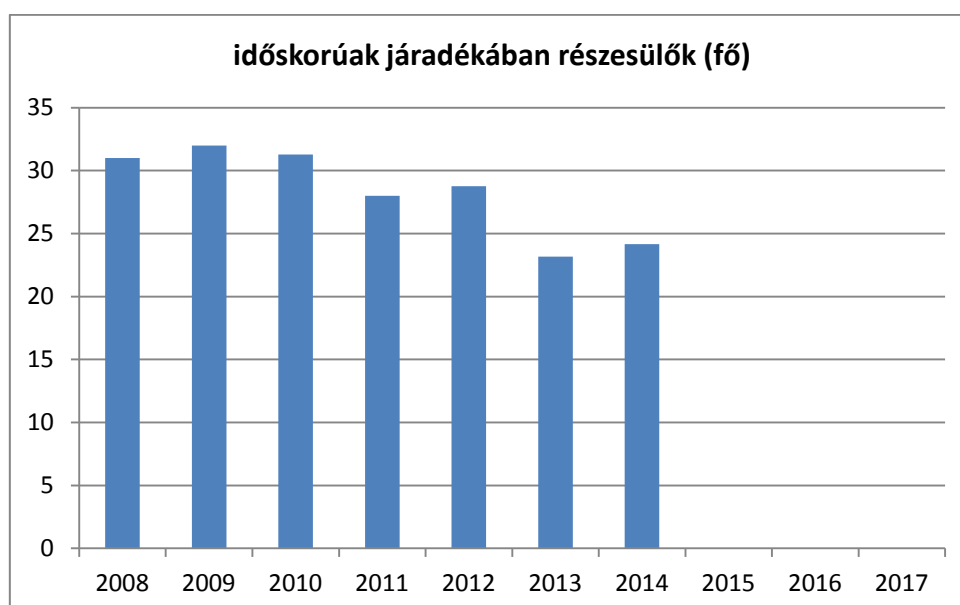
év	64 év feletti lakosság száma	nappali ellátásban részesülő idős korúak száma	
	fő	fő	%
2008	1511	36	2%
2009	1526	32	2%
2010	1511	30	2%
2011	1504	30	2%
2012	1528	36	2%
2013	1545	40	3%
2014	1597	39	2%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.3.2. számú táblázat - Időskorúak járadékában részesülők száma

év	időskorúak járadékában részesülők száma
2008	31
2009	32
2010	31,29
2011	28
2012	28,76
2013	23,17
2014	24,17

Forrás: TeIR, KSH Tstar

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A szociális alapszolgáltatások megszervezésével az állam és a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában. A településen felnőtt háziorvosi szolgálat, gyermek háziorvosi szolgálat, központi háziorvosi ügyelet, fogászati szolgálat, védőnői szolgálat és ifjúság-egészségügyi szolgálat működik. A településen ellátandó szakrendelések: belgyógyászat, sebészet, szülészeti-nőgyógyászat, fül-orr-gégegyógyászat, általános röntgendiagnosztika, fogászati röntgen, laboratóriumi diagnosztika (vérvétel), ultrahang diagnosztika, reumatológia, fizioterápia, gyógymasszás, központi háziorvosi ügyelet, területi védőnői szolgálat.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

- Az egyesület 2005. április 13-ától viseli a Honvéd Nyugdíjas Klub nevet. Az egyesület napjainkra bejegyzett, közhasznú tevékenységet folytató, egyesületi formában működő társadalmi szervezetté vált. Működési célja a hazafiság, a hon- (és rend-) védelem támogatása. E mellett érdek véd, (remény szerint egyszer majd érdek érvényesít is), közös tevékenységet szervez, egészséget őriz, betegséget előz, szociális tevékenységbe segít, hagyományt őriz. Közhasznúsága kulturális tevékenységben testesül meg. Tagjai nemcsak katonák, rendőrök, honvédségi dolgozók és hozzátartozóik, hiszen nyitott szervezetként befogadója vagyunk azoknak, akik elfogadnak és elfogadhatók, hanem olyan személyek is, akik nem tartoztak közvetlen honvédségi (rendvédelmi) érdekkörbe.
- A Balázspusztai Önvédelmi és Bűnmegelőzési Egyesület Szabadszállás város, kiemelten Balázspusztai lakóinak személyi és vagyónbiztonságának védelme, közrend és közlekedésbiztonság védelme, önkéntes tűzoltás, mentés, katasztrófa-elhárítás, bűnmegelőzés, áldozatvédelem, mindezek megvalósításával közvetetten a gyermek és ifjúság védelme, az emberi és állampolgári jogok védelme, a természet, az állatok és környezet védelme, a hátrányos helyzetű csoportok védelme.
- Jó Pásztor Keresztyén Gyermek- és Családsegítő Alapítvány Felekezeti megkötés nélkül minden olyan keresztyén magán, vagy egyházi kézben lévő intézmény, illetve szolgálat támogatása, amelyek elsősorban az un. hátrányos helyzetű gyermekek és azok szüleinek mentálhigiénés gondozását, személyiségfejlődésük pozitív alakulását illetve sikeres szocializációjukat segíti elő. A keresztyén hitéletre történő felkészítés. Átmenetileg súlyos, válságos helyzetbe került családtagok segítése. Hasonló célú hazai és külföldi szervezetekkel történő együtt működés.
- Kisemberekért Alapítvány az óvodai neveléshez szükséges taneszközök beszerzése, természet- és környezetvédelmi tevékenység támogatása, közlekedésre neveléshez szükséges eszközök beszerzése.
- Balázspusztai Iskoláért Alapítvány célja, hogy a balázspusztai jelenleg nem működő iskolaépületet felújítsa, ezáltal lehetővé tegye, hogy a Balázspusztán élő lakosság kulturális, művelődési, oktatási lehetőségei bővüljenek.
- "Fuss Örömmel" Alapítvány az Alapítvány létrehozásával a sportot és ezen belül is elsősorban a futást kívánja támogatni, népszerűsíteni Szabadszállás lakói körében, mely tevékenységével az egészségmegőrzést, mint társadalmi célt is megvalósítani kívánja. Fentiekén túl az emberek mozgásra való motiválása, futóversenyek és ezek látogatottságának növelése érdekében és keretein belül rendezvények szervezése, támogatása révén, az emberi kapcsolatok szélesítése, mélyítése, az egészséges életmód, és ezáltal egy jobb életminőség kialakítása érdekében.
- Kígyós Horgász Egyesület tagjai horgászérdekeinek képviselője, valamint kedvező horgászlehetőségek biztosítása. Tagjai nevelése a halászati jogszabályok betartására, a horgászetika szabályainak tiszteletben tartására, a természet szeretetére és védelmére. A sporthorgászattal is hozzájárulni a szabadidő kulturált eltöltéséhez. A sporthorgászat fejlesztése és népszerűsítése.
- Kultúrkapocs Közhasznú Egyesület a kultúra, zene, színház és képzőművészet területén alkotó vagy tevékenykedő, vagy azt segítő természetes, illetve jogi személyek egy közösségbe való tömörítése. A fiatal zenészek, művészek segítése, számukra fellépési és bemutatkozási lehetőség biztosítása, koncertek, előadóestek, kiállítások és tehetségkutató fesztiválok szervezése, zenei és művészeti kiadványok népszerűsítése, zenei és művészeti kiadványok, zenei felvételek előállításának és megjelentetésének elősegítése. Internetes zenei és kulturális portál létrehozása, fenntartása és üzemeltetése, amely hatékonyan biztosítja a szakma és az amatőr művészek közti

kommunikációt és információáramlást, bemutatkozási lehetőséget biztosít a művészek számára, naprakész információkkal szolgál a zenészeket érintő pályázatok, tehetségkutatók, fesztiválok, és a zenészeket érintő információk terén. On-line zenei és kulturális tartalomfejlesztés. A kulturális, művészeti és zenei élet támogatása, fejlesztése. A zenét, művészetet, kultúrát pártoló, támogató állami szervek, magán- illetve jogi személyek felkutatása, velük való kapcsolatok kiépítése és fenntartása. Az egyesület célja továbbá, hogy a Dél-Alföldi Régió ifjúságának közösségi életét fellendítse, különösen a kultúra, az oktatás, a szabadidő területén. E célok elérése érdekében az egyesület kulturális, tudományos rendezvényeket szervez. Az egyesület célja könnyű és komolyzenei oktatás nyújtása, zeneiskola működtetése. Kulturális, művészeti élet támogatása, fejlesztése, fiatal művészek támogatása. Az egyesület célja továbbá a kulturális örökség megőrzése, műemlékek és a környezet védelme.

- Lófogó Szabadidő- és Hobbi Sportlovas Egyesület célja a különböző régi magyar lovas-és lovaglasi kultúrának megőrzése, hagyományainak ápolása, kiemelt figyelmet szentelve a világ könnyűlovasságát meghatározó huszárhagyományok ápolásának. Kapcsolódás más szervezetek különböző szintű versenyeihez, illetve a térség lovas versenyének szervezése és lebonyolítása. A lovaglás, mint szabadidő egészséges, kellemes eltöltésének megkedveltetése. A lovaglás biztonságos megtanulásának elősegítése. Lovaglasi módok, versenyágak megismertetése, népszerűsítése. A gyermek-és ifjúsági lovaglás, lovas oktatás, túrák és táborok szervezése, kapcsolattartás és folyamatos együttműködés a hazai szervezetekkel, tenyésztőkkel és tartókkal, illetve közreműködés különböző lovas tanfolyamok, kiképző-és edzőtáborok szervezésében, különböző lovas versenyek, bemutatók lebonyolításában. Állat-és környezetvédelmi eszmék, célok és előírások messzemenő betartása, betartásának elősegítése, népszerűsítése az egyesület megmozdulásain, különösen az egyesület ifjúsági tagjainak ilyen irányú nevelésén keresztül, továbbá a Kiskunsági Nemzeti Park védelme érdekében létrehozott folyamatos járőrszolgálat egyesületi támogatásának és folyamatos működtetésének elősegítése. Együttműködés külföldi lovas szövetségekkel, egyesületekkel, illetve Szabadszállás testvérvárosi és egyéb nemzetközi tevékenységének aktív támogatása. Az egyéni és jogi személy tagok saját tulajdonú vagy bérelt lovai, sporteszközei és létesítményei használatának összehangolása a gazdaságosság és sportérdekek szempontjai szerint, továbbá az egyesület saját tulajdonú vagy bérelt lovainak, sporteszközeinek, létesítményeinek fenntartására. A lovas és lótarthatóhoz kapcsolódó szolgáltatási tevékenység a tagok részére, illetve ilyen irányú vállalkozási és kereskedelmi tevékenység kiépítése, illetve összehangolása.
- "Szabadszállás Közbiztonságáért" Alapítvány Szabadszállás közbiztonságának javítása érdekében a Rendőrséggel, az Önkormányzattal, a Polgári Védelemmel és a Magyar Honvédség itt állomásozó alakulatával állandó kapcsolatban álló olyan polgári szervezet létrehozása, mely elsősorban a bűnmegelőzésre helyezi a hangsúlyt.
- Szabadszállás Város Önkéntes Tűzoltó Egyesülete általános irányítását a köztestület alapszabálya alapján végzi. A köztestület legfőbb szerve a közgyűlés, melyet a tagok összessége alkot. A közgyűlést szükség szerint, de legalább évente összehívják. A közgyűlés dönt minden fontos ügyben, így a kinevezésekről, az alapszabály módosításáról, az elnökség előterjesztéséről és a költségvetésről. A tűzoltóság általános irányítását és felügyeletét az elnöksége végzi, melynek létszáma az alapítók által delegált 2-2 fő. A szakmai irányítást a parancsnok vezetésével a vezetőség végzi. A vezetőségi értekezleten dönt az állományba vételről, a kinevezésekről, beiskolázásról, elismerési és fegyelmi ügyekről, készenléti szolgálat működéséről stb.

- Szabadszállási Bársony István Vadásztársaság Az egyesületekre és a vadásztársaságokra a vadgazdálkodásra és a vadászatra, a fegyver és lőszer tartására, valamint használatára vonatkozó jogszabályok és szabályzatok megtartásával, a társadalom érdekeivel - különösen a környezet- és természetvédelmi előírásokkal összhangban-továbbá a helyi erdő és mezőgazdasági érdekekre figyelemmel, szakszerű és tervszerű vadgazdálkodással, a legcélszerűbb együttműködési formák kialakításával és példás egyesületi étellel, tagjai részére kulturált sportvadászati lehetőség biztosítása az alapszabály 2. §-a szerint.
- Szabadszállási Gazdakör elsődleges célja, hogy az Egyesülési jogról szóló 1989. évi II. tv., valamint a Ptk. 57-59. §-ai alapján, az önkéntesen létrehozott szervezetben tagsági viszonyon és önkormányzati elven alapuló tevékenységet fejtsen ki. A tagok érdekeinek képviselője, az önálló családi gazdálkodáshoz szükséges feltételek, a helyben maradvá boldoguláshoz szükséges körülmények kialakulásának előmozdítása. A gazdaköri hagyományok ápolása és továbbadása. Tagjai szakmai és általános műveltségének gyarapítása. A magántermelők és vállalkozók jogi, pénzügyek, piaci és értékesítési érdekképviselőjének ellátása Szabadszállás városban, az országos Gazdatanácsal együttműködve. A piacbiztonság működtetése az Európai Farmerszövetség elvei és gyakorlata szerint.
- Szabadszállási Sportegyesület A lakosság testkultúrájának magasabb színvonalra történő emelése, testnevelési igények érdekképviselője, érdekvédője, az egészség megőrzése. Az Egyesület célja a rendszeres sportolás, felüdülés biztosítása, tagjainak ez irányú nevelése, a közösségi élet kibontakoztatása.
- Szabadszállási Ipartestület A tagság egészét, vagy egy-egy csoportját érintő, jogi, gazdasági, illetve a gazdálkodás feltételeit érintő kérdésekben a tagok véleményét összefoglalja és az illetékes helyi szerveknek, vagy országos szövetségnek továbbítja. Képviseli a tagság érdekeit. Az egyéni és társas vállalkozásokat támogató politikai pártokkal való kapcsolattartás. A tagság információval történő ellátása. Tagok közti együttműködés koordinálása. A gazdaság más résztvevőivel történő együttműködés elősegítése, szakmai, gazdasági tevékenység fejlesztésének elősegítése.
- A szabadszállási kulturális élet egyik legerősebb mozgatórugója Baracsi Péterné Katika, aki amellyel, hogy létrehozta a Nőszirmok Klubot, a gyermekek számára rendszeresen szervez kézműves foglalkozásokat, mesedélutánokat.

A felsorolt egyesületek számos programmal várják év közben a település lakóit. Ezek között szerepel kirándulás, túra, különböző ünnepekhez köthető rendezvények, sporttal kapcsolatos megmozdulások, táborozások, koncertek, a színdarabok bemutatása.

c) idősek informatikai jártassága

Szabadszállás időseinek is lehetősége nyílt a számítógéppel történő megismerkedésre a könyvtárban. Az aktív és érdeklődő nyugdíjasok szívesen ismerkednek az informatika rejtjeivel, így már egyre gyakrabban figyelhetjük meg, hogy a közösségi oldalakon is szívesen cserélnek recepteket és osztják meg az unokákról szóló képeket. Az idősebb korosztály körében alacsony a jártasság az informatikában. Ugyanakkor egyre többen mutatnak érdeklődést az internet világa iránt, barátságokat szerezhetnek, régi ismerősökkel vehetik fel a kapcsolatokat, illetve néhányan már volt munkahelyükön is dolgoztak számítógéppel. A településünk lakossága számára elérhetőek a szervezett programok. Ezeket függetlenül vehet mindenki részt, a legfiatalabbtól a legidősebbekig. Mindenki számára igyekszünk a rendezvényeken megfelelő programot elérhetővé tenni. Változatos programokon vehetnek részt az emberek, a sporttevékenységektől a különböző előadásokig. Emellett

szívesen vesznek részt a könyvtár rendezvényein (író-olvasó találkozók, művészeti kiállítások) és a saját szervezett programjaikon is.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Magas az egyedül élők aránya.	Az aktivitást és a függetlenséget megőrző programok, szolgáltatások szervezése. Képzések igény szerinti bővítése.
A morbiditási statisztikák rangsorában - a daganatok, keringési zavarok, szív- és érrendszeri megbetegedések, ízületi problémák - mellett pszichés problémák leggyakrabban előforduló betegségek.	Rendszeres mozgást biztosító szolgáltatások bővítése. Szűrővizsgálatok biztosítása. Prevenációs szemlélet erősítése, az egészségtudatos magatartás fejlesztése
Gyakran válnak áldozattá.	Idősek személyes környezetének, otthonának védelmét szolgáló intézkedések bővítése.
Nemzedékek közötti kapcsolat nehézsége.	Generációs programok szervezése.
Idős korral összefüggő társadalmi sztereotípiák.	Helyi média bevonásával nyilvánosság eszközeinek bővítése.
Az idősgondozás szélesebb körben való kiterjesztése.	A már működő intézményi kapacitás bővítése.
Egyedül élő idős emberek segítése.	Tanyagondnok segítségének felhasználása, feltérképezés és célzott segítségnyújtás. Családsegítő Szolgálattal való szoros együttműködés a rászoruló egyedül élő idősek anyagi és mentális segítése.
Az 55 év felettiiek segítségre szorulnak az álláskeresésben.	Munkaügyi Központtal való kapcsolat további erősítése, a képzéseken való részvétel lehetőségének biztosítása az 55 év felettieknek.
Elmagányosodás, elszigetelődés	Közösségi programok szervezése, az egyedül élők rendszeres felkeresések, támogatása, az Alapszolgáltatási Központtal célprogramok indítása.
A felügyeletre szoruló idősek elhelyezése hosszú időbe telik.	A nyugdíjas otthonokkal való szorosabb kapcsolat kialakítása, a segítség nélkül élő nyugdíjas elhelyezésének gyorsabbá tétele.
Az idősek informatikai jártassága elenyésző	Helyi szinten informatikai képzés indítása.
A férfiak átlagéletkora alacsony.	Egészségügyi programok, szűrések szervezése.

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

Az 2013 évi LXII. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény módosításáról értelmében a fogyatékos személy az a személy, aki tartósan vagy véglegesen olyan érzékszervi kommunikációs, fizikai, értelmi,

pszicho-szociális károsodással - illetve ezek bármilyen halmozódásával - él, amely a környezeti, társadalmi és egyéb jelentős akadályokkal kölcsönhatásban a hatékony és másokkal egyenlő társadalmi részvételt korlátozza vagy gátolja.

A Fogyatékosokkal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvény 1 cikk szerint fogyatékos személy minden olyan személy, aki hosszan tartó fizikai, értelmi, mentális vagy érzékszervi károsodással él, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalását. A fogyatékkal élők legnagyobb részének az egyetlen megélhetési forrása az alacsony összegű nyugdíj, járadék vagy segély. Ezek számukra igen szűkös megélhetést biztosítanak. Egyes esetekben az iskolai végzettségük elmarad az egészséges társaikétól, ami tovább rontja megélhetési esélyeiket. A tartós egészségügyi problémával, illetve fogyatékkal élő emberek munkaerő-piaci lehetőségei erősen behatároltak.

7.1 A településen fogyatékosokkal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma

év	megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma	egészségkárosodott személyek szociális ellátásaiban részesülők száma
2008	129	20
2009	126	21
2010	127	19
2011	n.a.	22
2012	301	20
2013	283	20
2014	277	20

Forrás: TeIR, KSH Tstar

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma

év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma		
	önkormányzati fenntartású intézményben	egyházi fenntartású intézményben	civil fenntartású intézményben
2008	n.a.	n.a.	n.a.
2009	n.a.	n.a.	n.a.

2010	n.a.	n.a.	n.a.
2011	n.a.	n.a.	n.a.
2012	n.a.	n.a.	n.a.
2013	n.a.	n.a.	n.a.
2014	n.a.	n.a.	n.a.
2015	n.a.	n.a.	n.a.
2016	n.a.	n.a.	n.a.
2017			

Forrás: TeIR, KSH Tstar; a központi adatokat célszerű bontani a helyi adatszolgáltatók segítségével

a) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

A Fot. 15-16. §-a értelmében a fogyatékos személy lehetőség szerint integrált, ennek hiányában védett foglalkoztatásra jogosult. A foglalkoztatást biztosító munkáltató köteles biztosítani a munkavégzéshez szükséges mértékben a munkahelyi környezet, így különösen a munkaeszközök, berendezések megfelelő átalakítását. Az átalakítással kapcsolatos költségek fedezésére a központi költségvetésből támogatás igényelhető. Ha a fogyatékos személy foglalkoztatása az integrált foglalkoztatás keretében nem megvalósítható, úgy számára speciális munkahelyek működtetésével a munkához való jogát lehetőség szerint biztosítani kell. A védett munkahelyet a központi költségvetés normatív támogatásban részesíti. Szabadszálláson nincsenek ilyen intézmények. A helyi családsegítő szolgálat segít az intézmények elérésében.

b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Általában a településeken problémaként merül fel, hogy kevés a foglalkoztatási lehetőség, nem megoldott a foglalkoztatáshoz szükséges akadálymentesítés, nem biztosítottak különleges eszközök és feltételek. A megfelelő szakember sem biztosított minden esetben, aki a fogyatékos személy állapotának ismeretében javaslatot tesz a foglalkoztatás jellegére és helyére. A település nem rendelkezik külön statisztikával arra vonatkozólag, hogy hány személy milyen jellegű fogyatékossgal él. A fogyatékos emberek hátrányos helyzetben vannak az elhelyezkedés során, mert az emberek azt gondolják, hogy nem képesek ellátni feladataikat. A településen fogyatékos személyek nappali ellátórendszere nem kiépített, tekintettel a község lélekszámára, és a fogyatékkal élők alacsony számára.

c) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

A már előzőekben említett programok létrehozásában nagy szerepe van a Mozgáskorlátozottak Bács-Kiskun Megyei Egyesületének Szabadszállási Csoportjának, amely ismeri a településen élő fogyatékosokat, a problémájukat, és fontos célként határozzák meg ezeknek az embereknek a segítségét. Az ellátásokra való jogosultság mellett a szabadidős tevékenységeket is hangsúlyosnak tartják, ezért minden évben színvonalas rendezvényeket szerveznek, amelyen fellépők szórakoztatják a vendégeket, finom étellel vendégelik meg egymást, így létrehozva egy jó közösséget.

d) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

A célcsoport részére szervezett ellátásokat, szolgáltatásokat, az egyes intézkedéseket az egyéni szükségletek alapján tervezzük. Középületeink egy része akadálymentesített.

e) munkahelyek akadálymentesítettsége

Tapasztalataink szerint elhelyezkedésük során számos akadállyal kell megküzdeni. A munkáltató előítélete mellett a közlekedés eszközök használata is nehezíti helyzetüket. Az Önkormányzat pályázati vállalások keretében biztosítja a foglalkoztatásuk lehetőségét. Helyi vállalkozók is próbálkoztak foglalkoztatásukkal. A foglalkoztatottak által végzett munka jellemzően egyszerű. A foglalkoztatást szabályzók azonban nem kedvezőek. A munkáltató részéről egyre szigorúbbak és túlzott adminisztrációt igényelnek. A fogyatékkal élők oldaláról pedig jövedelmi értékhatár szab gátat a munkavállalásnak. A fogyatékos személyek elszigeteltek a társadalomban, így családjaik is jobban elkülönülnek a környezetüktől, ami értelmi fogyatékosok esetén még jelentősebb.

f) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

Járdák, parkok akadálymentesítése folyamatos.

g) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

A célcsoport részére szervezett ellátásokat, szolgáltatásokat, az egyes intézkedéseket az egyéni szükségletek alapján tervezzük. Középületeink egy része akadálymentesített.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzügyi és természetbeni ellátása, kedvezményei

A településen fogyatékkal élő személyek részére természetbeni ellátásairól, kedvezményeiről teljes körű felvilágosítást és segítséget nyújtanak az önkormányzat szociális ügyekkel foglalkozó munkatársai. A szociális alapszolgáltatás keretein belül az önkormányzat étkeztetést, házi segítségnyújtást, nappali ellátást, házi segítségnyújtást biztosít.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

Az egyenlő esélyű hozzáférés egyik eszköze az akadálymentesítés, amelynek fogalma az utóbbi években teljesen új tartalmat nyert: ma már valamennyi fogyatékosági csoporthoz tartozó ember – azaz a mozgássérült, a látássérült, a hallássérült, az értelmi fogyatékos, autista és súlyosan halmozottan fogyatékos emberek – speciális szükségleteinek figyelembevételét kell a komplex akadálymentesítés, azaz az egyenlő esélyű hozzáférés megteremtése alatt érteni. Ez olyan eszközök és megoldások telepítését jelenti, amely lehetővé teszi, hogy egy-egy szolgáltatást a mozgássérült embereken túl látás- vagy hallássérült, valamint értelmi fogyatékos emberek is igénybe vehessenek (hangos térkép, indukciós hurok, könnyen érthető tájékoztató füzetek stb.). A kulcs az, hogy ma már nem pusztán épületek akadálymentesítéséről, hanem a közszolgáltatások egyenlő esélyű hozzáféréséről beszélünk, amely tehát magában foglalja az épületek komplex akadálymentességét, de annál jóval több. Az akadálymentesítés követelménye beépítésre került a nem kifejezetten akadálymentesítési célú pályázatokba is. A fentiekén túl pedig minden lehetséges eszközzel küzdeni kell azért, hogy széles körben elterjedté váljon az a felfogás, amely alapján az esélyegyenlőségi feladatok megoldása nem megfelelés a saját területén mindenkinek a maga feladata és felelőssége. Ugyancsak elengedhetetlen, hogy alapkövetelménnyé váljon az egyetemes tervezés módszere. Ennek lényege, hogy a használati tárgytól az épületeken át egészen a közszolgáltatásokig mindent úgy kell megtervezni, hogy az már a létrejöttkor, eleve megfeleljen az egyenlő esélyű hozzáférés követelményeinek, s hogy ezért ne kelljen – jelentős idő, energia és pénz ráfordításával – utólag akadálymentesíteni. A tervezett felújítások, új beruházások kapcsán törekszünk arra, hogy a fogyatékosággal élő személye számára is megközelíthetőek legyenek a különböző rendezvények. Az új irányelveknek megfelelően tervezi az akadálymentesítést a jövőben.

a) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

Az önkormányzat tulajdonát képező középületek részben akadálymentesek. A pályázatok során mindig kiemelt szerepet kap az épületek akadálymentesítése, mely a fogyatékkal élők akadálymentes közlekedését segíti. Akadálymentes épületek: Alapszolgáltatási Központ, Szabadszállási ÁMK Tóth Erzsébet Óvoda, Bölcsőde, Mindszenty téri szakrendelő.

b) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, laképületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

A szolgáltatásokhoz való hozzáférést településünk mindenki számára elérhetővé kívánja tenni, a fogyatékosok részére pedig megkönnyíteni. Honlapunkon megtalálhatók a legfontosabb információk, tájékoztatók és programok a település lakói részére. Ennek egyszerű használata megkönnyíti a fogyatékosok életét is, hiszen időben értesülhetnek az Inárcsot érintő intézkedésekről és rendezvényekről.

c) munkahelyek akadálymentesítettsége

A munkahelyek akadálymentesítettségének biztosítása jelenleg nem megoldott, de a jövőben keresni fogjuk a pályázati lehetőségeket, hogy a fogyatékos emberek életét megkönnyítsük és hogy a jogszabályi előírásoknak meg tudjunk felelni.

d) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

Mivel a pénzbeli erőforrások nem állnak rendelkezésre ahhoz, hogy ezt megvalósítsuk, más formában kell a szükséges erőforrásokat biztosítani. Egyedül Szabadszállás Város Központi Parkjai akadálymentesítettek.

e) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.)

Az Alapszolgáltatási Központban lehetőség van az időskorú fogyatékosok ellátására illetve innen történik az otthoni ellátás szervezése.

f) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

A fogyatékkal élőket részére olyan megoldásokat vezettek be, amelyek kompenzálják az élet nehézségei miatt őket. Ilyen pl. a súlyadó fizetése alóli felmentési kötelezettség orvosi szakvélemény ellenében.

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzet, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A településen élő fogyatékos személyek kilétéről és számukról nem áll rendelkezésre pontos adat az önkormányzat számára.	Nyilvántartás vezetése a településen élő fogyatékos személyek kilétéről és számának meghatározása.
Adathiány a fogyatékkal élők helyzetének meghatározásához.	A fogyatékkal élők helyzetének esélyegyenlőségének vizsgálata, és a problémák meghatározása szükséges településünkön.
Önkormányzati tulajdonú épületek hiányzó, nem megfelelő akadálymentesítettsége.	Az akadálymentesítésre pénzforrások/pályázatok felkutatása, megfelelő szakértők, tanácsadók bevonása a tervezésbe.
Fogyatékkal élők foglalkoztatási lehetőségeinek, foglalkoztatási lehetőségeinek, foglalkoztatottságának hiánya.	Vállalkozók tájékoztatása a fogyatékosok foglalkoztatásával kapcsolatos kedvezményekről, részmunkaidős foglalkoztatás.
Fogyatékos személyek információk nem jutnak hozzá a részükre járó pénzbeli vagy természetbeni juttatásokhoz.	Célszerű megkeresni a fogyatékos személyek helyi érdekvédelmi szervezeteit, hogy van-e tudomásuk olyan fogyatékos személyről, aki ilyen természetű segítséget igényelne, nincs-e olyan megindított folyamat, ami elakadt, vagy nincsenek-e ilyen irányú tapasztalataik.
Az elszigetelten élő, fogyatékkal élőknek vagy fogyatékkal élő gyermeket nevelő szülőknek vagy fogyatékosot ápoló családtagoknak kapcsolatteremtésre, önszervező csoportok szervezésére, a fórumokba való bekapcsolódásra kevés lehetősége van.	A kommunikáció színtere az internet világa, amely a felhasználók otthonába hozhatják a közösséget.
Közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, az akadálymentes környezet aránya nem 100 %-os.	Fizikai környezetben található akadályok megszüntetése, információs és kommunikációs akadályok megszüntetése.
A pszichiátriai problémákkal küszködő, illetve a szenvedélybetegségben szenvedő (alkohol, drog,) emberek száma egyre nő.	Ellátásukban részt vevő civil szervezetek bevonásával elemzések készítése, problémáik feltárása, életminőségüket javító intézkedések bevezetése.

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és forprofit szereplők társadalmi felelősségvállalása

- a) a 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (pl. közfeladatot ellátó szervezetek száma közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma stb.)

Szabadszálláson a civil szervezetek aktív tevékenységet folytatnak, a lakosság szívesen vesz részt rendezvényeiken. Az önkormányzat is pénzbeli támogatást nyújt a pályázatot benyújtó civil szervezeteknek. Szinte minden szervezethez köthető olyan rendezvény, amely a lakók számára kíván szórakozási lehetőséget biztosítani. A képviselő-testület évente legalább egyszer, legalább hét nappal előre meghirdetett közmeghallgatást tart, amelyen a választópolgárok és a helyben érdekelt szervezetek képviselői közérdekű kérdést és javaslatot tehetnek. A közmeghallgatás olyan témához kapcsolódik, amely a lakosság jelentős részét érinti, érdekli. A képviselő-testület a következő ülésén - a polgármester előterjesztésére – a közmeghallgatás során elhangzott és azonnal meg nem válaszolt közérdekű kérdést, hozzászólást, illetve kezdeményezést, javaslatot megvizsgálja és dönt a szükséges intézkedések megtételéről. A polgármester legalább évente egyszer tájékoztatást ad a lakosság részére a legfontosabb helyi településpolitikai kérdésekről.

- b) önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása

Az egyház fontos szerepet tölt be Szabadszálláson, a katolikus és a református egyház tevékenysége is kiemelkedő. Programjaikkal, jótékonykodásukkal példaértékű tevékenységet végeznek, ami remélhetőleg a jövőben is biztosított lesz. A településünket jól működő partnerség jellemzi a civil szektorral, az egyházzal és a nemzetiségi önkormányzattal. A nemzetiségi önkormányzattal karöltve támogatja önkormányzatunk a hagyományok őrzését. Nagy hangsúlyt fektetve a gyermekek támogatására. Az egyházi szektorral való kapcsolatát is jó együttműködés jellemzi. Minden évben támogatást nyújt az önkormányzat az egyházi és civil szervezeteknek, mely szervezetek aktívan részt vesznek a közösség életében, rendezvényein.

- c) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A nemzetiségi önkormányzat a hátrányos helyzetű roma gyermekek támogatásában vállal kiemelkedő szerepet.

- d) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A sportegyesület a gyermekekre koncentrált tevékenységük során. Az egyházi szervezetek a családokra fordítanak nagy figyelmet, amibe a nők, a szegények, az idősek, a gyerekek és a fogyatékosok is beletartoznak.

e) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

Nagy örömünkre szolgál, hogy helyi vállalkozók és cégtulajdonosok támogatják rendezvényeinket munkával, szolgáltatással, de akár anyagiakkal is. Ez azért fontos, mert a rendezvények mindenki számára elérhetők, tehát a hátrányos helyzetűek számára is, így a for-profit szervezetek is részt vállalnak az esélyegyenlőség biztosításában. A For-profit szereplők településünkön közéleti tevékenységet folytatnak, az egészségügyben dolgozók (házi orvosok, gyermekorvos, védőnők) tevékenysége az esélyegyenlőségi feladatellátásra irányul. Figyelik és jelzik a fokozott odafigyelést igénylő elhagyott idősek, elhanyagolt gyermekek problémáit.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába

A települési esélyegyenlőségi program elkészítése alapos helyzetelemzésen kell, hogy alapuljon. A helyzetelemzés előkészítésében részt vettek az oktatási intézmények vezetői, a szociális és egészségügyi dolgozók, a köznevelési szakemberek és a civil szervezetek képviselői. A helyzetelemzés során elsősorban a célcsoportokra irányuló problémákat tártuk fel, majd az ezekre javasolt megoldási lehetőségeket vitattuk meg. Aktív volt a résztvevők munkája, akik helyzetelemzésükkel, javaslataikkal a terv elkészítését segítették. A helyi esélyegyenlőségi program felülvizsgálatakor hasonlóképpen jártunk el mind az adatgyűjtés, mind a helyzetelemzés megalkotásakor ismételten bevontuk az érintetteket

b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása.

Az önkormányzat honlapján elérhetővé tesszük az elfogadott dokumentumot, mely alapján megismerhető lesz az esélyegyenlőségi terv helyzetelemzése és intézkedési terve, így megvalósíthatóvá válik a terv ellenőrzése és véleményezése. Az eredményesség értékelése, ellenőrzése két évente. Az értékelés eredményeinek nyilvánosság tétele kapcsán személyes adatok védelmének biztosítására kiemelkedő figyelmet kell fordítani. Szükséges minden elérhető eszközt és helyi médiumot bevonni (honlap: www.szabadszallas.hu, rendezvények, lakossági fórumok, helyi sajtó stb.) a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében. A két évenkénti értékeléskor feltárt hiányosságok elszámolására külön intézkedési tervet kell készíteni, amelyben meghatározásra kerülnek a célkitűzések, tevékenységek, felelősök, határidők, sikerkritériumok.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

Az intézkedési terv a megjelölt hátrányos helyzetű csoportokra irányul, akik számára a sikeres élet és társadalmi integráció esélye a hátrányaikat kompenzáló esélyegyenlőségi intézkedésekkel valósul meg. Az intézkedési terv olyan beavatkozásokat fogalmaz meg, amelyek a helyzetértékelésben felvetett problémákra nyújtanak megoldást.

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összesítése:

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	<p>1. Mélyszegénységben élők és a romák között sok a tartós munkanélküli, számuk nem csökken, foglalkoztatásuk nem megoldott.</p> <p>2. A külterületen élők nehezen tudják megközelíteni a faluközpontot.</p> <p>3. Egyre kevesebben sportolnak, egyre több a dohányzó, alkoholt fogyasztó, túlsúlyos, vérnyomás, szív- és érrendszeri betegségekben szenvedő fiatal felnőtt. Kevés a szünidő eltöltéséhez szükséges ingyenes sportolási lehetőség.</p> <p>4. A roma lakosság körében magas a munkanélküliség.</p>	<p>1. Közfoglalkoztatás, közmunkaprogramokban való részvétel. Egyéb helyi foglalkoztatási lehetőségek felkutatása.</p> <p>2. A családsegítők bevonása: mentális-életviteli tanácsadással, nyomtatványok kitöltésével, aktuális témák megbeszélésével, segítő beszélgetéssel foglalkozó közösség létrehozása.</p> <p>3. A lakosság szabadidejének egészségmegőrző módon való, hasznos eltöltését biztosító ingyenes sportolási lehetőség bővítése.</p> <p>4. A roma munkavállalók számának növelése a közfoglalkoztatásban.</p>
Gyermekek	<p>1. A nem megfelelő családi légkör miatt sok gyermek nem tud otthonában tanulni.</p> <p>2. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt, óvodáztatási támogatás a kérelmezők számának</p>	<p>1. Hátrányos helyzetű 7. és 8. osztályos tanulók középiskolára történő felkészítése a Talentum Alapítvány segítségével.</p> <p>2. Szülők tájékoztatása a kedvezményrel járó támogatásokról.</p>

	<p>emelkedése ellenére még többen vehetnék igénybe.</p> <p>3. Sok gyermek napközbeni elhelyezése a nyári szünet alatt nem biztosított.</p> <p>4. Nyári időszakban a hátrányos helyzetű gyermekek étkeztetése nem megoldott.</p> <p>5. Gyermekek rengeteg veszélynek vannak kitéve, káros szenvedélyek megjelenése a gyerekeknél.</p>	<p>3. Gyermekek felügyelet melletti nyár elhelyezése.</p> <p>4. Rászoruló gyermekek számára nyári gyermekétkeztetés biztosítása.</p> <p>5. Biztonságos környezet biztosítása a gyermekeknek.</p>
Idősek	<p>1. A régi nagycsaládos modell felbomlása miatt az egyedül élő idős emberek aránya folyamatosan nő, de az együtt élő idős házaspárok is segítségre szorulnak.</p> <p>2. Az egyedülálló idősök anyagi helyzete a társadalom többségéhez képest általában rosszabb.</p> <p>3. Az idősebb korosztály munkanélkülisége.</p> <p>4. Az idősök elszigetelődése, elhagyatottság.</p>	<p>1. Önkéntesekre épülő idősügyi jelzőrendszer megvalósítása.</p> <p>2. Települési szilárd hulladékkezelés közszolgáltatási díjkedvezményének a fenntartása.</p> <p>3. A település népszerűsítése, a turisztikai vonzerő növelése, a helyi értékek marketingjének növelése, mely megélhetést biztosíthat az idősebb munkanélküli lakosság részére.</p> <p>4. Programok, kulturális rendezvények szervezése. Az Alapszolgáltatási Központban célprogramok szervezése.</p>
Nők	<p>1. A GYES, GYES-ről a munkaerőpiacra történő visszatérés nehézségei növelik a szegénység kialakulásának kockázatát.</p> <p>2. A magányérzet kialakulásával nemcsak az anya mentális állapota lehet rosszabb, családi konfliktusokhoz is vezethet.</p> <p>3. Viszonylag magas a munkanélküli nők, főként a kisgyermekes anyák száma.</p>	<p>1. Gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézmény működtetése.</p> <p>2. Szabadidős programok szervezése, igény szerinti bővítése. Nők érdekvédelmét szolgáló szervezet létrehozása.</p> <p>3. Folyamatos együttműködés a Munkaügyi Központtal, OKJ-s képzés felkutatása, e-Magyarországon keresztül helybe hozott képzés biztosítása, kisgyermekes nyári felügyeletének biztosítása. Helyi értékek hasznosításával a turisztika értékeink marketingjének támogatásával,</p>

		nőhet az idegenforgalom, melynek hatására nő az idelátogató turisták száma. Ez lehetőséget biztosít a faluban szálláshelyek kiadására, kereskedelmi egységek munkahelybővítésére a nők számára.
Fogyatékkal élők	<p>1. Fogyatékos személyek foglalkoztatási lehetőségeiről nincsenek pontos szám adatok a községünkre vonatkozóan.</p> <p>2. Önkormányzati tulajdonú épületek és közterületek hiányzó, nem megfelelő akadálymentesítettsége.</p>	<p>1. Fogyatékos személyek foglalkoztatási lehetőségeinek helyi felmérés, hogy a kapott adatok alapján a legmegfelelőbb lépéseket tehesse meg az önkormányzat a foglalkoztatás, a társadalmi elfogadás és befogadás terén.</p> <p>2. Az akadálymentesítésre pénzforrások/pályázatok felkutatása, megfelelő szakértők, tanácsadók bevonása a tervezésbe.</p>

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következésképpen megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	<p>1. Közfoglalkoztatás, közmunkaprogramokban való részvétel. Egyéb helyi foglalkoztatási lehetőségek felkutatása.</p> <p>2. A lakosság szabadidejének egészségmegőrző módon való, hasznos eltöltését biztosító ingyenes sportolási lehetőség megteremtése.</p> <p>3. A roma lakosság körében magas a munkanélküliség.</p>	<p>1. Munkaügyi Központ, Önkormányzat</p> <p>2. Önkormányzat</p> <p>3. Munkaügyi Központ, Önkormányzat</p>
Gyermekek	<p>1. Otthoni rossz családi légkör miatt tanulásban akadályozott 7. és 8. osztályos tanulók középiskolára történő felkészítése. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt, óvodáztatási támogatást még többen vehetnék igénybe.</p> <p>2. Biztonságos környezet biztosítása a gyermekeknek.</p>	<p>1. Általános Iskola, Önkormányzat</p> <p>2. Családsegítő Szolgálat</p>
Idősek	1. Önkéntesekre épülő idősügyi jelzőrendszer megvalósítása.	1. Önkéntes magán személyek, helyi civil szervezetek,

	2. Az idősebb korosztály munkanélkülisége. Az idősök elszigetelődése, elhagyatottság.	tanyagondnoki szolgálat 2. Civil szervezetek, Önkormányzat, Alapszolgáltatási Központ
Nők	1. Viszonylag magas a munkanélküli nők, főként a kisgyermekes anyák száma. 2. Szabadidős programok szervezése, női érdekvédelmi szervezet létrehozása.	1. Civil szervezetek, önkormányzat 2. Civil szervezetek
Fogyatékkal élők	1. Akadálymentes életterület kialakítása 2. Fogyatékos személyek foglalkoztatási lehetőségeinek helyi felmérése, hogy a kapott adatok alapján a legmegfelelőbb lépéseket tehesse meg az önkormányzat a foglalkoztatás, a társadalmi elfogadás és befogadás terén.	1. Önkormányzat 2. Munkaügyi Központ, Civil szervezetek, Önkormányzat

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák iskolázottsága, foglalkoztatási helyzete folyamatosan javul. Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők száma csökkenjen, életminőségük javuljon. Kiemelt területnek tartjuk a gyermek és ifjúságvédelmi feladatok megvalósítását, képességeik kibontakoztatásához, fejlődésükhöz, továbbtanulásukhoz szükséges környezet kialakítását. Folyamatosan odafigyelünk az idősök mindennapi életének támogatására, személyes gondoskodás biztosítására. Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén az egyenlő esélyek megvalósulását a magánéletben, munkavállalás területén, előmenetel tekintetében, közéletben való részvételben, hogy neme alapján senkit ne érhesse hátrányos megkülönböztetés. Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők társadalmi beilleszkedésére, az egyenlő esélyű hozzáférés (közszolgáltatások, oktatás, kultúra, szabadidős programok, információk stb.) megteremtésére, annak érdekében, hogy minél teljesebb életet élhessenek. Célunk, hogy olyan településen éljünk, ahol nő a társadalmi felelősségvállalás, erősödik a szolidaritás, ahol partnerségen alapuló intézkedései hatására a hátrányos helyzetű csoportok felzárkózási esélyeinek lehetősége javul a társadalmi élet minden színterén: szociális- és egészségügyi ellátásban, oktatásban, lakhatás és közlekedés vonatkozásában, munkavállalásban, kulturális, sport, szórakozási lehetőségek területén.

Intézkedése területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	Roma foglalkoztatás elősegítése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A foglalkoztatáspolitikai szempontból hátrányos helyzetű társadalmi csoport (romák) egyre tartósabban szorulnak ki a munkaerőpiacról, egyre nagyobb számban kerülnek ki a munkaügyi regisztrációból, ezzel elveszítik a szervezett segítségnyújtás legfontosabb esélyét.
Célok- Általános megfogalmazás és rövid-,	1. Hosszú távú cél: a roma munkanélküliség

közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	radikális csökkentése 2. Közép távú cél: a roma foglalkoztatás 5%-os növekedése 5 éven belül 3. Rövid távú cél: a romák közfoglalkoztatásban történő bevonásának növelése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. foglalkoztatáspolitikai helyes irányba történő irányítása 2. kapcsolatok erősítése a munkáltatók és a munkavállalók között 3. Munkaügyi Központtal közös közreműködés
Résztevők és felelős	Résztevők: roma munkanélküliek, Roma Nemzetiségi Önkormányzat Felelős: polgármester
Partnerek	Önkormányzat vezetői, Munkaügyi Központ, Munkáltatók, Roma Nemzeti Önkormányzat
Határidő(k) pontokba szedve	1. Hosszú távú cél: 15 év 2. Közép távú cél: 2025 3. Rövid távú cél: 2018
Eredményességi mutatók és annak dokumentálhatósága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	1. Hosszú távú cél: a kitűzött időpontig radikálisan csökken a roma munkanélküliek száma 2. Közép távú cél: 2025-re 5% emelkedik a roma foglalkoztatás aránya, mely az életkörülményeik javulásához vezethet, mely a bűnözések számának csökkenéséhez is vezethet. 3. Rövid távú cél: 2018-ig a romák nagyobb számú közfoglalkoztatásba vonásával folyamatos ellátást biztosíthat számukra, javulhat egyes családok életkörülményei. Kitűzött célok teljesítése: Közfoglalkoztatási Startmunka
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Fontos eleme a Munkaügyi Központ által szervezésre kerülő közfoglalkoztatási program folytatása az elkövetkező években. Fluktuáció az adatokat torzíthatja.
Szükséges erőforrások	Munkaügyi Központ pályázati támogatása, Önkormányzati források, helyi média bevonása

Intézkedés címe:	Gyermekek biztonságos környezetben
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Gyermekek rengeteg veszélynek vannak kitéve, fontos a folyamatos információval való ellátásuk az őket érhető káros szenvedélyek/veszélyek elhárításához.
Célok- Általános megfogalmazás és rövid-,	1. Hosszú távú cél: biztonságos környezet a

közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	gyermek számára 2. Közép távú cél: tudatos egészségzemplélet kialakítása 3. Rövid távú cél: figyelemfelhívás
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. jól működő kapcsolatrendszer kialakítása 2. szakértők bevonása a gyermekek védelméért 1. preventív (megelőző, elhárító) jellegű előadások szervezése
Résztevők és felelős	Résztevők: védőnői szolgálat, Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat, körzeti orvosok, szakértők, rendőrség Felelős: Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat vezetője
Partnerek	Önkormányzat, védőnői szolgálat, körzeti orvosok, rendőrség
Határidő(k) pontokba szedve	1. Hosszú távú cél: 15 év 2. Közép távú cél: 2025 3. Rövid távú cél: 2018
Eredményességi mutatók és annak dokumentálhatósága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	1. Hosszú távú cél: káros szenvedélyek csökkenése, az egészséges életmód elterjedése 2. Közép távú cél: szakértők segítése konkrét problémákra 3. Rövid távú cél: a gyermekek figyelmének felhívása/tudatosítása az őket érhető veszélyekre
Kockázatok és csökkentésük eszközei	A gyermekek hozzáállásával kapcsolatos esetleges nehézségek, melyek jól szervezett, a gyermekek figyelmét lekötő előadásokkal javítható.
Szükséges erőforrások	Anyagi források feltárása a szükséges szakértőkhöz (pályázati lehetőségek keresése).

Intézkedés címe:	Időkorú munkanélküliség és elszigetelődés csökkentése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az idősebb korosztály munkanélkülisége, elszigetelődése, elhagyatottság.
Célok- Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	1. Hosszú távú cél: az idősebb korosztály körében a munkanélküliség jelentős mértékben csökkenjen 2. Közép távú cél: munkahelyteremtés 3. Rövid távú cél: programok, rendezvények szervezése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	3. pályázati forrás felkutatása 4. helyi értékek kiaknázása, marketingjének növelése 2. civil szervezetekkel kapcsolatfelvétel, rendezvények, programok szervezése
Résztvevők és felelős	Résztvevők: önkormányzat, Alapszolgáltatási Központ, helyi civil szervezetek Felelős: polgármester
Partnerek	Önkormányzat vezetősége, civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	1. Hosszú távú cél: 15 év 2. Közép távú cél: 2025 3. Rövid távú cél: 2018
Eredményességi mutatók és annak dokumentálhatósága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	1. Hosszú távú cél: idős korosztály munkanélküliségének csökkentése 5%-kal 2. Közép távú cél: településre jellemző helyi idegenforgalmi adottságok lehetőségeinek kiaknázásával, marketingjének növelésével bevonható az idősebb korosztály is, mellyel munkalehetőséget, megélhetést biztosíthatunk számukra 3. Rövid távú cél: az idősebb korosztálynak szervezett kulturális, helyi programokkal, kiemeljük őket a korosztályukra jellemző elszigetelődésből.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Az önkormányzat szűkös költségvetése miatt, szükséges egyéb források feltárása, pályázati lehetőségek keresése
Szükséges erőforrások	Európai Unió pályázatok

Intézkedés címe:	Nők munkanélküliségének csökkentése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Magas a munkanélküliség a nők körében
Célok- Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	1. Hosszú távú cél: magas munkanélküliség 15%-os csökkenése 2. Közép távú cél: munkahelyteremtés támogatása 3. Rövid távú cél: álláskeresés segítése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. napközbeni gyermekfelügyelet kiszélesítése az óvodában 2. településre jellemző helyi idegenforgalmi lehetőségeinek kiaknázásával, marketingjének növelésével munkalehetőségek teremtése, melyek megélhetést biztosíthatnak a munkanélküli nők számára 3. Munkaügyi Központ állásadatainak, támogatási lehetőségeinek közzététele 4. a sikeres középtávú célok elérését követően az elért eredmények fenntartása
Résztevők és felelős	Résztevők: önkormányzat, Munkaügyi Központ Felelős: polgármester
Partnerek	Önkormányzat vezetősége, Munkaügyi Központ
Határidő(k) pontokba szedve	1. Hosszú távú cél: 15 év 2. Közép távú cél: 2025 3. Rövid távú cél: 2018
Eredményességi mutatók és annak dokumentálhatósága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	1. Hosszú távú cél: a nők munkanélküliségének 15%-os csökkenése 15 éven belül 2. Közép távú cél: a nők munkanélküliségének 5 %-os csökkenése 10 éven belül 3. Rövid távú cél: az információk áramlásával több támogatási lehetőség juthat el a munkanélküli nők részére. Kitűzött célok teljesítése: Közfoglalkoztatási Startmunka Program
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Az önkormányzat egyre nehezebb anyagi helyzet, szűk teret biztosít a munkanélküliség csökkentésére, szükséges pályázati források feltárása
Szükséges erőforrások	Európai Uniós pályázatok

Intézkedés címe:	Akadálymentes élettér kialakítása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Önkormányzati tulajdonú épületek és közterületek hiányzó, nem megfelelő akadálymentesítettsége
Célok- Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	1. Hosszú távú cél: Önkormányzati tulajdonú épületek, közterületek teljes akadálymentesítése 2. Közép távú cél: biztonságos közlekedés biztosítása 3. Rövid távú cél: információ áramlás segítése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. beruházásoknál nagy figyelem az akadálymentesítésre 2. gyalogátkelő a forgalmasabb csomópontokba 3. fogyatékkal élők problémáinak feltárása
Résztvevők és felelős	Résztvevők: önkormányzat Felelős: polgármester
Partnerek	Önkormányzat
Határidő(k) pontokba szedve	1. Hosszú távú cél: 15 év 2. Közép távú cél: 2025 3. Rövid távú cél: 2018
Eredményességi mutatók és annak dokumentálhatósága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	1. Hosszú távú cél: az akadálymentesített intézmények segítik a fogyatékkal élők esélyegyenlőségét 2. Közép távú cél: gyalogátkelők kialakításával könnyebb, biztonságosabb közlekedést biztosítunk, a munkavállaláshoz való eljutást segítheti elő 3. Rövid távú cél: a fogyatékkal élő lakosság tájékoztatása az elérhető támogatási lehetőségekről
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Akadálymentes intézmények megvalósítása csak pályázati forrásból valósulhat meg. Források folyamatos feltárása szükséges hozzá.
Szükséges erőforrások	Európai Uniós pályázatok

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelethez

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés és következtetés eiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés és felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátorok	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1.	Közfoglalkoztatás továbbfolytatása. Egyéb helyi foglalkoztatási lehetőségek felkutatása	A szegénység oka és következménye a tartós munkanélküliség.	Aktív korúak visszavezetése a munka világába	Felső-Kiskunsági és Dunamelléki Többcélú Kistérségi Társulás Szociális Szolgáltatás tervezési Koncepció	Közfoglalkoztatás szervezése, közmunkaprogramban való részvétel, egyéb foglalkoztatási lehetőségek felkutatása	polgármester	1. Hosszú távú cél: 2030 2. Közép távú cél: 2025 3. Rövid távú cél: 2020	Intézkedés során elhelyezett emberek száma	Pályázati és önkormányzati saját forrás, személyi és tárgyi feltételek	Munkaügyi Központtal való kapcsolat fenntartása
2.	Felzárkóztató, fejlesztési programok	A hátrányos helyzet generációkon keresztül	A hátrányos helyzet	Felső-Kiskunsági és Dunamelléki	Programok szervezése	polgármester	1. Hosszú távú cél: 2030 2. Közép	Az intézkedéssel érintettek	Pályázati és önkormányzati saját	Nem releváns

	szervezése	átöröklődése.	öl való kikerülés	i Többcélú Kistérségi Társulás Szociális Szolgáltatás tervezési Konceptió			távú cél: 2025 3. Rövid távú cél: 2020	száma csökken	forrás, személyi és tárgyi feltételek	
3.	Az állampolgárok életminőségének folyamatos vizsgálata	A lakossági adósságállomány újratemelődése.	A lakosság adósságállománjának csökkentése	Felső-Kiskunsági és Dunamelléki Többcélú Kistérségi Társulás Szociális Szolgáltatás tervezési Konceptió	Munkahelyteremtés, közmunkaprogramban való részvétel tovább folytatása	polgármester	1. Hosszú távú cél: 2030 2. Közép távú cél: 2025 3. Rövid távú cél: 2020	nem releváns	Pályázati forrás	Családszolgálat
4.	Egészségügyi szűrések népszerűsítése	A lakosság egészségügyi állapota megfelel az országos mutatóknak, nem jó.	Az lakosság egészségi állapotának javulása.	Felső-Kiskunsági és Dunamelléki Többcélú Kistérségi Társulás Szociális Szolgáltatás tervezési Konceptió	egészségmegőrzéssel kapcsolatos programok szervezése, szűrővizsgálatok szervezése, tanfolyamok szervezése	polgármester	1. Hosszú távú cél: 2030 2. Közép távú cél: 2025 3. Rövid távú cél: 2020	betegyek számának csökkenése	Pályázati forrás, önkormányzati saját forrás	Gazdasági Műszaki Ellátó és Szolgáltató Szervezet
5.	Képzések bővítése a munkanélküli	Digitális írástudás hiánya	Digitális írástudás	Felső-Kiskunsági és	tanfolyamok szervezése, az önkormányzat	polgármester	1. Hosszú távú cél: 2030	számítógépek felhasznál	önkormányzati saját forrás	Gazdasági Műszaki

	iek körében	akadályozza a munkanélküliek munkaerőpiacon történő elhelyezkedését.	növelése	Dunamelléki Többcélú Kistérségi Társulás Szociális Szolgáltatás tervezési Konceptió	i intézményeknél biztosítani a lehetőséget a számítógépek használatára		2. Közép távú cél: 2025 3. Rövid távú cél: 2020	ók számának növekedése		Ellátó és Szolgáltató Szervezet
6.	Felzárkóztató programok létrehozása, diákmunka segítése	A munkanélküliek átöröklődésének folyamata, ezáltal belső motiváció hiánya.	Felkészítés a munka világára.	Felső-Kiskunsági és Dunamelléki Többcélú Kistérségi Társulás Szociális Szolgáltatás tervezési Konceptió	Közmunkaprogram további folytatása, ösztönzésre szolgáló rendezvények szervezése	polgármester	1. Hosszú távú cél: 2030 2. Közép távú cél: 2025 3. Rövid távú cél: 2020	munkanélküliek számának csökkenése	önkormányzati saját forrás	helyi vállalkozók és a Munkaügyi Központtal együttműködésben fenntartható
7.	Családsegítő Szolgálat segítése	Munkanélküliek nehezen találnak állást, nincs otthon internet lehetőség, nem tudnak tájékozódni.	A munkanélkülieknek megteremtteni a lehetőséget.	Felső-Kiskunsági és Dunamelléki Többcélú Kistérségi Társulás Szociális Szolgáltatás tervezési Konceptió	Szabadszállási ÁMK Községi Házában és Könyvtárban található számítógépek használatának biztosítása	polgármester	1. Hosszú távú cél: 2030 2. Közép távú cél: 2025 3. Rövid távú cél: 2020	számítógépek használatának számának növekedése	önkormányzati saját forrás, saját eszközök	Szabadszállási ÁMK és a könyvtár együttműködésben fenntartható

8.	Álláskeresők segítése	A felajánlott munka nem felel meg az álláskeresők számára.	Több munkalehetőség biztosítása, illetve átképzések biztosítása.	Felső-Kiskunsági és Dunamelléki Többcélú Kistérségi Társulás Szociális Szolgáltatás tervezési Konceptió	Iskolai oktatás bővítése, OKJ-s képzések bővítése, a Munkaügyi Központ által szervezett tanfolyamokon való részvétel ösztönzése	polgármester	1.Hosszú távú cél: 2030 2. Közép távú cél: 2025 3. Rövid távú cél: 2020	elvégzett tanfolyamok száma, megszerzett képesítések száma	pályázatok, önkormányzati saját forrás	Munkaügyi Központtal való kapcsolat fenntartása
9.	A munkáltatókkal való kapcsolattartás	A romákkal szembeni diszkrimináció megjelenése álláskeresés során.	A romákkal szembeni rossz megítélés csökkenése.	Felső-Kiskunsági és Dunamelléki Többcélú Kistérségi Társulás Szociális Szolgáltatás tervezési Konceptió	roma ügyintézők alkalmazása, empátia	polgármester	1.Hosszú távú cél: 2030 2. Közép távú cél: 2025 Rövid távú cél: 2020	roma ügyintézők számának növekedése	önkormányzati saját forrás	Munkaügyi Központtal való kapcsolat fenntartása
II. A gyermekek esélyegyenlősége										
1.	Felzárkóztató csoportok indítása	Az ingerszegény környezetben élő gyermekek hátrányos helyzetben vannak	Az ingerszegény környezetben élő gyermekek	Felső-Kiskunsági és Dunamelléki Többcélú Kistérségi Társulás Szociális	szülők képzése, szülők munkához juttatása, ingyenes iskolaotthon biztosítása	polgármester	1. Hosszú távú cél: 2030 2. Közép távú cél: 2025 3. Rövid távú cél:	elhelyezett emberek száma, elvégzett képzettségek	önkormányzati saját forrás, pályázati forrás	Munkaügyi Központtal való kapcsolat fenntartása

		társaikhoz képest iskolai tanulmányok megkezdésekor.	hátrányos helyzetűeknek csökkenése.	Szolgáltatás tervezési Konceptió			2020			
2.	A családok részére szabadidős programok szervezése, játszóházak kialakítása, ahol a család együtt töltheti a szabadidejét.	A családokban az anyagi terhek és az ezek következtében kialakuló problémák miatt a veszélyeztettség egyre jellemzőbb, és az alapproblémát kísérni kezdi az elhanyagolás, bántalmazás is.	A családon belüli problémák kezelése.	Felső-Kiskunsági és Dunamelléki Többcélú Kistérségi Társulás Szociális Szolgáltatás tervezési Konceptió	Családsegítő Szolgálat segítségével megtenni a szükséges lépéseket, védelembé vétel, szükség esetén családból történő kiemelés, jelentéstételi kötelezettség teljesítése, környezettanulmány készítése, javaslattételi kötelezettség, együttműködés a családokkal	polgármester	1.Hosszú távú cél: 2030 2. Közép távú cél: 2025 3. Rövid távú cél: 2020	megtett intézkedések száma	önkormányzati saját forrás	Családsegítő Szolgálat
3.	A fejlesztőpedagógusok,	Az SNI-s gyerekek kevés	Az arányosul	Felső-Kiskunsági és	foglalkoztatás, egyedi haladásnak	polgármester	1.Hosszú távú cél: 2030	óraszámok számának növekedés	önkormányzati saját forrás	önkormányzati intézmény

	gyógypedagógusok óraszámának növelése a gyermekek minél nagyobb óraszámúval való fejlesztése miatt.	óraszámban vehetik igénybe a szolgáltatást.	gyermekbiztosítani a megfelelő fejlesztést.	Dunamelléki Többcélú Kistérségi Társulás Szociális Szolgáltatás tervezési Konceptió	megfelelő képzés biztosítása		2. Közép távú cél: 2025 3. Rövid távú cél: 2020	e		nyek segítségével fenntartható
4.	A korai fejlesztés helyben történő megoldása.	A 0-3 éves gyermekek korai fejlesztése nem megoldott. A legközelebbi korai fejlesztő ellátó hely.	A helyi korai fejlesztés biztosítása.	Felső-Kiskunsági és Dunamelléki Többcélú Kistérségi Társulás Szociális Szolgáltatás tervezési Konceptió	fejlesztőhely kialakítása	polgármester	1. Hosszú távú cél: 2030 2. Közép távú cél: 2025 3. Rövid távú cél: 2020	kialakított fejlesztőhelyek száma	önkormányzati saját forrás, pályázati forrás	önkormányzati intézmények támogatásával fenntartható
5.	Nyári táborok biztosítása.	A gyermekfelügyelet nem biztosított iskolai szünetekben.	Nyári táborok kiterjesztése.	Felső-Kiskunsági és Dunamelléki Többcélú Kistérségi Társulás Szociális Szolgáltatás tervezési	nyári táborok szervezése, civil szervezetek ösztönzése a nyári foglalkoztatásra	polgármester	1. Hosszú távú cél: 2030 2. Közép távú cél: 2025 3. Rövid távú cél: 2020	szervezett nyári táborok száma	önkormányzati saját forrás	Szabadszállási ÁMK és a könyvtár együttműködésében fenntart

				Koncepció						ható
III. A nők esélyegyenlősége										
1.	Adatgyűjtés	A nemek esélyegyenlőségének biztosítása érdekében kevés adat áll rendelkezésre	Az esélyegyenlőség biztosítása érdekében adatok megfelelő nyilvántartása	Felső-Kiskunsági és Dunamelléki Többcélú Kistérségi Társulás Szociális Szolgáltatás tervezési Koncepció		polgármester	1. Hosszú távú cél: 2030 2. Közép távú cél: 2025 3. Rövid távú cél: 2020	nem releváns	önkormányzati saját forrás	nem releváns
2.	Együttműködés a Munkaügyi központtal, kisgyermekes nyári felügyeletének biztosítása.	Viszonylag magas a munkanélküli nők, főként a kisgyermekes anyák száma.	Munkahelyteremtés	Felső-Kiskunsági és Dunamelléki Többcélú Kistérségi Társulás Szociális Szolgáltatás tervezési Koncepció	munkahelyteremtés	polgármester	1. Hosszú távú cél: 2030 2. Közép távú cél: 2025 3. Rövid távú cél: 2020	elhelyezett ek száma	önkormányzati saját forrás	Munkaügyi Központ segítségével fenntartható
3.	Nők tájékoztatása	Családom belüli és a nők elleni erőszak rejtve marad, nem jelenik meg	Nők elleni erőszak csökkenése.	Felső-Kiskunsági és Dunamelléki Többcélú Kistérségi	prevenációs feladatok ellátása, szórólapok terjesztése, jelentés a	polgármester	1. Hosszú távú cél: 2030 2. Közép távú cél: 2025	nők elleni erőszak számának csökkenése	önkormányzati saját forrás	Családszolgálat és az önkormányzat

		róla adat		Társulás Szociális Szolgáltatás tervezési Konceptió	rendőrségnek		3. Rövid távú cél: 2020			segítségével fenntartható
4.	Anyaothton létesítése	Krízishelyzetben elérhető szolgáltatások, pl.: anyaothton hiánya.	A krízishelyzetben élők segítése.	Felső-Kiskunsági és Dunamelléki Többcélú Kistérségi Társulás Szociális Szolgáltatás tervezési Konceptió	anyaothtonok létesítése	polgármester	1. Hosszú távú cél: 2030 2. Közép távú cél: 2025 3. Rövid távú cél: 2020	létrehozott anyaothtonok száma	pályázati forrás, önkormányzati saját forrás	Családszolgálat és az önkormányzat segítségével fenntartható
5.	Nagyobb női képviselet biztosítása a helyi közéletben	Kevés a nők részvétele a település körzetében.	A nők szerepvállalásának növelése.	Felső-Kiskunsági és Dunamelléki Többcélú Kistérségi Társulás Szociális Szolgáltatás tervezési Konceptió	ösztönző programok szervezése	polgármester	1. Hosszú távú cél: 2030 2. Közép távú cél: 2025 3. Rövid távú cél: 2020	női szerepvállalások száma	önkormányzati saját forrás	Családszolgálat és az önkormányzat segítségével fenntartható
6.	Speciális képzési programok körének bővítése	A tartós munkanélküli segítség aránya a nők esetében magasabb.	A munkanélküli csökken	Felső-Kiskunsági és Dunamelléki Többcélú	közmunkaprogram folytatása	polgármester	1. Hosszú távú cél: 2030 2. Közép távú cél:	elhelyezett nők száma	önkormányzati saját forrás, pályázati forrás	Munkaügyi Központtal fenntart

			tése a nők között.	Kistérségi Társulás Szociális Szolgáltatás tervezési Konceptió			2025 3. Rövid távú cél: 2020			ható
7.	Szociális, gyermekjóléti szolgáltatások, ellátások során célzott támogatások körének kialakítása.	A gyermekét egyedül nevelő, vagy több gyermeket nevelő család esetében a szegénység kockázata magas.	A szegénység csökkenése.	Felső-Kiskunsági és Dunamelléki Többcélú Kistérségi Társulás Szociális Szolgáltatás tervezési Konceptió	foglalkoztatottság növelése például közmunkaprogrammal	polgármester	1.Hosszú távú cél: 2030 2. Közép távú cél: 2025 3. Rövid távú cél: 2020	elhelyezett ek száma	önkormányzati forrás, pályázati forrás	Munkaügyi Központtal fenntartható
8.	Gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézmények működtetése.	A GYED-ről, GYES-ről való visszatérés a munkaerő piacra mérsékli a szegénység kialakulásának kockázatát.	A GYED-ről, GYES-ről visszatérők számának növekedése.	Felső-Kiskunsági és Dunamelléki Többcélú Kistérségi Társulás Szociális Szolgáltatás tervezési Konceptió	gyermekbarát munkahely kialakítása, bölcsőde további fenntartása, 4 órás munkabiztosítása	polgármester	1.Hosszú távú cél: 2030 2. Közép távú cél: 2025 3. Rövid távú cél: 2020	GYES-ről, GYED-ről visszatérő munkavállalók számának növekedése	önkormányzati saját forrás	Munkaügyi Központtal fenntartható
9.	Szabadidős programok szervezése, igény	A magányérzet kialakulásával nemcsak az	A magányérzet kialakul	Felső-Kiskunsági és Dunamelléki	ösztönözni a civil szervezeteket kapcsolódás	polgármester	1.Hosszú távú cél: 2030 2.Közép	megtartott rendezvények száma	önkormányzati forrás	Szabadszállási ÁMK segítség

	szerinti bővítése.	anya mentális állapota lehet rosszabb, családi konfliktushoz is vezethet.	ásának megelőzése.	i Többcélú Kistérségi Társulás Szociális Szolgáltatás tervezési Konceptió	ra alkalmas rendezvények megtartására, baba-mama klubok támogatása		távú cél: 2025 3.Rövid távú cél: 2020			ével fenntartható
IV. Az idők esélyegyenlősége										
1.	Az aktivitást és a függetlenséget megőrző programok, szolgáltatások szervezése. Képzések igény szerinti bővítése.	Magas az egyedül élők aránya.	Magányosság csökkenése.	Felső-Kiskunsági és Dunamelléki Többcélú Kistérségi Társulás Szociális Szolgáltatás tervezési Konceptió	ösztönözni a civil szervezetek kapcsolódására alkalmas rendezvények megtartására, baba-mama klubok támogatása	polgármester	1.Hosszú távú cél: 2030 2. Közép távú cél: 2025 3.Rövid távú cél: 2020	megtartott rendezvények száma	önkormányzati saját forrás	Családszolgálat, Szabadszállási ÁMK segítségével fenntartható
2.	Rendszeres mozgást biztosító szolgáltatások bővítése. Szűrővizsgálatok biztosítása. Prevenációs szemlélet erősítése, az egészségtudatos	A morbiditási statisztikák rangsorában – a daganatok, keringési zavarok, szív- és érrendszeri megbetegedések, ízületi problémák – mellett pszichés problémák	A lakosság egészségi állapotának javítása.	Felső-Kiskunsági és Dunamelléki Többcélú Kistérségi Társulás Szociális Szolgáltatás tervezési Konceptió	pszichológus alkalmazása	polgármester	1. Hosszú távú cél: 2030 2. Közép távú cél: 2025 3. Rövid távú cél: 2020	betegyek számának csökkenése	önkormányzati saját forrás	Családszolgálat segítségével fenntartható

	magatartás fejlesztése.	leggyakrabban előforduló betegségek.								
3.	Idősek személyes környezetének, otthonának védelmét szolgáló intézkedések bővítése.	Az idősek gyakran válnak áldozatokká.	A város biztonságossá tenni.	Felső-Kiskunsági és Dunamelléki Többcélú Kistérségi Társulás Szociális Szolgáltatás tervezési Konceptió	önvédelmi taktikákra való oktatás, megfelelő tájékoztatás	polgármester	1. Hosszú távú cél: 2030 2. Közép távú cél: 2025 3. Rövid távú cél: 2020	az áldozatok számának csökkenése	önkormányzati saját forrás	az Alapszolgálati Központtal együtt fenntartható
4.	Helyi média bevonásával nyilvánosság eszközeinek bővítése.	Idős korral összefüggő társadalmi sztereotípiák.	Segíteni az idősek az életét.	Felső-Kiskunsági és Dunamelléki Többcélú Kistérségi Társulás Szociális Szolgáltatás tervezési Konceptió	szórólapok kibocsátása, helyi újságban bemutatni az idősek életét	polgármester	1. Hosszú távú cél: 2030 2. Közép távú cél: 2025 3. Rövid távú cél: 2020	nem releváns	önkormányzati saját forrás	az Alapszolgálati Központtal együtt fenntartható
5.	A már működő intézményi kapacitás bővítése.	Az idősgondozás szélesebb körben való kiterjesztése.	Könnyebbé tenni az időskort.	Felső-Kiskunsági és Dunamelléki Többcélú Kistérségi Társulás	demens betegek klubjának kialakítása, házi gondozói rendszer tovább	polgármester	1. Hosszú távú cél: 2030 2. Közép távú cél: 2025 3. Rövid	gondozottak, ellátottak számának növekedése	önkormányzati saját forrás, pályázati forrás	Családszolgálati Szolgálat segítségével fenntart

				Szociális Szolgáltatás tervezési Konceptió	fejlesztése, támogató szolgálat létrehozása, közösségi pszichátriai klub kialakítása		távú cél: 2020			ható
6.	Tanyagondnokok segítségének felhasználása, feltérképezése és célzott segítségnyújtás. Családsegítő Szolgálattal való szoros együttműködés a rászoruló egyedül élő idősek anyagi és mentális segítése.	Egyedül élő idősek emberek segítése.	Egyedül élő idősek emberek életvitelének könnyítése.	Felső-Kiskunsági és Dunamelléki Többcélú Kistérségi Társulás Szociális Szolgáltatás tervezési Konceptió	demens betegek klubjának kialakítása, házi gondozói rendszer továbbfejlesztése, támogató szolgálat létrehozása, közösségi pszichátriai klub kialakítása	polgármester	1. Hosszú távú cél: 2030 2. Közép távú cél: 2025 3. Rövid távú cél: 2020	gondozottak, ellátottak számának növekedése	önkormányzati saját forrás	önkormányzat intézményeinek segítségével fenntartható
7.	Munkaügyi Központtal való kapcsolat	Az 55 év feletti emberek segítségre szorulnak az	Nagyobb helyezkedés	Felső-Kiskunsági és Dunamelléki	átképzés lehetőségének biztosítása, otthon	polgármester	1. Hosszú távú cél: 2030 2. Közép	elhelyezett emberek száma	önkormányzati saját forrás	Munkaügyi Központtal

	további erősítése, a képzéseken való részvétel lehetőségeinek biztosítása az 55 év felettieknek.	álláskeresésben.	biztosítása az 55 év felettiek között.	i Többcélú Kistérségi Társulás Szociális Szolgáltatás tervezési Konceptió	végezhető munka biztosítása, munkáltatók motiválása		távú cél: 2025 3.Rövid távú cél: 2020			fenntartható
8.	Közösségi programok szervezése, célprogramok indítása.	Az idők elmagányosodása, elszigetelődése.	Az idők magányosság érzetének csökkentése.	Felső-Kiskunsági és Dunamelléki Többcélú Kistérségi Társulás Szociális Szolgáltatás tervezési Konceptió	klubok létrehozása, szakkörök biztosítása	polgármester	1. Hosszú távú cél: 2030 2. Közép távú cél: 2025 3. Rövid távú cél: 2020	létrehozott klubok száma	önkormányzati saját forrás	a Szabadszállási ÁMK és az Alapszolgáltatási Központ segítségével fenntartható
9.	A nyugdíjas otthonokkal szorosabb kapcsolat kialakítása, a segítség nélkül élő nyugdíjas elhelyezésén	A felügyeletre szoruló idők elhelyezése hosszú időbetel.	Az idők elhelyezésének segítése.	Felső-Kiskunsági és Dunamelléki Többcélú Kistérségi Társulás Szociális Szolgáltatás	öreg otthonok fejlesztése, szükség esetén létrehozása	polgármester	1.Hosszú távú cél: 2030 1. Közép távú cél: 2025 3.Rövid távú cél:	elhelyezett idők száma	önkormányzati saját forrás, pályázati forrás	az Alapszolgáltatási Központ segítségével fenntartható

	ek gyorsabbá tetele.			tervezési Koncepció			2020			
10.	Informatikai képzés indítása.	Az idősek informatikai jártassága elenyésző.	Az idősek informatikai jártasságának növelése.	Felső-Kiskunsági és Dunamelléki Többcélú Kistérségi Társulás Szociális Szolgáltatás tervezési Koncepció	képzések biztosítása	polgármester	1.Hosszú távú cél: 2030 2.Közép távú cél: 2025 3.Rövid távú cél: 2020	képzések száma, képzéseken résztvevők száma	önkormányzati saját forrás	Szabadszállási ÁMK Közösségi Házigazdák segítségével megoldható
11.	Egészségügyi programok, szűrések szervezése.	A férfiak átlagéletkora alacsony.	A férfiak egészségi állapotának javulása.	Felső-Kiskunsági és Dunamelléki Többcélú Kistérségi Társulás Szociális Szolgáltatás tervezési Koncepció	szűrőprogramok szervezése, orvosi és pszichológiai előadások szervezése	polgármester	1. Hosszú távú cél: 2030 2.Közép távú cél: 2025 3.Rövid távú cél: 2020	szervezett programok száma, azokon résztvevők száma	önkormányzati saját forrás	GAME SZ segítségével megoldható
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége										
1.	Nyilvántartás vezetése a településen élő fogyatékos személyek	A településen élő fogyatékos személyek kilétéről és számukról	A településen élő fogyatékosok nyilvánt	Felső-Kiskunsági és Dunamelléki Többcélú Kistérségi	MEOSZ segítségével nyilvántartás készítése	polgármester	1. Hosszú távú cél: 2030 2.Közép távú cél: 2025	rendszerezett nyilvántartás, ami alapján esetleg	önkormányzati saját forrás	Alapszolgáltatási Központ és a MEOSZ

	kilétéről és számának meghatározása.	nem áll rendelkezésre pontos adat az önkormányzat számára.	artása.	Társulás Szociális Szolgáltatás tervezési Konceptió			3.Rövid távú cél: 2020	segítség adható		segítségével fenntartható
2.	Az akadálymentesítésre pénzforrások/pályázatok felkutatása, megfelelő szakértők, tanácsadók bevonása a tervezésbe.	Önkormányzati tulajdonú épületek hiányzó, nem megfelelő akadálymentesítettsége.	Az önkormányzati tulajdonú épületek akadálymentesítése.	Felső-Kiskunsági és Dunamelléki Többcélú Kistérségi Társulás Szociális Szolgáltatás tervezési Konceptió	akadálymentesítés megvalósulása	polgármester	1. Hosszú távú cél: 2030 2. Közép távú cél: 2025 3. Rövid távú cél: 2020	akadálymentesített épületek száma	önkormányzati saját forrás, pályázati forrás	Alapszolgáltatási Központ és az önkormányzat segítségével fenntartható
3.	Vállalkozók tájékoztatása a fogyatékosok foglalkoztatásával kapcsolatos kedvezményekről, rész munkaidős foglalkoztatás.	Fogyatékkal élők foglalkoztatási lehetőségeinek, foglalkoztatottságának hiánya.	A fogyatékkal élők foglalkoztatásának növelése.	Felső-Kiskunsági és Dunamelléki Többcélú Kistérségi Társulás Szociális Szolgáltatás tervezési Konceptió	munkaadók ösztönzése	polgármester	1. Hosszú távú cél: 2030 2. Közép távú cél: 2025 3. Rövid távú cél: 2020	fogyatékkal élők foglalkoztatottsága	önkormányzati saját forrás	Alapszolgáltatási Központ és a Munkügyi Központ segítségével fenntartható
4.	Célszerű megkeresni a	Fogyatékos személyek	A fogyatékos	Felső-Kiskunsági	megfelelő tájékoztatás	polgármester	1. Hosszú távú cél:	nem releváns	önkormányzati saját	önkormányzat

	fogyatékos személyek helyi érdekvédelmi szervezeteit.	nem jutnak hozzá a részükre járó pénzbeli vagy természetbeni juttatásokhoz.	osok megfelelő tájékoztatása.	és Dunamelléki Többcélú Kistérségi Társulás Szociális Szolgáltatás tervezési Konceptió	eljut a fogyatékos személyeknek		2030 2. Közép távú cél: 2025 Rövid távú cél: 2020		forrás	segítségével fenntartható
5.	A kommunikációs színtere az internet világa, amely a felhasználók otthonába hozhatják a közösséget.	Az elszigetelten élő, fogyatékkal élőknek vagy fogyatékkal élő gyermeket nevelő szülőknek vagy fogyatékoszt ápoló családtagnak kapcsolatteremtésre, önszegítő csoportok szervezésére, a fórumokba való bekapcsolódásra kevés lehetősége	A fogyatékkal élőket gondozóknak megfelelő segítése.	Felső-Kiskunsági és Dunamelléki Többcélú Kistérségi Társulás Szociális Szolgáltatás tervezési Konceptió	klubok szervezése, a létrejött klubokat támogatja az önkormányzat, hiszen a működéshez szükséges termet	polgármester	1. Hosszú távú cél: 2030 2. Közép távú cél: 2025 3. Rövid távú cél: 2020	létrehozott klubok száma, a klubok tagjainak száma	önkormányzati saját forrás	a Szabadszállási ÁMK és az Alapszolgáltatási Központ segítségével fenntartható

		van.								
6.	Fizikai környezetben található akadályok megszüntetése, információs és kommunikációs akadályok megszüntetése.	Közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, az akadálymentes környezet aránya nem 100 %-os.	Teljes akadálymentes környezet biztosítása.	Felső-Kiskunsági és Dunamelléki Többcélú Kistérségi Társulás Szociális Szolgáltatás tervezési Konceptió	akadálymentesítés megvalósítása	polgármester	1. Hosszú távú cél: 2030 2. Közép távú cél: 2025 3. Rövid távú cél: 2020	akadálymentesítések száma	önkormányzati saját forrás	önkormányzat
7.	Ellátásukban részt vevő civil szervezetek bevonásával elemzések készítése, problémáik feltárása, életminőségüket javító intézkedések bevezetése.	A pszichiátriai problémákkal küszködő, illetve a szenvedélybetegségben szenvedő (alkohol, drog) emberek száma egyre nő.	A pszichiátriai problémákkal küszködők, szenvedélybetegségben szenvedők számának a csökkenése.	Felső-Kiskunsági és Dunamelléki Többcélú Kistérségi Társulás Szociális Szolgáltatás tervezési Konceptió	önsegélyező csoportok létrehozása, anonim alkoholista klubjának létrehozása	polgármester	1. Hosszú távú cél: 2030 2. Közép távú cél: 2025 3. Rövid távú cél: 2020	intézkedések száma	önkormányzati saját forrás	önkormányzat és a GAME SZ segítségével megoldható

3. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, s településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, további értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programokért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy a HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

A megvalósítás folyamata

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

A HEP Fórum feladatai:

- A HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették – e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása,
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselőtestületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik. A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül. A Fórum javaslatot tesz a HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására. A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja a Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeik különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.:

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így
  - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
  - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
  - o Támogatni kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeik vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
  - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni.

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósítójának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelőssével közösen,
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményünkben történő maradéktalanul történő érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-ot, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető – felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetőek legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülés esetén a HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben a HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

A HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

4. Elfogadás módja és dátuma

Szabadszállás Város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük. Ezt követően Szabadszállás Város képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (amelynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és .....számú határozatával elfogadta.
Szabadszállás, 2016. március

dr. Báldy Zoltán
polgármester

Szabadszállás Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjának partnerei ismerik a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, és annak megvalósításában tevékenyen részt kívánnak venni.

Szabadszállás, 2016.

Partner

Szabadszállás, 2016.

Partner

Szabadszállás, 2016.

Partner

HEP elkészítési jegyzék¹

NÉV ²	HEP részei ³										Aláírás ⁴
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	

¹ Ez a jegyzék – mint a HEP melléklete – szakmailag is bizonyítja, hogy a HEP széleskörű egyetértésen és közös munkán alapul, és nem kizárólagosan egy „partneri aláírással” igazolt dokumentum

² A jegyzék soronként jelöli a HEP elkészítési folyamatban résztvevő személyeket, intézményeket, partnereket.

³ A jegyzék oszlopaiba kerülnek a HEP egyes tartalmi részei, ahol az adott betű karikázásával jelezni lehet, hogy az adott személy, intézmény, partner az elkészítésben részt vett, észrevételezett, támogatta, ellenezte.

R= részt vett, É= észrevételezte, T=támogatta, E= ellenezte.

⁴ Az adott partner aláírásával hitelesíti a sorban jelölt részvételét a HEP elkészítési folyamatban.